

ÉVES BESZÁMOLÓ

a TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY
2016. évi tevékenységéről

TKA Éves jelentés 2016

Tartalomjegyzék

I. Szakmai összegzés, eredmények	3
I.1 A Tempus Közalapítvány feladatköre, az alapító okirat és a kuratórium, ellenőrzések.....	3
I.2 A Tempus Közalapítvány tevékenységeinek kapcsolódása a szakpolitikai célkitűzésekhez	5
I. 2.1 Az oktatás és képzés nemzetköziesítése	5
I.2.2 Kulcskompetenciák fejlesztése.....	6
I.2.3 A tanárok pedagógiai megújulása	7
I.2.4 A korai iskolaelhagyás megelőzése	9
I.2.5 A képzések és készségek átjárhatósága, átláthatósága és hordozhatósága.....	10
I.2.6 Az idegennyelv-tanulás és tanítás fejlesztése	11
I.2.7 Digitális és online tanulás elősegítése	12
I.2.8 Az ifjúsági munka minőségének fejlesztése	13
I.2.9 A képzés és a munka világa közötti kapcsolatok erősítése	14
I.3 A hazai oktatás, képzés és ifjúságügy számára releváns, kiemelkedő eredmények	14
I.4 Kommunikációs tevékenység összefoglalása	16
I.5 E+ átfogó bemutatás	17
II. Programok, projektek oktatási alszektoronkénti bontásban	18
II. 1 Köznevelés	18
II.1.1 Mobilitás.....	19
II.1.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	22
II.1.3 Díjazott projektek	24
II.2 Szakképzés.....	25
II.2.1 Mobilitás.....	26
II.2.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	28
II.2.3 Nemzetközi együttműködések a szakképzés területén	30
II.2.4 Díjazott projektek	33
II.3 Felnőtt tanulás.....	34
II.3.1 Mobilitás.....	36
II.3.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	37
II.3.3 Díjazott projektek	38
II. 4 Ifjúságügy.....	39
II.4.1 Mobilitás.....	41
II.4.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	44
II.4.3 Nemzetközi együttműködések az ifjúságügy területén	44

II.4.4 Strukturált párbeszéd projektek.....	46
II. 5 Felsőoktatás.....	47
II.5.1 Mobilitás.....	48
II.5.2 Nemzetközi kapcsolatépítés.....	59
II.5.3 A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítése.....	60
II.5.4 Díjak.....	65
II.6 Önkormányzatok és civil szervezetek (Európa a polgárokért)	66
III. Tudásmenedzsment	67
III.1 Szakmai projektek	67
III.1.1 CROCOOS – Szektorközi együttműködéssel a korai iskolaelhagyás megelőzéséért	67
III.1.2 ESLPLUS – Nemzetközi szintű tudásmegosztás a korai iskolaelhagyás csökkentéséért.....	68
III.1.3 EFFECT – Európai szakmai és módszertani keret fejlesztése a tanárok kollaboratív tanulásának támogatására	68
III.1.4 ITEL – Innovatív tanítás a hatékony tanulásért – Felmérés a tanári tudásról	69
III.2 Képzések.....	69
III.3 Tudástár.....	70
III.4 Europass	71
III.5 Eurodesk.....	71
IV. Kihívások és tervek.....	73

I. Szakmai összegzés, eredmények

I.1 A Tempus Közalapítvány feladatköre, az alapító okirat és a kuratórium, ellenőrzések

Az 1996-ban létrehozott Tempus Közalapítvány (TKA) az Emberi Erőforrások Minisztériumának felügyelete alatt működő, közhasznú szervezet, amely nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programokat kezel, az **oktatás és képzés nemzetköziesítése** érdekében **projekteket** valósít meg, különböző **képzéseket** nyújt a közszféra munkatársai számára, illetve **tudásközpont** szerepet tölt be.

1. ábra: A TKA tevékenységi köre 2016-ban

2016-ban tovább erősödött a TKA hazai és nemzetközi szerepvállalása:

Az EMMI jóváhagyásával **2016 elején elindult az EFOP-3.4.2-VEKOP-15-2015-00001 számú Campus Mundi kiválósági projekt.** A projekt célja egyrészt a hazai felsőoktatás versenyképességének növelése, minőségének javítása, nemzetközi elismertségének és nemzetközi hallgatóvonzó képességének növelése; másrészt a hallgatói mobilitás támogatása a meglévő mobilitási programok közötti szinergiák kiaknázásával, a végzett hallgatók kompetenciáinak és munkaerő-piaci foglalkoztathatóságának növelése, különös tekintettel az önerőből nemzetközi mobilitásra nem képes tehetséges, hátrányos helyzetű hallgatók tapasztalatszerzésére.

A pályázati felhívást a program szabályai mentén, a TKA által kezelt többi pályázati programmal összehangolva terveztük meg, majd az EMMI véleményezését követően, észrevételeik beépítése után a hallgatói mobilitási ösztöndíjakra vonatkozó pályázati felhívásokat 2016. január 27-én tettük közzé.

A **Stipendium Hungaricum** programban az előző évhez képest jelentősen nőtt a külföldi partnerek a száma, ezzel együtt az elnyerhető ösztöndíjas helyek is. Míg 2015-ben 36 partner, összesen 2320 kvótával vett részt a programban, **2016-ban 51 partner számára felajánlott 3600 helyet dolgozik a program.**

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2016. április 1-i hatállyal létrehozta a felsőoktatás területén működő **Mobilitási Bizottságot**, amelyhez a szakmai és szervezési háttérrel a Tempus Közalapítvány biztosítja.

A komplexebb feladatkörnek és a munkatársak megnövekedett létszámának következtében 2016 tavaszán **változott a TKA szervezeti felépítése** és öt nagy szervezeti egység (E+ programiroda, Felsőoktatási Programokért felelős egység, Study in Hungary egység, Kommunikációs egység, Gazdasági egység) jött létre. A változást az SzMSz 2016 tavaszi módosítása képezte le.

Több hónapos egyeztetést követően – a 21/2016 (VIII.24.) EMMI rendelet (egyes miniszteri rendeleteknek a Család-, Ifjúság-, és Népesedéspolitikai Intézet megszűnésével összefüggő módosításáról) alapján – **2016 szeptemberétől kibővült a TKA feladatköre az Erasmus+ Ifjúsági programrész átvételével**. Az átvételt megelőzően az Európai Bizottság megbízásából az EMMI bevonásával megtörtént a Közalapítvány előzetes tanúsítása, amely során az átvételhez szükséges jogi környezet, szervezeti felépítés és belső szabályozás vizsgálatára került sor. Az átvételt megelőzően a Közalapítvány SzMSz-e is módosításra került 2016. augusztusban.

A program átvétele zökkenőmentesen zajlott köszönhetően egyrészt annak, hogy a munkatársak túlnyomó többsége elfogadta a TKA munkáltatói ajánlatát, másrészt annak, hogy a TKA a székhelyén meg tudta oldani az ifjúsági csoport elhelyezését.

2016 december végével a Közalapítvány Alapító Okirata is módosult, amire a következő változások adtak indokot: a kuratórium tagságában történt változás, a szervezeti átalakításokhoz kapcsolódóan az igazgatóhelyettesi pozíció kialakítása, az Erasmus+ program ifjúsági területének átvétele, illetve a Stipendium Hungaricum program nevesítése.

2016 decemberétől a közalapítvány **intenzívebben vállal részt** ACA (Academic Cooperation Association) munkájában azzal, hogy irányító testületi (Administrative Council) tagságot vállalt.

A megnövekedett feladatkör a kuratóriumi ülések és előterjesztések számán is érezhető volt, a Kuratórium 2016-ban 13 alkalommal, a Felügyelő Bizottság pedig 6 alkalommal ülésezett.

A TKA 2016. évi belső ellenőrzése a Felügyelő Bizottság és a Kuratórium által elfogadott munkaterv alapján zajlott. Az ellenőrzés megállapításaira intézkedési terv készült feladat, felelős és határidő megjelölésével.

2016-ban is több külső ellenőrzésre került sor a TKA-nál:

- 2016. február – április: az Erasmus+ program 2015. évi megvalósításának vizsgálata: EMMI, Consultatio Kft.
- 2016. március: TAMOP 4.2.4.B/ 2-11/1-2012-0001 nemzeti Kiválóság Program - Campus Hungary K+F projektekhez és képzési programokhoz kapcsolódó nemzetközi hallgatói mobilitás személyi támogatási rendszerének fejlesztése konvergencia program pénzügyi elszámolás ellenőrzése: NGM Regionális fejlesztési programokért felelős helyettes államtitkárság
- 2016. május: EFOP-3.4.2-VEKOP-15-2015-00001 Közbeszerzési minőségellenőrzés, Személyszállítási és utazási csomag szolgáltatások megrendelése vállalati (utazási, utazásszervezői, utazásközvetítői) szerződés keretében: Miniszterelnökség, Közbeszerzési felügyeletért felelős helyettes államtitkárság, Közbeszerzési felügyeleti főosztály

- 2016. június: 10576-1/2014/OKNEF sz. támogatási szerződésben foglaltak felhasználása: EMMI Nemzetközi Szervezetek Főosztálya, Nemzetközi Igazgatási Főosztály
- 2016. szeptember: az Erasmus+ ifjúsági program nemzeti irodai feladatainak család-, ifjúság- és népesedéspolitikai intézet illetve a Tempus közalapítvány közötti átadásáról, valamint a Tempus közalapítvány rendszereinek vizsgálatáról: Pro-Finax Pénzügyi és Gazdasági Tanácsadó Kft.
- 2016. október: ISO 9001:2015 szabvány szerinti megújító audit: International Cert Hungary Kft.
- 2016. november: a TKA iratkezelésének ellenőrzése: Magyar Országos Levéltár
- 2016. november: 2013 LdV audit: Európai Számvevőszék

Valamennyi ellenőrzés szabályosnak és hatékonyak találta a TKA működését.

1.2 A Tempus Közalapítvány tevékenységeinek kapcsolódása a szakpolitikai célkitűzésekhez

1.2.1 Az oktatás és képzés nemzetköziesítése

Az oktatás és képzés nemzetköziesítése a TKA által kezelt összes hazai, európai uniós vagy regionális program középpontjában áll. Valamennyi szektorokban (felsőoktatás, köznevelés, szakképzés és felnőtt tanulás) megjelenik a nemzetköziesítés: középpontjában a hazai és külföldi intézmények közötti nemzetközi együttműködések számának és minőségének emelése, az egyének nemzetközi tapasztalatszerzésének ösztönzése, valamint a képesítések nemzetközi összehasonlíthatósága és elismertetése áll.

A szektorok közül a **felsőoktatási szektor** jutott el a legmesszebb a nemzetköziesítés területén – a hazai és nemzetközi dokumentumok („Európai Felsőoktatási Térség”, ill. „Fokozatváltás a felsőoktatásban”) további kiemelt célkitűzéseket is megfogalmaznak. Az intézményekre vonatkozóan ezek elsősorban a nemzetközi beágyazottságot, a nemzetközi együttműködésekben és hálózatokban való részvételt, az idegen nyelvű képzések számának és minőségének növelését, a kurzusok nemzetközi vonatkozásait emelik ki. Az elsősorban mobilitási jellegű ösztöndíj programok áttételes intézményi hatásai mellett a Campus Mundi intézményi kapacitásépítő tevékenységei (peer learning activity (PLA) típusú műhelyek szervezése, nemzetköziesítési auditok lebonyolítása, az intézmények hazai szolgáltatásfejlesztésének (pl. mentorrendszer kialakítása) valamint a munkatársak kompetencia-fejlesztésének támogatása) játszanak ebben meghatározó szerepet.

Ehhez kapcsolódó további hazai cél a magyar felsőoktatás vonzóvá tétele és a Magyarországon tanuló külföldi hallgatók számának növelése, a jelenlegi megközelítőleg 23.000-ról 40.000-re emelése 2022-ig, melyhez az előbb említett tevékenységeken túl a felsőoktatási intézmények nemzetközi intézményi vagy hallgatói fókuszú vásárokon és kiállításokon való részvételének támogatása, a felsőoktatás átfogó promóciója is hozzá tartozik. 2016-tól kezdve komoly erőforrásokat fordítunk az egykor Magyarországon tanult külföldi diákok Alumni hálózatba szervezésére is és az ő tevékeny bevonásukra a hazai felsőoktatás népszerűsítésébe. A külföldi, diplomaszerezési céllal érkező hallgatók számának növelésében kulcsszerepet játszik a Stipendium Hungaricum program.

Az egyének nemzetközi tapasztalatszerzéséhez elsősorban az Erasmus+ és a CEEPUS programok, az államközi ösztöndíjak és a Campus Mundi projekt által kínált ösztöndíjak nyújtanak segítséget. A

leuveni-i cél eléréséhez (2020-ra a végzetek 20%-nak legyen legalább három hónap hosszúságú vagy 15 kreditpont értékű nemzetközi tapasztalata) járulnak hozzá a fenti, a magyar hallgatók kiutazását, nemzetközi résztanulmányait vagy szakmai gyakorlatát lehetővé tevő programok. A hazai felsőoktatás nemzetköziesítésének elősegítése szempontjából azonban kulcsfontosságú egyrészt az oktatók és az egyéb egyetemi munkatársak ezen programok által biztosított mobilitása is, másrészt a Magyarországra részképzésre vagy szakmai gyakorlatra érkező külföldi hallgatók több mint évi ötezres létszáma is.

A felsőoktatáson belül egyértelműen megindult az a tendencia, hogy a nemzetköziesedéssel kapcsolatos kérdéseket stratégiai szinten kezeli az intézményvezetés, a nemzetköziesedés és a minőségfejlesztés összekapcsolódik. Ennek ellenére a felsőoktatási intézmények meghatározó részében továbbra is súlyos problémák vannak a kreditelismerés, a hallgatók mobilitással kapcsolatos motiválása és támogatása, a nemzetköziesedés szükséges erőforrásainak biztosítása kapcsán.

Mára kialakult a **köznevelési** és **szakképzési** intézményeknek egy olyan, több százas létszámú köre, amelyeknek jelentős és folyamatosan bővülő kapcsolatrendszerük van, pedagógusaik továbbképzése és szemléletformálása, illetve tanulóik tanulása, nemzetközi tapasztalatszerzésének támogatása érdekében több-kevesebb rendszerességgel részt vesznek a nemzetközi együttműködési projektekben. A köznevelés és szakképzés területén elsődleges célunk az intézmények támogatása abban, hogy nemzetközi tevékenységeiket intézményi stratégiájuk szerves részeként, azok intézményi beágyazottságát elősegítve tervezzék és valósítsák meg. Ehhez a TKA az intézményi együttműködési projektek és a pedagógusok nemzetközi mobilitási projektjei, illetve a szakképzésben résztvevő tanulók nemzetközi szakmai gyakorlata mellett képzésekkel és egy kifejezetten a témának szentelt kiadvány (Az iskola és a világ) összeállításával járult hozzá 2016-ban.

Az oktatás és képzés nemzetköziesítése területén kiemelkedő eredményt elérő, jó példaként szolgáló intézmények munkáját a TKA különböző díjak keretében ismeri el. A Tempus Közalapítvány kuratóriuma 2008-ban alapította meg a **Nemzetközi Együttműködési Kultúráért Nívódíjat**, illetve 2015-ben az **Erasmus+ Nívódíjat**, mellyel az *Egész életen át tartó tanulás program*, valamint az *Erasmus+* program keretében kiemelkedő színvonalú nemzetközi projekttevékenységet végző pályázók munkáját díjazza, illetve biztosítja, hogy a díjjal jutalmazott intézmények szakmai közönség előtt is bemutathassák megszerzett ismereteiket, és megoszthassák tapasztalataikat.

A szintén 2015-ben alapított **Felsőoktatás Nemzetközi Fejlesztéséért** egyéni díjpályázat fontos célja, hogy hozzájáruljon a felsőoktatási intézmények nemzetköziesítéséhez, az oktatás és az oktatásszervezés, valamint a hazai és külföldi hallgatók számára nyújtott szolgáltatások minőségfejlesztéshez. A pályázók és díjazottak között számos nemzetközi együttműködés keretében megvalósuló innovatív oktatási módszert alkalmazó példát, jó gyakorlatot gyűjtöttünk össze, amelyeket a 2017. áprilisában rendezett Campus Mundi nyitó rendezvényen a szakmai közönség is megismerhetett, valamint a honlapon is elérhetővé tettünk.

Az innovatív megoldások, az átgondolt módon megtervezett és magas színvonalon végrehajtott együttműködések jó gyakorlatként, követendő példaként állítása reményeink szerint nagyban hozzájárul a tanulás világában folytatott nemzetközi kooperáció vonzerejének növeléséhez, a nemzetköziesítés konkrét gyakorlati hasznának megismertetéséhez.

1.2.2 Kulcskompetenciák fejlesztése

A kulcskompetenciák fejlesztése az oktatás és képzés minden szintjén kiemelt prioritást élvez az Erasmus+ programban, hiszen ezek szerepe döntő az állampolgárok önmegvalósítása, aktív társadalmi szerepvállalása és a foglalkoztathatósága szempontjából egyaránt. Ismert, hogy a szinte

felfoghatatlan tudományos és technológiai fejlődés következményeként azon foglalkozások nagy része, amelyek a ma iskolát kezdő korosztályokat várják majd, még nem is léteznek. Ezek kompetenciaszükségeit előrejelzésre ugyan történnek kísérletek, de az egyértelmű, hogy csak olyan állampolgárok tudnak majd helyt állni a munkaerő-piacon, akik készek és képesek is az élethosszig tartó tanulásra, és szakmai pályafutásuk során rugalmasan tudnak alkalmazkodni a változó külső körülményekhez, elvárásokhoz. Ha az oktatás és képzés nem tudja fejlett kulcskompetenciákhoz juttatni a tanulókat, széles társadalmi rétegek leszakadása várható. Ez komoly társadalmi kockázatokkal járna (instabilitás, radikalizáció), nem is beszélve arról, hogy a munkaerő-piacról kiszoruló tömegek hatalmas költséget is jelentenének, a társadalmi integráció elmaradása gazdasági szempontból is a lehető legköltségesebb megoldás.

Az írás-olvasási, a matematikai és a természettudományos alapkészségek terén mutatott alacsony teljesítmény javítása az Erasmus+ program homlokterében áll, de a vállalkozói készség, a szociális, az interkulturális és a nyelvi kompetenciák, valamint a kritikai gondolkodás, a digitális készségek fejlesztése terén is érdemi eredményeket kell elérni. Mind a mobilitási, mind a partnerségi projektek már önmagukban, az alkalmazott munkaformáknak köszönhetően is széles körben fejlesztik ezeket. A kulcskompetenciák fejlesztése a projekt témák túlnyomó többségéhez szorosan kapcsolódik, legyen szó az inkluzív oktatásról, a tehetséggondozásról vagy a korai iskolaelhagyás megelőzéséről. A legtöbb projekt ugyanakkor kifejezetten a kulcskompetenciák fejlesztését jelöli meg első számú célként, s ezen a területen kívánja összegyűjteni, hasznosítani, illetve terjeszteni az európai jó gyakorlatokat.

A tanulók esetében a külföldi gyakorlatok eredményeként a szakmához kapcsolódó kompetenciák fejlesztésével a legtöbb esetben együtt jár az attitűdök, és az autonómia fejlődése is, ami jól érzékelhető a munka iránti felelősségvállalásban, a pálya iránti motiváció erősödésében, a tudatosabb pályatervezésben. A felnőtt tanulók esetében is nagy hangsúlyt fektet a program az alapkészségek és a transzverzális készségek megerősítésére. Különösen a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi reintegrációja szempontjából nagyon égető kérdés ez, de a fogyatékos személyek intézményen kívüli gondozásának és az intézményi kiváltásnak is alappillére.

A kulcskompetenciák fejlesztése a teljes életútra szóló feladat. Az oktatásban és képzésben dolgozók számára ez a szakmai hitelesség része is, hiszen ők hivatásszerűen ezzel foglalkoznak. A munkatársak számára a tanári kompetenciák fejlődésén túl ezen a területen is nagy segítséget jelent a nemzetközi együttműködésekben való részvétel. Mivel csoportos kiutazásra csak kivételes esetben, egyéni munkaprogram keretében van lehetőség, a tanári és a nyelvi kompetenciák hatékony fejlesztése mellett a munkatársak további személyes kompetenciáinak fejlődése is biztosított (szociális-, interkulturális kompetenciák stb.). A külföldi mobilitások, illetve a külföldi kollégákkal, tanárközösségekkel való együttműködés egyedülálló lehetőséget biztosít számukra a szakmai megújulásra, erősíti a hivatástudatukat, és hatékony eszközt kínál a kiégés ellen is.

1.2.3 A tanárok pedagógiai megújulása

Az Erasmus+ programban az oktatás és képzés minőségének fejlesztésén belül kiemelt prioritás a tanárok szakmai fejlődésének támogatása. A program hozzá kíván járulni ahhoz, hogy a tanári pálya vonzó perspektívát kínáljon a legrátermettebb jelöltek számára. Az alapképzéstől a kezdeti szakmai támogatáson át az érett pálya szakaszokban is támogatni kívánja a szakmai fejlődés és megújulás lehetőségét annak érdekében, hogy az oktatási és képzési intézmények meg tudjanak felelni azoknak a változatos társadalmi kihívásoknak, amelyekkel ma szembe kell nézniük.

A korábbi programok gyakorlatával ellentétben, amikor elsősorban személyes szakmai ambíciók határozták meg a támogatott külföldi továbbképzések és más tanulási alkalmak tartalmát és formáját, az új programban ezek csak szakértők által elismert intézményi szükségletekre épített

fejlesztési projektbe ágyazottan valósulhatnak meg, így a pályázók valóban a számunkra legégetőbb szakmai igények kielégítéséhez vehetnek igénybe uniós forrásokat. Ezek a projektek akkor kaphatnak támogatást, ha jól meghatározott mobilitás- és projektpedagógiai elvárások szerint építik fel, és valósítják meg őket. A minőségbiztosításuk tehát a teljes pályázati ciklus során biztosított, de természetesen a Tempus Közalapítvány támogató tevékenységeinek is meghatározó eleme, hogy ezeken a területeken módszertani támogatást nyújtson pályázóinak. A komplex megközelítésnek köszönhetően a tanárok szakmai fejlődése közvetlenül szolgálja az intézmények szakmai fejlesztését is, az elért tanulási eredmények intézményi szintű beépítésének, illetve a fenntartható hatások elérésének a hazai továbbképzési rendszerrel összevetve is kiemelkedően jók az esélyei a programban.

Jelentős további hozadék, hogy a támogatott pályázóknak gondoskodniuk kell a tapasztalatok intézményen kívüli terjesztéséről is. Mivel pályázattípustól függően gyakran többszörös a túljelentkezés az elérhető forrásokra, csak a különböző célcsoportokra szabott (köznevelési intézmények munkatársai, szakmai szolgáltatók, és más közneveléshez kapcsolódó intézmények munkatársai stb.), a disszemináció tartalmában, módszereiben és eszközeiben is jól strukturált tervek kapnak támogatást. Ennek köszönhető, hogy a tárgyi, a módszertani tudás, illetve általában az intézményi szakmai kompetenciák fejlődésének hatásai tágabb körben is érvényesülhetnek, és inspirációt jelenthetnek.

Az Erasmus+ program korszerű, és hatékony formákat kínál a tanárok szakmai fejlődésének támogatására, hiszen a külföldi tanulási alkalmak gyakran itthon el nem érhető szakmai tartalommal, és újszerű, innovatív munkaformákat alkalmazva valósulnak meg. Az esetek nagy részében a tanulási folyamatok, a pedagógiai módszerek megfigyelésére is lehetőség nyílik, ami biztosítja, hogy a résztvevők hazatérve valóban bevált gyakorlatokat adaptáljanak intézményükben. Ugyanezt a célt még intenzívebb formában támogatják a job shadowing típusú továbbképzések, bár ezek aránya az összes mobilitáson belül még alacsonyabb nálunk az európai átlagnál. Ennek egyik fő oka, hogy a külföldi mobilitások túlnyomó többsége a hazai iskolákban többnyire csak az egyéni szabadság terhére vagy a nyári szünet alatt, tehát tanítási szünetben valósulhat meg.

Az Erasmus+ program partnerségi projektjei is nagyban hozzájárulnak a részt vevő intézményekben a tanári szakma profiljának megerősítéséhez: a tapasztalatcserék, illetve a szellemi terméket előállító projektek gyakran közvetlenül is támogatják ezt a célt. A szakmai kompetenciák fejlesztését közvetetten a projektekbe épített rövid- és hosszú távú tanulási/képzési/oktatási tevékenységek is jól szolgálják. Ezek a partnerintézmények országaiban valósulnak meg, és a mobilitás lehetőségéből adódó személyes kompetenciák erősítésén túl képessé teszi a pedagógusokat szakmai gyakorlatuk megújítására is. Az Erasmus+ program stratégiai partnerségi szeletének további járulékos haszna a munkatársak stratégiai gondolkodásának fejlődése, emellett helyi-, regionális és nemzetközi kapcsolataik bővítése, amely szintén elengedhetetlen eleme a szakmai profil megerősítésének.

A világos jövőkép és szakmai stratégia kialakítása, a munkatársak fejlesztési igényeinek hosszú távú tervezése, s ehhez a belső szervezeti erőforrások célszerű és hatékony felhasználása a vezetői kompetenciák folyamatos fejlesztését is igényli, ami szintén a program prioritásai közé tartozik. A tanárok közötti tudásmegosztás ösztönzése, a szakmai műhelyek, közösségek megerősítése a program szándéka szerint az együttműködésre építő intézményi kultúra terjedését is magával hozza.

A bolognai folyamatban, így az Európai Felsőoktatási Térség hazai reformjait támogató projektben is kiemelt fontosságú kérdés, hogy hogyan valósítható meg a versenyképes, hallgató központú, rugalmas tanulási utakat kínáló oktatás. Ehhez ad áttekintést a Tempus Közalapítvány az Európai Felsőoktatási Térség Reformja projekt keretében szakértők közreműködésével létrehozott online elérhető EHEA információs portáljának (<http://www.tka.hu/nemzetkozi/6321/mindent-az-europai-felsooktatasi-tersegrol>) „Hallgató központú oktatás, rugalmas tanulás” című tematikus blokkja:

<http://tka.hu/nemzetkozi/6369/hallgato-kozpontu-rugalmas-tanulas>, ahol többek között a hallgatóközpontú, rugalmas tanulási utakat biztosító oktatási módszereket szorgalmazó európai irányelvekről, az információs társadalom kihívásai, a digitális állampolgárság ismervei alapján kialakított különböző tanulási környezetekről lehet olvasni. Mindezek mellett módszertani segédlet is található az információ-megosztást és kommunikációt támogató, valamint a kollaboratív tanulást segítő eszközök felhasználásához. A honlapon wikipedia-szerűen felépített cikkek tömören összefoglalják az adott téma legfontosabb pontjait és linkek, hiperhivatkozások mutatnak az interneten elérhető hivatalos forrásokra, szakmai honlapokra.

1.2.4 A korai iskolaelhagyás megelőzése

A 2020-ig kidolgozott európai uniós gazdasági-társadalmi stratégia (EU2020) kiemelt indikátorai között szerepel a korai iskolaelhagyók aránya¹, melyhez kapcsolódóan az uniós átlagban kitűzött célérték, hogy 2020-ig 10% alá csökkenjen e mutató. Magyarországon az európai trenddel egy irányba haladva az ezredfordulótól 2010-ig csökkent ez az arány, de az elmúlt hat évben megfordulva romló tendenciát mutat (HU: 2010 – 10,8%, 2016 – 12,4%; EU28: 2010 – 13,9%, 2016 – 10,7%; forrás: Eurostat). Az Európai Bizottság és a Tanács országspecifikus ajánlásai éppen ezért évről évre sürgetik a legproblémásabbnak ítélt területeken történő kormányzati beavatkozást. Kiemelt hangsúlyt helyeznek Magyarország e téren tett intézkedéseinek nyomon követésére, a következőkben fogalmazva meg a főbb beavatkozási fókuszokat: a szegregált oktatási formák felszámolása és a befogadó többségi oktatást előmozdító rendszerszintű megközelítés; az oktatás különböző formái és szakaszai közötti átmenetek javítása, különös tekintettel a szakképzési rendszerre; továbbá többször kifogásolták, hogy a jelentésekben megfogalmazott teljesítményjavító intézkedések végrehajtásáról nem áll rendelkezésre kellő részletességű és tényekre támaszkodó információ (forrás: Európai Szemeszter, Országspecifikus ajánlások).

A magyar kormány az EU-s ajánlásoknak megfelelően 2014-ben elkészítette a *Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégiáját*, 2015. január 1-i hatállyal jogszabályban rögzítette a lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló fogalmát, és a Pedagógiai Oktatási Központok feladatkörébe rendelte az iskolák támogatását a korai jelzőrendszer kiépítésében. Tekintettel az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 2016. december 31-ig teljesítendő ex-ante feltételére, a Magyar Közlöny 2016. november 18-án közzétett számában hirdette ki a 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rend. módosítását, mely a korai jelzőrendszer életbe lépésének működtetési részletszabályait és az adatszolgáltatás rendjét is tartalmazza. Ennek megfelelően a korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer a köznevelési információs rendszer (KIR) részeként működik és célja, hogy a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentése érdekében pedagógiai-szakmai támogatást nyújtson az érintett tanulók, pedagógusok, intézmények és fenntartók számára. A tényleges tevékenységek a stratégiához kapcsolódó, szintén 2016 novemberében véglegesült cselekvési tervben és a párhuzamosan kidolgozás alatt álló, 2017-ben elindult EFOP és GINOP fejlesztési programokban képeződnek le.

A Tempus Közalapítvány több ponton – saját programjaiban és szakértői szerepben is – kapcsolódik mind az EU-s, mind a hazai fejlesztési törekvésekhez, több hazai és nemzetközi projektjének ez a fókusztemája, továbbá az Erasmus+ program egyik kiemelt prioritása a korai iskolaelhagyás csökkentése. Éppen ezért nagy hangsúlyt fektetünk a téma legfrissebb kutatási eredményeinek összegzésére, jó gyakorlatok felkutatására és támogatására, valamint célzott információk eljuttatására az oktatási és a kapcsolódó társszektorok gyakorlati szakembereihez. Tekintettel arra, hogy a korai iskolaelhagyás ráta mögött húzódó problémák alapvető társadalmi és oktatási szerkezetbeli problémákra utalnak, a Tempus Közalapítvány ez irányú tevékenységeiben olyan

---

¹ Korai iskolaelhagyónak azon 18-24 év közötti fiatalok számítanak, akik nem szereztek középfokú végzettséget és a felmérés idején semmilyen képzési formában nem vesznek részt.

komplex megközelítést alkalmaz, mely kevésbé a konkrét kormányzati feladatokhoz köthető, sokkal inkább célja a szakemberek széles körének megszólítása, tudásközvetítés és a társadalmi konzultációra alapozó szemléletformálás támogatása. A tevékenységek részleteit a **IV. – Tudásmenedzsment** fejezetben mutatjuk be.

1.2.5 A képesítések és készségek átjárhatósága, átláthatósága és hordozhatósága

Az egész életen át tartó tanulás, mint az adaptivitás, foglalkoztathatóság és a változások menedzselésének eszköze, az ezredfordulótól kezdődően került az Európai Unió oktatási célkitűzéseit összefogó szakpolitikai eszközrendszer fókuszába. Az erős politikai szándékkal megfogalmazott konkrét célok olyan problémákra fókuszálnak, melyek a korábbi jóval zártabb és homogénebb nemzetállami berendezkedésben még alig jelentek meg. A személyek (munkaerő) szabad áramlása szükségessé tette, hogy az egyes országok munkaadói, hatóságai értelmezni tudják a más országok oktatási rendszerében megszerzett végzettségeket, a tanulási mobilitás terjedése pedig a különböző oktatási rendszerek közelítésének kérdését veti fel. Az átláthatóság és átjárhatóság támogatása egy országon belül is fontos kérdés, mivel a gyors információtechnológiai fejlődés és a globális gazdaság jelentős változásokat indított el a foglalkozások terén, melyet a megszerzhető végzettségek számának megnövekedése, az oktatási lehetőségek diverzifikációja követett. A korábban megszerzett tudás és készségek gyorsabb elavulása miatt felértékelődik a felnőttkori tanulás szerepe is, melynek nagyobbik része már a formális oktatási rendszeren kívül zajlik, ezért a megszerzett tudás elismerése, elismertethetősége egyre fontosabb kérdéssé válik. Ezek a változások új megközelítést igényeltek szakpolitikai téren is, mely olyan átfogó fejlesztésekben öltött testet, mint a különböző kompetencia-reformok, standardok megfogalmazása vagy a képesítési keretrendszerek kidolgozása és az európai keretrendszernek való megfeleltetése, melynek hitelességét biztosító egyik alapja a tanulási eredményekre építő oktatási és képzési rendszerekre való áttérés. Az európai szakpolitika által szorgalmazott számos fejlesztési feladat nemcsak komoly kihívást jelent tagállami szinten, de gyakran értelmezési nehézséget is okoz.

A Tempus Közalapítvány több módon is érintett a témában, hiszen a tanulási célú mobilitási projektek esetében rendkívül fontos, hogy a tanulmányok alatt megszerzett tudást a hazai oktatási rendszer elismerje. Ennek érdekében számos szakmai programmal, valamint a megvalósulás értékelésével támogatjuk a közös európai minőségbiztosítási sztenderdek, valamint az Európai Kreditátviteli Rendszer (ECTS) megfelelő alkalmazását, amely összehasonlítóvá teszi az európai országok különböző felsőoktatási intézményeiben folytatott tanulmányokat és az ott elért egyéni előmenetelt. 2008 óta töltünk be elismert és keresett tudásmegosztó és közvetítő szerepet a tanulási eredmények felőli megközelítés és szemléletet hazai megismertetése és népszerűsítése terén. Ennek kapcsán műhelymunkákat, képzéseket, konferenciákat szervezünk, kiadványokat szerkesztünk és elősegítjük a szélesebb körű társadalmi konzultációt is a témához közvetlenül és tágabban kapcsolódó területeken. Így szakértői hálózatot működtetünk az Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer (ECVET) témában, koordináljuk az Európai Felsőoktatási Térség (EHEA) reformfolyamatainak hazai megvalósítását, szakmai programokat szervezünk a tanulási eredmény alapú képzésfejlesztés témában, valamint felügyeletünk alatt működik a Nemzeti Europass Központ. Az ifjúsági mobilitások esetében a Youthpass szolgál a projektekben szerzett tanulási eredmények dokumentálására és elismerésére. Az Európai Ifjúsági Stratégia része a nemformális tanulás elismertetése európai szinten. Ezt elősegítendő a Youthpass nemzeti koordinátorai szoros együttműködésben dolgoznak az Europass folyamatban aktív szakemberekkel, amely a különböző területek közötti átjárhatóságot is elősegíti.

Mindezen tevékenységek szintetizált eredményeit igyekszünk pályázóink felé is strukturáltan közvetíteni, akik a források hatékony felhasználásával a gyakorlatba ültethetik át a képzési

programok közti átjárhatóság biztosításáról, a rugalmas tanulási utak kialakításáról, a munkáltatókkal való aktív kommunikációról megszerzett tudást.

A hallgatói mobilitás kulcskérdése a külföldön megszerzett kreditek hazai beszámításának a kérdése. Bár az Erasmusban való részvétel előfeltétele egy előzetesen aláírt háromoldalú megállapodás a külföldön végzendő tanulmányokról, a program 30. évében is meglepően sok esetben adódnak problémák a kinti tanulmányok elismertetésével Európában, de itthon Magyarországon is. A probléma pontos feltérképezése érdekében a hallgatóknak egységes tartalmú beszámolót kell kitölteniük a mobilitási időszak zárását követően. Ennek egy hangsúlyos része a kreditelismertetéssel kapcsolatos tapasztalatokra összpontosít. A magyar hallgatók közel harmada jelzi azt, hogy esetében nem valósul meg a kinti tanulmányok akadémiai elismerése. Ez az arány európai szinten is igen kedvezőtlen, hazánkat az utolsó helyre rangsorolja a kinti tanulmányok elismerése tekintetében. A problémák egy része szervezési jellegű kérdés (nem indul a tervezett kurzus, nem kéri a hallgató a beszámítást) más része az intézményekben alkalmazott kredit-elismerési és befogadási eljárások szervezeti bizonytalanságára mutat rá. A TKA rendszerszintű és operatív szintű ösztönzőkkel igyekszik fejleszteni a hazai kredit-elismerési kultúrát. Rendszerszintű ösztönzőként említjük meg a mobilitási ablakok bevezetésére irányuló jogszabályi kezdeményezést és az annak végrehajtására irányuló nemzetközi és hazai szintű szakmai egyeztetési folyamatot. Mindezek eredménye egy átfogó tartalmú magyar nyelvű intézményi útmutató a mobilitási ablakokról. A mobilitási ablakok bevezetése és alkalmazása rendszerszinten csökkenti a kreditbefogadás megtagadásának a kockázatát a hallgatók számára. Operatív ösztönzőként említjük a TKA által szervezett monitoring és rendszeraudit látogatásokat, ahol kiemelt szempont az intézményi gyakorlatok, ügyvitel feltérképezése, dokumentumok elemzése, a helyes és a fejlesztendő intézményi eljárások azonosítása.

1.2.6 Az idegennyelv-tanulás és tanítás fejlesztése

Az Erasmus+ program prioritásként rögzíti a nyelvtanulás fontosságát, a nyelvtanulást elősegítő programok megvalósulását. Ahogyan az az egyes fejezetekben a programok eredményeinek bemutatásából is kiolvasható, bármelyik nemzetközi együttműködést támogató program esetében a résztvevői beszámolók tükrében közös nevezőként azonosítható a nyelvtanulás iránti motiváció megerősödése, az idegen nyelven történő kommunikáció során átélt siker és a nyelvtudás kapcsán tetten érhető fejlődés.

Az idegen nyelvek oktatását elsősorban a köznevelési területen állítják előszeretettel a projektek középpontjába, mindemellett azonban elmondható, hogy valamennyi szakterületen zajló együttműködés szükséges velejárója az idegen nyelven történő kommunikáció, így kivétel nélkül kiemelt helyen szerepel a nyelvi fejlődés (mind a pedagógusi, oktatói, mind a tanulói, hallgatói szintéren) az eredmények között. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a szakképzés területéhez köthető mobilitási projektek keretében a tanulók számára elérhető szakmai gyakorlatok fentiekén túl a szaknyelvi készségek fejlesztéséhez is hozzájárulnak, és a felsőoktatási hallgatók számára elérhető ösztöndíjak szintén közvetlenül fejlesztik a hallgatók nyelvtudását és szaknyelvi ismereteit.

Bár a program első három évében célzott kutatás nem készült a nyelvi kompetenciák fejlődéséről, a projektbeszámolók tanúsága alapján egyértelmű, hogy továbbra is a program egyik fő hozzáadott értéke, hogy lehetőséget ad az idegen nyelv nemzetközi környezetben való használatára. Számos alkalommal olvashattunk arról, hogy azok, akik részt vettek a mobilitásokon, magabiztosabban használták (ill. akár elkezdték intenzíven használni) az addig csak az iskolapadból ismert idegen nyelvet.

A program valamennyi szektora tekintetében az Európai Nyelvi Díj (ld. III.5.4. fejezet) keretében figyelmet szentel a hazai kiemelkedő, innovatív nyelvoktatási programoknak. Az elmúlt években valamennyi szektorból kerültek ki díjazottak.

Az Erasmus+ nem csak továbbviszi a korábbi programszakaszokból ismert tanulási formákat, és épít azoknak az eredményeire, de újfajta módon is támogatja a nyelvtanítást és a nyelvtanulást. A tapasztalatszerzés magas színvonalának biztosítása érdekében az egyéni mobilitásban részt vevő legtöbb jelentkező számára ingyenes online nyelvi támogatást (Online Language Support – OLS) tesz lehetővé a program.

Az OLS az Erasmus+ program újdonsága, mely a kiutazó hallgatók, gyakornokok online nyelvi szintfelmérését és kurzusrészvételi lehetőségét teremti meg. Az OLS keretein belül a nyelvi szint meghatározásához ki kell tölteni egy online szintfelmérő tesztet, majd az oldal személyre szabott kurzust ajánl a résztvevőnek. A hazatérést követően egy második teszt méri fel, milyen fejlődést sikerült elérni.

A rendszer indulásakor az angol, német, francia, olasz, spanyol és holland képzési nyelv valamelyikén nem anyanyelvi szinten kommunikáló kiutazó hallgatók kötelesek voltak online nyelvi szintfelmérőt elvégezni, továbbá kinttartózkodásuk alatt az adott nyelvből folyamatos online nyelvi kurzuson vehettek részt. Az első pályázati felhíváshoz kapcsolódóan az Erasmus+ mobilitásra kiutazó magyar felsőoktatási hallgatók 2558 nyelvi szintfelmérésre kaptak felkérést, a szintfelmérésen részt vett hallgatók közel fele, 1119 hallgató pedig online nyelvi kurzuson is részt vett. Az OLS felhasználás legnagyobb része angol nyelven zajlott (1746 teszt valamint 765 kurzus), ezt követte a német nyelv (459 teszt, 240 kurzus), a francia, olasz, spanyol és végül a holland nyelv.

A mobilitások mellett, a strukturális és módszertani fejlesztéseket továbbra is intézményi együttműködések keretében támogatja a program. A nyelvtanulás fejlesztésének területén tevékenykedő intézmények az Erasmus+ által finanszírozott partnerség résztvevői lehetnek. A többnyelvűség területén létrejövő partnerségek megcélozhatják a nyelvtanítási módszerek és tantervek átültetését egyik szervezetből vagy országból a másikba, kutatásokat végezhetnek a nyelvtanulás területén, vagy akár nyelvekkel kapcsolatos üzleti vállalkozásokat is indíthatnak. A támogatás akár a szervezet munkatársainak nyelvoktatására is felhasználható, két hónapos vagy annál hosszabb oktatási vagy képzési tevékenységek esetén.

1.2.7 Digitális és online tanulás elősegítése

A 21. század második évtizedére mind a gazdaságban, mind a hétköznapi életben rendkívüli mértékben felgyorsult a digitális átalakulás, mely átformálja az élet összes színterét, beleértve a munkavégzést és a tanulást is. A munkavégzés új formái befolyásolják a munkaerőpiacon szükséges és keresett készség típusokat is, amire a jóval lassabban változni képes oktatási rendszereknek is választ kell adniuk. „Európának olyan digitálisan tehetséges emberekre van szüksége, akik nem csupán használni tudják ezeket a technológiákat, de innovációra is képesek, valamint élen járnak az alkalmazásukban. E nélkül Európa nem fogja tudni kihasználni a digitális átalakulást” – írja a 2016-ban kiadott európai közlemény, az Új európai készségfejlesztési program.

A magyar kormány szintén 2016-ban készítette el a magyar társadalom és nemzetgazdaság digitális fejlesztését célzó Digitális Jólét Program keretében – a Tempus Közalapítványt jó példaként említő – Magyarország Digitális Oktatási Stratégiáját (DOS), melynek indoklásában leszögezi, hogy a digitális átalakulás nem választás kérdése, hanem olyan elkerülhetetlen jelenség, amelyre mindenkinek fel kell készülnie a 21. században. Ezért a digitális eszközöket és szemléletmódot be kell vinni a tantermekbe is, de a digitális oktatás szemléletmódjában, módszertanaiban és követelményrendszerében is új megközelítést feltételez. A legfontosabb célok, melyek megvalósítását a stratégia részletesen is tárgyalja, a digitális környezet fejlesztése (a digitális eszközök és hálózat rendelkezésre álljon minden diák és tanár számára), digitális módszertanok és digitális tananyagok elérhetősége (emellett kiemelve a digitálisan felkészült tanárok szerepét is),

valamint az oktatás-adminisztráció és a tanárok továbbképzésében is a digitális megoldások fejlesztése.

A Tempus Közalapítvány – ahogyan az az éves jelentés több későbbi fejezetében részletesebben is kifejtésre kerül – több éve folytat aktív tevékenységet a digitális oktatási módszerek elterjesztésében és saját pályázati, tájékoztatói és disszeminációs feladatainak korszerűsítésében, digitalizálásában. A köznevelésben, szakképzésben, felsőoktatásban és felnőttoktatásban dolgozó pedagógusok és oktatók szakmai módszertani támogatására, az egymástól való tanulás kultúrájának elterjesztésére, jó példák megosztására 2016-ban is több szakmai programot indítottunk el.

2016-ban, az Európai Felsőoktatási Térség hazai reformja projekt keretében indult a felsőoktatási oktatók, oktatásszervezők számára kínált nemzetközileg versenyképes, innovatív oktatási módszerek kurzussorozat harmadik hullámának tervezése. A projekt keretében kínált kurzusok online, illetve blended formában valósulnak meg. Az oktatók megismerkedhetnek az online kurzusok tanulási eredmény alapú tervezésének és az IKT eszközök, oktatási keretrendszerek és online eszközök alkalmazásának módszereivel, lehetőségeivel. Külön hangsúlyt fektetünk a speciális igényű hallgatók számára egyenlő esélyű hozzáférés támogatásának eszközeire is.

A *Digitális Módszertár* további kb. 50 interaktív tanórai ötlettel bővült, melyekben a tananyag feldolgozását a pedagógiai célok mentén megtervezett módon támogatják az IKT-eszközök. 2016-ban negyedik alkalommal osztottuk ki a *Digitális Pedagógus Díjakat* a *Digitális pedagógus és nemzedék konferencián*, melynek szintén évek óta társzervezői vagyunk. A népszerű *Alma a fán* című gyakorlatorientált műhelymunka-sorozatunk és kapcsolódó kiadványaink keretében több alkalommal is foglalkoztunk már az IKT az oktatásban témával. Ezek alapozták meg a 2017-ben – egy nemzetközi projekt keretében – tesztelésre kerülő *Alma a fán – Digitális pedagógus*, valamint az *A 21. század angolnyelv-tanára* című új pedagógus-továbbképzési programjaink fejlesztését. A jövőben nem csak képzési programjainkban szándékozunk használni az online tanulási keretrendszerek és egyéb technológiák kínálta lehetőségeket, hanem azok a szakértői felkészítések és a rövidebb ciklusú fejlesztési programok fő színterei is lehetnek.

1.2.8 Az ifjúsági munka minőségének fejlesztése

A Tempus Közalapítvány és az Erasmus+ program ifjúsági fejezetének kiemelt célja a minőségfejlesztés támogatása az ifjúsági munka területén, az ifjúsági tevékenységek nemzetközi dimenziójának, valamint az ifjúsági szakemberek és ifjúsági szervezetek fiatalokat támogató struktúráként betöltött kapacitásának fokozása.

Magyarországon az ifjúsági szakemberek és az őket foglalkoztató szervezetek egyik legnagyobb problémája, hogy szűk anyagi lehetőségeik vagy foglalkoztatásuk körülményei miatt kevesebb lehetőségük van nemzetközi szintésre lépni, új kapcsolatokat kialakítani és tapasztalatot cserélni az európai szakemberekkel. A szektorban ez az igény viszont láthatóan megvan, amit a benyújtott mobilitási pályázatok nagy száma, jó minősége és a magas forrásigényből és pályázatszámából következő alacsony támogatási aránya is jól mutat.

A Tempus Közalapítvány - a szektor igényeit szem előtt tartva - a pályázaton túl képzések és tudásmegosztó alkalmak szervezésével aktívan hozzájárul a szektor fejlesztéséhez és nemzetköziesítéséhez. A 2016-os munkatervben több mint 160 olyan nemzetközi együttműködésben megvalósuló projekthez kapcsolódtunk, ami lehetőséget ad magyar ifjúsági szakembereknek a külföldi tapasztalatszerzésre, kompetenciáinak fejlesztésére, valamint a megszerzett tudáson keresztül szervezeteik kapacitásainak fejlesztésére is. A projektek közül közel 50-ben társszervezőként vagy szakmai közreműködőként jelent meg a TKA, 8 projekt pedig Magyarországon került megrendezésre ezzel is biztosítva a könnyebb elérést a szakemberek számára.

A projektek témáinak meghatározásakor figyelembe vettük a szektor meglátásait is, minden tervezési időszak előtt kérdőívekkel mérjük fel a szektor érintett szereplőinek igényét és ezt figyelembe véve állítjuk össze a képzési lehetőségeket.

2016-ban összesen 155 ifjúsági szakember kapott lehetőséget nemzetközi tapasztalatszerzésre a Tempus Közalapítvány támogatásával.

1.2.9 A képzés és a munka világa közötti kapcsolatok erősítése

A Közalapítványon belül 2013 óta horizontális munkacsoport dolgozik a cégek és az oktatási intézmények közötti együttműködés előmozdításán. A két szféra együttműködése az EHEA projekt és az Erasmus+ program egyik fő prioritása, de a cégek kevés információval rendelkeznek ezekről a lehetőségekről. Az ő tájékoztatásuk, meggyőzésük, segítségük speciális kommunikációt kíván, ennek alapelveit fektettük le a munkacsoport indulásakor.

2016-ban a fő témák továbbra is a következők voltak: gyakornokok fogadása (különös tekintettel a mentorálásra); a volt ösztöndíjasok a munkaerőpiacon; valamint cégek és oktatási intézmények közötti partnerségek. Számos jó példát tettünk közzé cégek és oktatási-képzési intézmények együttműködéséről és népszerűsítettük a Work-Based Learning nemzetközi projekt során összegyűjtött gyakorlati segédanyagokat.

1.3 A hazai oktatás, képzés és ifjúságügy számára releváns, kiemelkedő eredmények

- A 2016-os év egyik fő kihívása az Emberi Erőforrások Operatív Programból finanszírozott EFOP-3.4.2-VEKOP-15-2015-00001 számú **Campus Mundi kiválósági projekt** elindítása volt. A Campus Mundi program 9,2 milliárd forinttal támogatja a magyar felsőoktatás nemzetközi versenyképességének fejlesztését a 2016-2021 közötti időszakban az alábbi két területen:
  - Hallgatói mobilitás: A hallgatók számára a mobilitási ösztöndíjakra vonatkozó pályázati felhívásokat 2016. január 27-én tettük közzé: külföldi részképzésre, szakmai gyakorlatra és rövid távú tanulmányutak megvalósítására évente kétszer, a tavaszi és az őszi pályázati fordulóban nyújthattak be pályázatot a hallgatók. A projekt első évében **723 hallgató kapott támogatást külföldi részképzésen, szakmai gyakorlaton vagy rövid tanulmányúton** való részvételre.
  - A felsőoktatási intézmények nemzetközi szerepének, elismertségének növelése: 2016-ban a Tempus Közalapítvány kiemelt hangsúlyt fektetett a magyar felsőoktatás **nemzetköziesítését támogató, valamint a kifelé és befelé irányuló mobilitást segítő szakmai tevékenységekre**, amelyek három fő pilléren nyugszanak:
    - Az **intézmények szakmai fejlesztésére** Peer learning activity (PLA) típusú műhelyek keretében nyílt lehetőség nemzetközi és hazai szakértők részvételével.
    - A **nemzetköziesítési auditok** során szakértők bevonásával nyújtottunk segítséget a felsőoktatási intézményeknek nemzetköziesítési törekvéseikben.
    - A **nemzetköziesítés itthon** elnevezésű irányzat szellemében kiemelt szerepet kapott az intézmények hazai szolgáltatásfejlesztése (pl. **mentorrendszer kialakítása**) valamint a munkatársak kompetencia-fejlesztése a munkájukhoz kapcsolódó szakmai műhelyek szervezése révén.Kiemelt célunk volt továbbá a magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi láthatóságának támogatása **intézményi fókuszú, valamint hallgatótoborozó**

vásárok keretében, közös standon való megjelenések révén. A felsőoktatási intézményeknek **8 jelentős külföldi eseményen** biztosítottunk részvételt.

- A **befelé irányuló mobilitásban** a **Stipendium Hungaricum** program döntött újabb rekordokat, 2016-ban a beadott pályázatok száma 7600-ra emelkedett, ezzel megduplázódott 2015-ös értékekhez képest. A felhívásban elérhető 3600-as kvótának 64 %-a lett feltöltve, így **2313 külföldi hallgató** nyerte el az ösztöndíjat, ami 116%-os növekedést jelent az előző évhez képest. Ehhez a számhoz adódik még hozzá azon hallgatók száma (1300 fő), akik a program támogatásával már korábban megkezdték magyarországi tanulmányaikat.
- A 2016-os pályázati keret terhére – az előző évhez képest **16%-os növekedést** elérve – **összesen 14.963 fő külföldi mobilitását** támogattuk az oktatás és képzés területén, ezzel hozzájárulva ezen területek európai felzárkózásának és kapcsolódásának elősegítéséhez. Ezen belül **az Erasmus+ források terhére 13.750 fő** külföldi mobilitása valósul meg, ami 9%-os növekedést jelent az előző évhez képest.

A hazai források terhére további 3539 külföldi hallgató és oktató magyarországi tanulmányi, kutatói ill. oktatói mobilitását támogattuk. Ehhez a számhoz kiugróan magas aránnyal (65,3 %, 2313 fő) járul hozzá a Stipendium Hungaricum program, mely mind az érintett partnerországok, mind a támogatott hallgatók számában dinamikusan fejlődik a 2013-as indulása óta.

A Közalapítvány szakmai tevékenysége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az általunk kezelt Erasmus+ program felsőoktatási mobilitási pályázattípusában – **a küldő országok támogatási kereteinek terhére – 5486 fő** hallgató, oktatói és egyéb munkatárs vehetett részt magyarországi tanulmányi, szakmai gyakorlati, oktatói és az oktatáshoz kapcsolódó egyéb tevékenységekben.

A képet tovább árnyalja a szintén a Közalapítvány szakmai tevékenységéhez tartozó, a **CEEPUS** programban a **küldő felek által finanszírozott további 471 fő hazai hallgató és oktató**, akik a partner felsőoktatási egyetemeken tölthettek tanulmányi és oktatói időszakot.

A TKA szakmai tevékenysége révén a **hazai támogatású ifjúsági projektek keretében 4283 fő** külföldi és magyar **fiatal és ifjúsági szakember** vett részt mobilitásban, további **155 magyar ifjúsági szakember** pedig nemzetközi képzésen, szakmai műhelyen vagy tapasztalatcserén.

- A TKA 2016-ban is jelentős mértékben járult hozzá a **stratégiai tervezés** ösztönzéséhez a köznevelési, felnőtt tanulási és szakképző intézményekben az *Európai fejlesztési terv*, illetve a *Szakképzési tanúsítvány* pályázattípus (*Erasmus+ program*); a felsőoktatás esetében pedig a nemzetköziesítési auditok révén (*Campus Mundi projekt*).
Decemberben jelent meg „**Az iskola és a világ**” című **kiadványunk**, amellyel elsősorban az oktatási szakértők, intézményvezetők és projektkoordinátorok számára kívánunk támogatást nyújtani az intézményük **nemzetközi kapcsolatainak stratégiai szintű tervezéséhez**, hiszen ez olyan erőforrás, amely nagyban hozzájárulhat az iskolában folyó oktatás színvonalának emeléséhez. A kiadvány elérhetősége: <http://tka.hu/kiadvany/7099/az-iskola-es-a-vilag>
- 2016-ban újabb nemzetközi források bevonásával tovább **bővült az oktatási tudásmenedzsment tevékenységek köre** is. A már korábban is kiemelt témaként kezelt **korai iskolaelhagyás, és az IKT eszközök oktatásban való alkalmazása** témák mellett újként jelent meg a **tanárok kollaboratív tanulása**, melynek kapcsán nemcsak nemzetközi módszertant osztunk meg a bevont szereplőkkel, hanem hazai pilot programokat is támogatunk. A

tudásmenedzsment tevékenységeink célja jó gyakorlatok megosztása és generálása, hazai oktatási innovációk ösztönzése a magyar oktatási rendszer minőségének fejlesztésére.

- 2016-ban ünnepelte a **Tempus Közalapítvány 20. születésnapját**. Ennek alkalmából tavaly sor került az elmúlt két évtized eredményeinek összegzésére is. A TKA munkáját felügyelő minisztériumi vezetők, a szakértők, a pályázók, a kurátorok és a munkatársak visszatekintése és értékelése során nagy hangsúlyt kapott, hogy a szervezeti változásokra meglehetősen hajlamos hazai közzférában meglepő állandóságot mutatott a szervezet. A húsz év alatt a **szervezeti értékek** (minőségi megközelítés, megbízhatóság, objektivitás, átláthatóság, az esélyegyenlőség és egyenlő hozzáférés biztosítása, dinamikus munkavégzés, rugalmas reagálás) és **célok** (a nemzetközi együttműködésekben rejlő és különösen az európai integráció által kínált lehetőségek hatékony és eredményes kiaknázásának elősegítése az oktatás és képzés világában) **állandósága mellett a tevékenységi kör szervesen fejlődött** – együtt az oktatási és képzési szféra nemzetköziesedésével. Különösen sok elismerést kapott az, hogy a TKA a pályázati alapeladatok mellett nagyon sok proaktív, támogató jellegű, szakmai feladatot is felvállal; tevékenységével lefedi az oktatás és képzés valamennyi alágazatát; hozzájárult ahhoz, hogy a nemzetköziesedés széles intézményi kört ért el, elősegítette a terület stratégiai szintű kezelését, ugyanakkor eredményesen vontak be hátrányos helyzetű célcsoportokat is az ösztöndíj programokba.
- **2016. november 22-én** egynapos **műhelymunkát szerveztünk a szakképzés képzési kínálatának és a munkaerő-piaci igények jobb összehangolásának témájában**. A kezdeményezés példaértékű abból a szempontból, hogy sikerült egy asztalhoz ültetni a szakképzés fejlesztésében és működtetésében érdekelt feleket, így a műhelymunka a munkáltatók, képző intézmények, kamarák és szakpolitikai döntéshozók bevonásával teremtett lehetőséget egy közvetlen, többoldalú párbeszédre arról, hogyan lehetne a – mobilitási programokban már eredményesen alkalmazott – **tanulási eredmény alapú gondolkodást beépíteni a hazai szakképzési gyakorlatba és ezzel előmozdítani a gyakorlati képzés minőségi fejlesztését**.
- Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Külgazdasági és Külügyminisztérium közös kezdeményezésére **nagyszabású nemzetközi alumni találkozóra került sor 2016. október 27-én és 28-án**, amelyben a Tempus Közalapítvány szervező partnerként vett részt. A rendezvény célja egyrészt az volt, hogy erősödjene Magyarország külföldi kapcsolatai, másrészt pedig, hogy elinduljon az alumni kapcsolatokban rejlő lehetőségek kiaknázása. A nemzetközi találkozóra több mint 40 országból érkeztek olyan külföldi szakértők, akik korábban ösztöndíjjal tanultak Magyarországon a felsőoktatási intézmények valamelyikében.
- A 2016-os év fő prioritása az ifjúsági területen az **Európai Önkéntes Szolgálat 20. évfordulója** volt. Az egész éves EVS20 kampány részeként valósult meg többek között a #100újélmény elnevezésű online kampány, mely egy kihívásra (Gyűjts 100 új élményt!) és egy EVS blogra épült. Az attitűdkampány célja a fiatalok motiválása, az EVS és a nemzetközi mobilitás népszerűsítése volt. Az év záró eseménye, az **EVS Live 2016. december 5-én** került megrendezésre az A38 hajón, 190 fő részvételével, inspiráló előadásokkal, szakmai kerekasztal-beszélgetéssel és ünnepi fogadással.

1.4 Kommunikációs tevékenység összefoglalása

2016-ban összesen **120** szakmai **rendezvényre** került sor, melyeken 4564-en vettek részt. Ezen felül **51** fesztiválon és egyéb eseményen való megjelenésre is sor került. Az események közül kiemelkedő volt a legjobb projekteket évről-évre bemutató Erasmus+ konferencia, a Campus Mundi projekt

nyitókonferenciája, a Magyarországon Stipendium Hungaricum ösztöndíjjal tanuló külföldi hallgatók számára szervezett találkozó, az Erasmus Mundus nemzetközi tréning, az EHEA projekt keretében megrendezett nemzetközi HEInnovate konferencia, az Európai Önkéntes Szolgálat 20. évfordulójának záró eseménye, valamint a Tempus Közalapítvány 20. születésnapja alkalmából rendezett ünnepi esemény.

49 féle kiadványt jelentettünk meg, valamint számos installáció, molinó és elektronikus grafikai anyag született, köztük a nemzetközi megjelenésekhez több mint 12 standterv. Az elmúlt évben **20 infografika** készült a legváltozatosabb témákról, ezek továbbra is népszerű és hatékony eszközt jelentenek az online kommunikációban. A promóciós anyagok közül kiemelendő a Campus Mundi ösztöndíjakat népszerűsítő animációs videó és a Magyarországon tanuló külföldi hallgatókkal készült interjúkból készült válogatás.

2016-ban 1.077.368 látogatást regisztráltunk a **honlapunkon**, ami az előző évi látogatottságnak közel a háromszorosa. A teljes évre vetítve havonta átlagosan 89.780, naponta átlagosan 2.951 látogató járt a honlapunkon. Összesen **5.762.994 oldalt** töltöttek le. A honlapra érkezőknek csupán 2,13%-a hagyta el az oldalt további kattintás nélkül, ez kiemelkedően jó eredmény. A leggyakrabban látogatott oldalak a Stipendium Hungaricum oldalai voltak, ezeket követték az Erasmus+ pályázati oldalai, valamint a Campus Mundi ösztöndíj oldalai. Jó helyezést ért el (18. hely) a Módszertani ötletgyűjtemény keresője is. Az elektronikus hírlevél 15.181 olvasóhoz jutott el havonta.

A médiában az Erasmus+ ifjúsági területtel együtt összesen **2322 megjelenést** rögzítettünk, ezek 56%-a részletesen foglalkozik egy-egy pályázati programmal, illetve megvalósított projekttel. Legnépszerűbbnek továbbra is az Erasmus+ program és annak is a felsőoktatási fejezete bizonyult.

1.5 E+ átfogó bemutatás

Az Erasmus+ az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra szóló oktatási, képzési, ifjúságügyi és sportprogramja. Az oktatás, a képzés, az ifjúságügy és a sport jelentős mértékben hozzájárulhat a társadalmi-gazdasági változások, valamint az Európa előtt álló fő kihívások kezeléséhez és a növekedésre, a munkahelyteremtésre, a társadalmi méltányosságra és a befogadásra irányuló Európa 2020 stratégia megvalósításához. Az Erasmus+ program célja, hogy támogassa a programországokat az emberi tehetség és a társadalmi tőke hatékony hasznosításában, ugyanakkor az oktatás, a képzés és az ifjúságügy területén a formális, a nem formális és informális tanulás támogatásával erősítse az egész életen át tartó tanulás elvét. Az Erasmus+ több mint 4 millió európai polgár számára nyújt lehetőséget arra, hogy külföldön folytasson tanulmányokat, részesüljön képzésben, szerezzen munkatapasztalatot, illetve végezzen önkéntes munkát.

A 2016. év a pályázati források szerény mértékű emelkedését hozta, ezzel összhangban pedig némileg magasabb érdeklődést, pályázási hajlamot a program egészét érintően. A programszakasz elején induló projektek első hulláma lezárult, így a beszámolókon keresztül képet kaphattunk arról, hogy nem csak a pályázatokban megcélzott, de a megvalósult tevékenységek is egyre jobban illeszkednek a meghirdetett prioritásokhoz, emellett pedig fenntartható volt a támogatások felhasználásának igen magas mértéke. Komoly vívmány, hogy nem csak a pályázatok, de a beszámolóok színvonala is emelkedő tendenciát mutat.

A projektek tartalmi fókuszává mára a mobilitásban is az egyéni tanulási eredményeken túl az intézmény egészére ható módszertani innováció vált. Mindez azt jelzi, hogy a pályázati rendszer üzeneteit, szemléletmódját a pályázóknak sikerült magukévá tenniük. A fejlesztések középpontjában a partnerségek esetében is a legtöbbször valós társadalmi problémák állnak. Emellett örömteli, hogy miközben a program első éveiben egyértelműen a kevés számú, de nagy költségvetésű, innovációt célzó projektek túlsúlya érvényesült, 2016-ban nagyobb számban meg tudtak jelenni a kis léptékű,

tapasztalatcserére irányuló partnerségek. Ezáltal egyrészt kibővíthetett a résztvevői kör, másrészt lehetővé vált a hálózatosodás, a jó gyakorlatok átvétele a kevésbé tapasztalt pályázó szervezetek részére.

A program első éveire jellemző operatív kihívások kiküszöbölését követően a pályáztatásban egyértelműen áttevéődött a hangsúly a szakmai szolgáltatásokra, melyek az európai szakpolitikai igazodási pontok felvázolásától a stratégiai tervezés segítségével a tanulási eredmény-alapú megközelítés egyre kiterjedtebb alkalmazásának gyakorlati támogatásáig tart. Az ifjúsági programelem átvételével új elemként jelent meg az ifjúsági szervezetek kompetenciájának, az ifjúsági munka minőségének fejlesztése is. Az utóbbi időszakban intenzívebbé vált a nemzeti irodák közötti együttműködés keretében végzett fejlesztési tevékenység is. A programértékelés, a hatásgyakorlás, illetve a hatások, eredmények mérése terén megvalósított közös projektek által a program kedvezményezettjei számára biztosítottunk eszközöket tevékenységeik fejlesztéséhez.

Lényeges változás volt a program hazai lebonyolítása kapcsán, hogy 2016. szeptember 1-jével a kormányzati háttérintézmények átszervezésére vonatkozó kormányhatározat nyomán az ifjúsági programiroda feladatainak átvételére, illetve a program teljeskörű működtetésére a program nemzeti hatóságaként eljáró EMMI a Tempus Közalapítványt kérte fel. Az egységes programszabályok és horizontális eljárások ellenére az ifjúsági szektor integrálása kihívásként jelentkezik, többek között az oktatás világától különböző intézményi viszonyok, az informális és nem formális tanulásra épülő tevékenységek, illetve a pályáztatás eltérő hagyományai miatt. A közös szervezeti háttér mindezzel együtt komoly lehetőséget rejt a program jobb láthatóságának megteremtésére, a jó példák és a tapasztalatok megosztására, ezzel a pályáztatás hatékonyságának javítására.

II. Programok, projektek oktatási alszektoronkénti bontásban

II. 1 Köznevelés

A köznevelés területén az Erasmus+ program keretében nyújtjuk a nemzetközi együttműködések terén a legjelentősebb támogatást a pályázóinknak, azonban a köznevelés szereplőinek szól a szintén általunk kezelt Pestalozzi, valamint ACES program is.

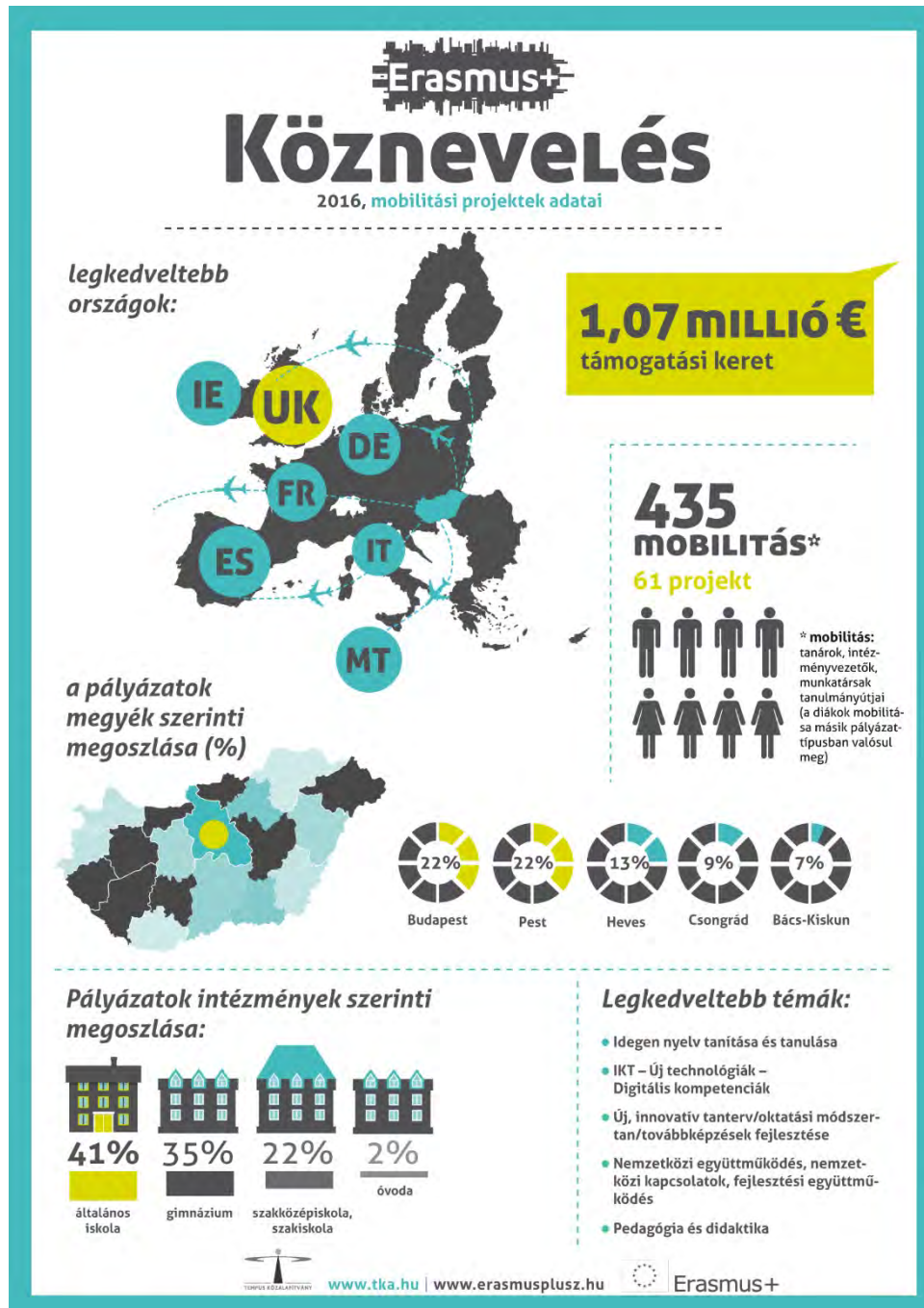
Az Erasmus+ támogatja a tanítás és a tanulás minőségének javítását az óvodában, az általános iskolában és a középiskolában. Céljai a köznevelés terén összhangban állnak a hazai fejlesztési célokkal:

- csökkenteni a korai iskolaelhagyók számát,
- jelentős eredményt érni el az alapkészségek fejlesztésében,
- megerősíteni a kisgyermekkorú nevelés minőségét,
- hozzájárulni a pedagógusok szakmai fejlődéséhez.

Ezen célok alá rendelve biztosítja a program egyrészt a pedagógusok, az iskolai személyzet szakmai fejlődésének támogatását nemzetközi környezetben (Mobilitás), másrészt iskolák (oktatási intézmények) és/vagy más szervezetek közötti együttműködést olyan témákban, melyek eredménye jelentős hatással bír a köznevelés területén (Stratégiai partnerségek).

Az Erasmus+ programban megvalósuló köznevelési projektek hozzásegítik az intézményeket a nemzetközi kapcsolataik bővítéséhez, ápolásához, valamint olyan általános érvényű célok megvalósításához, mint a tanárok és más munkatársak nyelvi és kommunikációs képességeinek fejlesztése, a tanulók nyelvtanulás iránti motivációjának erősítése, a projekt módszer meghonosítása, a sajátos tanulási igényű tanulók integrációjának elősegítése, a kommunikációs és információs technológiák alkalmazása a tanításban, a képességek központú megközelítés és a tantárgyközi ismeretek

oktatásának előtérbe állítása, illetve az iskola közelítése a munka világához. A külföldi intézményekkel való közös munka európai tartalommal bővíti az iskola pedagógiai programját, újszerű, színes tevékenységeket visz a tanórai munkába, lehetőséget biztosít a tanulók kreatív ötleteinek a megvalósítására, önálló, felelősségteljes munkájára.

II.1.1 Mobilitás

- Erasmus + Mobilitás

Az Erasmus+ keretében megvalósuló köznevelési mobilitási projektek célja, hogy támogassák az oktatás színvonalának emelését a pályázó intézményekben a munkatársak szakmai fejlődése és megújulása révén. A program kizárólag olyan külföldi mobilitásokat támogat, amelyek összhangban

állnak az intézményi igényekkel és szükségletekkel, így a projektek révén elért tanulási eredmények hasznosítása biztosított. Annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló források fenntartható hatást érjenek el, az intézményeknek *Európai fejlesztési tervet*, azaz egyfajta intézményi stratégiát kell készíteniük. Ebben olyan hosszú távú célokat és várt eredményeket határoznak meg, melyeket az Erasmus+ program támogatásával, egymásra épülő projektek révén kívánnak elérni. A fejlesztési tervben kitűzött céloknak összhangban kell állniuk az intézményi sajátosságokkal és szükségletekkel, illetve a program prioritásaival.

A projektek felépítését tehát stratégiai tervezésnek kell megelőznie, amiben még kevésbé gyakorlottak a hazai pályázók. A szakértők értékelése szerint itt van a legnagyobb szükség a fejlődésre, ezért is került ez a nemzeti irodák támogató tevékenységének homlokterébe európai szinten is. A projektek szervezeti beágyazottsága szintén fejlesztésre szorul, és a projektfolyamatok és eredmények mérése és értékelése is a gyengeségek közé tartozik a pályázatokban. Ezen a területen további erőfeszítéseket kell tenni a jövőben már csak azért is, hogy a program segítségével elért eredményeket a nemzeti iroda is adatokkal tudja alátámasztani.

A külföldi mobilitások keretében az intézmények munkatársai:

- oktatási tevékenységet végezhetnek, azaz taníthatnak egy külföldi partneriskolában,
- szervezett kurzuson, továbbképzésen, nyelvtanfolyamon vehetnek részt,
- szakmai látogatás (job shadowing) tevékenységet végezhetnek egy partner iskolában, illetve egyéb olyan releváns szervezetnél, amely a közoktatás területén működik.

A program keretében tehát nagy hangsúlyt kap az európai oktatási innovációk és bevált gyakorlatok cseréje, az együttműködésre épülő tanulási formák, az egymástól tanulás, de olyan továbbképzéseken való részvétel lehetőségét is kínálja, amelyek itthon nem vagy csak korlátozottan elérhetők.

Az előző évekhez képest meghatározott 1 vagy 2 éves időtartamokhoz képest 2016-ban a pályázók 12 és 24 hónap időtartam közé eső projekteket is tervezhettek a kezdő- és záródátumokat is saját maguk adhatták meg. A rugalmasabb projektidőszak miatt a tevékenységeket még inkább a projektben részt vevő szervezetek igényei, lehetőségei szerint lehet tervezni.

2016-ban **114 intézmény adott be pályázatot**, ami 9,6%-os növekedés 2015-höz képest. Ez a növekedés a támogatott intézmények számában is megmutatkozik, mely részben a költségvetés növekedésének, részben a pályázati év során a programok közötti átcsoportosításoknak is köszönhető. **Összesen 1.076.810 euró állt rendelkezésünkre (2015: 981.907 euró), amelyből 61 intézmény 435 mobilitása valósulhatott meg.**

szervezett kurzus, továbbképzés, nyelvtanfolyam	383 fő
szakmai látogatás (job shadowing)	46 fő
oktatási tevékenység	6 fő

Összesen négy intézménytípus nyújtott be pályázatot 2016-ban. A pályázó és a támogatott intézmények között is az általános iskolákat találjuk a legnagyobb számban (43/23), ezeket a gimnáziumok követik (40/22), a harmadik helyre pedig a szakközépiskolák kerültek (30/15). A képet árnyalja, hogy ez utóbbi intézmények a szakképzési mobilitás keretében is kaphatnak támogatást a képzési tevékenységük fejlesztésére. Egyetlen óvoda pályázott és kapott is támogatást.

A program kiemelt prioritása az **idegennyelv-tanulás és tanítás fejlesztése** a közoktatási intézményekben módszertani kurzusok, illetve nyelvtanfolyamok keretében, ezért nem meglepő, hogy az intézmények nagy része is ezt a területet állította a **projektek középpontjába**. A pályázó iskolák esetében ez a nemzetközi kapcsolatok intézményi beágyazottságát is jól szolgálja, hiszen a

nyelvtudás hiánya az egyik fő oka annak, hogy gyakran csak kevés kollégát tudnak bevonni a nemzetközi együttműködésekbe, a nemzetköziesedési folyamatokba. A **digitális kompetenciák fejlesztése** szintén olyan terület, ahol a hazai iskolák igényei egybeesnek az európai prioritásokkal. A támogatott iskolák fele határozta meg az **oktatási innovációkat**, azaz az oktatás tartalmi és módszertani megújítását az Erasmus+ projektjük központi elemeként. Természetesen ezek a témák csak kivételes esetekben jelennek meg kizárólagosan a projektekben, általában más témákkal együtt, komplexen jelentkeznek, emellett a várt tanulási eredményeken túl többnyire igen sok és sokféle, nem tervezett hozadéka is van a mobilitásoknak. A támogatott mobilitások ötöde volt job shadowing típusú tevékenység, a pályázók nagy része ebben az évben inkább továbbképzéseken fejlesztette szakmai kompetenciáit, illetve nyelvtudását.

A **legtöbb tanulási célú mobilitás** az Egyesült Királyságban valósult meg (159), majd Írország (46), Málta (40), és Németország (35) következett. Érdekes, hogy az előző évhez képest Spanyolország (24) lecsúszott a dobogó harmadik fokáról és még Olaszország (31) is megelőzte e tekintetben. 2016-ban összesen 23 országba utaztak magyar ösztöndíjasok a program támogatásával, ez eggyel kevesebb, mint a korábbi évben.

Ami a pályázatok **regionális megoszlását** illeti, az előző évekhez hasonlóan, a közép-magyarországi régió hagyományosan dominál (46%). 2016-ban is az ország keleti felében működő iskolák mutatkoztak aktívabbnak. A beadott pályázatok esetében Dél-Alföld (16%) és Észak-Magyarország (12%) végzett a 2. illetve a 3. helyen, így az előző évben dobogós Észak-Alföld (7%) csak a negyedik lett. A legkevesebb pályázat Nyugat-Dunántúlról érkezett (5%). A támogatott pályázatok esetében ugyanezeket az arányokat láthatjuk, azzal a különbséggel, hogy a legkevesebb támogatott pályázatot a Dél-Dunántúli régióban találhatjuk.

Amennyiben a **megye szintű eloszlást** is megvizsgáljuk, a budapesti és Pest megyei (összesen 46%) intézmények mellett Csongrád megyéből érkezett a legtöbb pályázat (7%). Ezt követi szorosan Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves (6-6%) illetve Fejér és Bács-Kiskun (5-5%). Megyei szinten Jász-Nagykun-Szolnok és Veszprém csak 1-1 pályázattal képviseltette magát illetve Komárom-Esztergom, Nógrád és Zala megyékből nem érkezett egyetlen pályázat sem. A támogatott pályázatok esetében kicsit változik a sorrend. Itt Budapest és Pest megyét követően Heves áll a következő helyen, melyet Csongrád, Bács-kiskun és Fejér megye követ.

A Tempus Közalapítvány, annak érdekében, hogy a kevésbé aktív régiók és megyék is bekapcsolódhassanak a programba, regionális pályázatíró szemináriumokat szervez minden évben.

- Pestalozzi

A programban Magyarország 1994 óta vesz részt. A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az Európa Tanács projektjeihez kapcsolódó témákban maximum 3-5 napos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a pedagógusok valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt. Ezek a szemináriumok a szakmai tapasztalatszerzés mellett lehetőséget nyújtanak idegen nyelven folyó szakmai munkavégzésre, kapcsolatok kiépítésére, valamint további együttműködések megalapozására is.

A 2016. január 1. és 2016. december 31. között meghirdetett szemináriumokra összesen 17 pályázatot nyújtottak be. A hazai bírálat során 3 db pályázat került elutasításra formai okok miatt. A kurzusszervezők felé továbbított 14 magyar pályázó közül 9 pályázót választottak ki szemináriumon való részvételre.

A kurzusok témája alapvetően a demokráciához, az aktív állampolgársághoz és az emberi jogokhoz kapcsolódik (néhány kurzustéma: *A tanulók sokszínűsége és a tanárok sokfélesége: tanulás a jobb jövőért; A demokrácia kultúrájához kapcsolódó kompetenciák*).

II.1.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

- Erasmus + Stratégiai partnerségek

A *Stratégiai partnerségek keretében a köznevelési szektorban is tapasztalatcserén alapuló együttműködések, vagy nagyobb volumenű, fejlesztéseket célzó, termékorientált együttműködések megvalósítására van lehetőség.*

A köznevelési témájú stratégiai partnerségek projektek az alábbi két pályázati lehetőség keretében valósíthatók meg:

- Iskolai, óvodai stratégiai partnerségek, melyben kizárólag köznevelési intézmények vehetnek részt, és valósíthatnak meg tapasztalatcserére irányuló projektet.
- Köznevelési stratégiai partnerségek, melyben a köznevelési intézmények mellett bármely más, a közneveléshez kapcsolódó intézmények szervezetek is részt vehetnek és valósíthatnak meg tapasztalatcserére irányuló projektet vagy akár nagyobb volumenű fejlesztéseket is.

A két pályázati lehetőségre összesen 65 magyar koordinációjú pályázat érkezett 2016-ban, ami 20%-kal kevesebb, mint az azt megelőző esztendőben.

A csökkenés az Iskolai, óvodai stratégiai partnerségek pályázatoknál jelentkezett, erre a pályázati lehetőségre 17 pályázattal kevesebb érkezett, ezzel párhuzamosan pedig a Klebelsberg Központ által fenntartott iskolák is 18 pályázattal kevesebbet nyújtottak be 2016-ban. A pályázói aktivitás növelése érdekében 2017-re több pályázati szemináriumot terveztünk, illetve továbbra is szoros kapcsolatra törekszünk a Klebelsberg Központtal.

A Köznevelési stratégiai partnerségek pályázati lehetőség népszerűsége nem változott, ugyanúgy 26 pályázat érkezett erre a pályázati formára, mint 2015-ben.

2016-ban a köznevelési nemzetközi együttműködési projektekre eredetileg rendelkezésre álló pályázati keretet – az Európai Bizottság által lehetővé tett módon – felosztottuk, az összeg 65%-át a **tapasztalatcserén alapuló**² együttműködésekre, míg 35%-át a **nagyobb volumenű, fejlesztéseket célzó, termékorientált együttműködésekre** különítettük el. Ezzel kiemelt figyelmet tudunk szentelni a tapasztalatcserére irányuló együttműködésekre, melyek a megelőző években is jelentős bázisát jelentették a köznevelés területén beérkezett és majd támogatott pályázatoknak. Ennek a felosztásnak köszönhetően a 2015. évi 6 pályázathoz képest 20 tapasztalatcserére irányuló magyar koordinációjú pályázatot tudunk támogatni, ami – a pályázati szám csökkenésével együtt – 45%-os támogatottságot ért el szemben az azt megelőző 10%-kal.

A benyújtott pályázatok többsége az idei évben is tapasztalatcserére irányul, de egyre nagyobb számban képviseltetik magukat a szellemi terméket is tervező projektek is. A pályázatok bírálata során a szakértők **gyengeségként** rótták fel, hogy a pályázati prioritások, célok és hozzárendelt projekttevékenységek több esetben sem voltak kellően összhangban a tervezett projektekben, illetve, hogy az egyes támogatási igények – például a projektbe ágyazott mobilitások nem lettek megfelelően alátámasztva. **A nemzeti irodák folyamatos kommunikációval igyekeznek a jó példákat bemutatni**, illetve többféle módon is népszerűsíteni a program által kínált lehetőségeket, valamint irodánk egy egymásra épülő bevezető rendezvény sorozat keretében szakértők bevonásával segítette a program kulcsfogalmainak jobb megértését, és gyakorlatban történő alkalmazását.

A pályázatok erősségeiként a köznevelési szektorban a szakértők a projektmenedzsmenten kívül a partnerintézmények kiválasztását, a valós társadalmi problémák megoldására irányuló jó alapötletet és témaválasztást emelték ki.

A nyertes pályázatokban leggyakrabban választott **prioritások** a következők voltak:

---

² Tapasztalatcserén alapuló együttműködésnek számítanak az iskolai, óvodai stratégiai partnerségek, illetve a köznevelési stratégiai partnerségek projektek esetén a szellemi terméket nem tervező együttműködések.

- A matematikai, a természettudományos és az írás-olvasási alapkészségek terén mutatott alacsony teljesítmény javítása hatékonyabb, innovatív oktatási módszerek révén;
- Teljesítmény növelés a lényeges és magas színvonalú alap- és transzverzális készségek terén az egész életen át tartó tanulás távlatában, formális vagy nem formális oktatáson és képzésen keresztül;
- Nyitott és innovatív oktatás, képzés és ifjúsági munka, digitális tanulás;
- A tanári szakma szakmai profiljának megerősítése.

A prioritásokkal összhangban a **konkrét témák** tekintetében legnépszerűbbnek a **korai iskolaelhagyás elleni küzdelem**, az **innovatív oktatási módszerek és tananyagok kidolgozása**, a **digitális kompetenciák** és a **kulcskompetenciák fejlesztése** voltak.

2016-tól átalakult a megpályázható költségek típusa és formája, így nem csak a szakmai struktúra új elvárásaival kellett szembenézniük az intézményeknek, de egész **más szemléletet igényelt a kalkuláció elkészítése is**. Bár a személyes konzultáción túl útmutatókkal és információs napokkal is segítettük a pályázókat, mégis előfordult néhány esetben, hogy túltervezett vagy hibásan tervezett költségvetéssel találkoztunk. Szerencsére az ezekkel járó levonások egy esetben sem gátolják a tervezett célok és a kapcsolódó feladatok megvalósítását.

A projektek minőségi megvalósításának elősegítése érdekében a Tempus Közalapítvány ún. **preventív monitoringgal** is támogatta a fejlesztést célzó együttműködéseket. Ennek keretében szakértő bevonásával még a projekt kezdete előtt, a projekt sajátosságait figyelembe vevő iránymutatást nyújtunk a pályázóinknak.

A stratégiai partnerségek projektek keretén belül a mobilitások a projektcélok elérésének fontos eszközei, amelyek egyben ahhoz is hozzájárulnak, hogy a partnerek között szoros és eredményes együttműködés alakuljon ki. Ennek megfelelően évről évre jelentős számú mobilitás megvalósítása jellemzi ezeket az együttműködéseket: 2016-ban támogatott Iskolai, óvodai stratégiai partnerségekben **1654 mobilitás**, míg a Köznevelési stratégiai partnerségekben összesen **722 mobilitás** megvalósítását tervezték. A támogatott pályázatok több mint 40%-a a Közép-magyarországi régióból került ki, a többi régió intézményei közel egyenlő arányban képviseltetik magukat.

A számok tükrében elmondható, hogy a program iránt nem csökkent az érdeklődés, sőt, számos új intézmény is megjelent a pályázóink között. A tapasztalatcserén alapuló és az innovációt támogató együttműködések esetében is nőtt a támogatott pályázatok száma az elmúlt évhez viszonyítva, illetve a szakértői visszajelzések alapján a nagyobb volumenű, összetettebb együttműködésekben is megfigyelhető, hogy a pályázóknak sok esetben sikerült az Erasmus+ program elvárásaihoz és feltételeihez igazítani a projektjüket, néhány esetben az előző évben kapott szakértői visszajelzéseket beépítve az újonnan beadott pályázatba.

- ACES

Az ACES az osztrák Erste Alapítvány támogatásával létrejött kezdeményezés, mely 2006 és 2016 között korábbi formájában nemzetközi együttműködéseket támogatott közép- és kelet-európai országok iskoláinak részvételével. A projekt elsődleges célja az interkulturális párbeszéd ösztönzése, iskolai partnerkapcsolatok építése, egymás jó gyakorlatainak megismerése volt többoldalú iskolai együttműködések keretében. A pályázati támogatás kedvező lehetőségeket teremtett az iskolai partnerkapcsolatok kialakítására vagy már meglévő kapcsolatok erősítésére, konkrét program mentén folyó együttműködésre, nyelvgyakorlásra, modern kommunikációs eszközök használatára,

határokon átívelő barátságok kialakítására, ápolására. A 2015-ben indult projektek zárórendezvényére 2016 májusában került sor Senecben (Szlovákia). Bírálati együttműködésre a tavalyi évben nem volt szükség, hiszen 2016-ban nem indult újabb pályázati kör a korábbi felhívásra vonatkozóan.

A 2017-es pályázati évtől kezdődően az ACES program jelentős változásokon megy keresztül, így a 2016-os évben nagyobb hangsúlyt kaptak az előkészítéssel kapcsolatos munkafolyamatok. A korábbi nemzetköziesítési fókusz felváltja a pályázó intézmények helyi környezetére gyakorolt hatás támogatása. A programban részt vevő 15 ország iskolái helyi partnerekkel pályázhatnak az ACES Act local elnevezésű új felhívás januári határidejéig.

A Közalapítvány az új pályázati felhívás előkészítésében és terjesztésében vállalt jelentős szerepet, a 2016 májusában történt találkozáson külön workshopra került sor a felhívás előkészítésének témájában. A nyár és ősz folyamán további aktív kommunikáció folyt a pályázati kör előkészítésével kapcsolatban, illetve az országspecifikus jellemzők feltérképezésének érdekében. A Közalapítvány elérhető kommunikációs csatornáin közzétette a felhívást és annak magyar nyelvű fordítását. Az ACES Act local koncepció kihívások elé állította a korábbi programhoz szokott és abban sikeres projektgazdákat is, hiszen annak célkitűzései más fókuszpontokat helyeznek előtérbe, ennek jegyében konzultációs igények futottak be a Közalapítványhoz.

II.1.3 Díjazott projektek

Minden intézmény projektje automatikusan részt vett a nívódíjra irányuló bírálatban, amennyiben a szerződésben vállalt határidőig benyújtották a záróbeszámolót. Külön pályázat benyújtására nem volt szükség.

Kizárólag olyan projektek nyerhették el a nívódíjat, melyek kapcsán az intézmény a szerződésben vállalt határidőig záróbeszámolót nyújtott be, és a záróbeszámoló értékelése során:

- kiváló értékelést kapott (Egész életen át tartó tanulás program);
- az adható pontok legalább 90%-át elérte (Erasmus+).

A kiválasztott projekteket pályázattípusonként független, külsős szakértők értékelték és tettek javaslatot a nívódíjak odaítélésére.

Évente, egy pályázattípusban csak 1 díj kerülhet kiosztásra, annak érdekében, hogy megőrizzük annak értékét.

A Nívódíj magában foglal:

- egy elismerő oklevelet,
- a nyilvánosság biztosítását, megjelenést a kiadványunkban (<http://tka.hu/docs/palyazatok/nivodij-2016-web.pdf>).

A Kuratórium döntése alapján a nívódíj odaítélése az alábbiak szerint történt.

Nemzetközi Együttműködési Kultúráért Nívódíj

Comenius program

Pályázattípus: Comenius Iskolai együttműködések

Az értékelés során 16 Iskolai együttműködések projektet és egy Comenius régió projektet javasoltunk nívódíjra, amelyek közül az alábbi intézmény részesült elismerésben:

Nívódíj elismerésben részesült:	Szandaszőlősi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
A projekt címe:	Colours of Europe
A projekt nemzetközi honlapja:	http://www.coloursofeurope.eu
Projekt bemutatása:	A projekt keretében a diákok megismerkedtek öt európai országgal.

	közel harminc festőművészének alkotásaival, hogy közben élményszerű ismereteket szerezzenek a kor történelméről, zenéjéről és irodalmáról is. A két év során az eredeti festményeket is megtekinthették, miután homok animációval, linómetszéssel, háromdimenziós grafikával vagy legó animáció formájában reprodukciókat, valamint fogalmazásokat, verseket, rajzokat készítettek az alkotások nyomán. A projektbe csaknem félezer diákot sikerült bevonni, a tevékenységek nagy részét pedig a tanmenetbe is integrálták.
--	---

Erasmus+ Nívódíj

Mobilitási projektek, köznevelési szektor

Pályázattípus: Közoktatási intézmények munkatársainak mobilitása

A fent megjelölt kritériumoknak 6 projekt tett eleget, amelyeket nívódíjra javasoltunk.

Nívódíj elismerésben részesült:	Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum II. Rákóczi Ferenc Közgazdasági Szakközépiskolája
A projekt címe:	Skandináv iskolapélda, avagy motiváció és projekt módszer a 21. századi iskolában
Az iskola honlapja:	http://rakoczi.hu/
Projekt bemutatása:	A projekt arra a kérdésre kereste a választ, hogy hogyan motiválhatóak a 21. századi tanulók. A projekt keretében egy pedagógus kéthónapos job shadowing tevékenységben vett részt, és sokszínű feladatokat végzett a svéd partnerintézményben. A mobilitás hatásai rövid idő alatt érezhetővé váltak a hazai intézmény munkaszervezésében és módszertanában. Ezek a változások csökkenthetik a korai iskolaelhagyás kockázatát, emellett a módszertani megújulás és a 21. századi technológia tudatos használata növeli az iskola vonzerejét és elismertségét.

II.2 Szakképzés

A szakképzés területén is jelentős támogatást nyújtunk a szektor szereplői számára, mind a mobilitások, mind az intézményi együttműködések tekintetében. Ezen felül azonban ebben a szektorban a TKA aktívan részt vesz a szakképzést érintő olyan nemzetközi együttműködésekben is, mint az ECVET szakértői hálózat, a holland és finn nemzeti irodával való együttműködés a nemzetköziesítési stratégiákról a szakképzésben.

Az **Erasmus+ program** a szakképzési szektorban is kétféle tevékenységhez kapcsolódóan biztosít támogatást nemzeti eljárás keretében: a **mobilitási projektekkel** a szakképzési tanulók és szakértők mobilitását ösztönzi; a **stratégiai partnerségek pályázattípus pedig** nemzetközi partnerségek létrehozására irányul.

II.2.1 Mobilitás

- Erasmus + Mobilitás

A pályázattípus célja egyrészt a tanulók kompetenciáinak (tudásának, készségeinek és attitűdjeinek) támogatása a személyes fejlődés, a munkavállalói esélyek és az európai munkaerőpiacon való érvényesülés megkönnyítése érdekében. Másrészt a munkatársi mobilitás vonatkozó pályázattípuson keresztül a program az oktatásban, képzésben dolgozók szakmai fejlődését támogatja a tanítás, képzés és ifjúsági munka minőségének fejlesztése és megújítása érdekében. A mobilitások további eredménye az idegen nyelvi kompetenciák javítása, más kultúrákkal és országokkal kapcsolatos tudatosság, az aktívabb társadalmi és európai identitás ösztönzése. Intézményi szinten a mobilitások elősegítik a formális és a nem formális oktatást, tanulást és támogatják a külföldi tanulási időszak

során szerzett kompetenciák elismerését, illetve lehetőséget teremtenek a szakképzés és a vállalkozások közötti együttműködésre.

E pályázattípus keretében a program egyrészt a szakképzésben részt vevő tanulók munkahelyi szakmai gyakorlatát, illetve szakképző intézményekben töltött szakmai képzését, másrészt az oktatók oktatási/képzési tevékenységét, munkatársak képzését, munkahelyi gyakorlatát vagy job shadowing/megfigyelését támogatja.

Az Erasmus+ program harmadik évében **összesen 204 pályázat érkezett be**, ami közel **24%-os** növekedést jelent az előző évhez képest. Ebből 7 olyan pályázat volt, amelyet szakképzési mobilitási tanúsítvánnyal rendelkező intézmények nyújtottak be. A tanúsítvány lehetővé teszi az arra jogosult intézmények számára, hogy egyszerűsített formában pályázzanak mobilitási tevékenységekre és előre tervezhetően juthassanak európai uniós forrásokhoz nemzetköziesítési stratégiájuk megvalósítása érdekében.

A tanúsítvánnyal nem rendelkező pályázóknak is szükséges a projektidőszakon túli távlatokban is gondolkodni, mivel a pályázatban elvárás európai fejlesztési tervet készíteni. A pályázattípus így erősíti a szervezetek stratégiai fejlődését.

Az értékelés, majd a maradványösszegek újraosztásának eredményeképp, a rendelkezésre álló keretet (6 141 515 euró) majdnem 100%-ban felhasználva **100 intézmény kapott támogatást**, összesen **6 139 059 euró** értékben. Ez a keret **3296 mobilitást tesz lehetővé**, melynek nagyobb része tanulói (2358 fő), emellett növekedett a munkatársi (729 fő) mobilitások száma, illetve fontos megemlíteni a kísérőtanári (209 fő) utazásokat is.

A trendek tekintetében nagyjából folytonosság figyelhető meg – ezek közül alább kiemeljük a legfontosabbakat, illetve azokat, ahol változás volt a korábbiakhoz képest.

A pályázatokban egyre inkább megfigyelhető az intézményi stratégiában gondolkodás, sokkal kevésbé válnak el egymástól az egyes tevékenységek, integráltabb megközelítés látható.

Az előző években meghatározott 1 vagy 2 éves időtartamokhoz képest 2016-ban a pályázók 12 és 24 hónap időtartam közé eső projekteket is tervezhettek a kezdő- és záródátumokat is saját maguk adhatták meg. A rugalmasabb projektidőszak miatt a tevékenységeket még inkább a projektben részt vevő szervezetek igényei, lehetőségei szerint lehet tervezni.

A **legnépszerűbb célszágok köre** nagyjából változatlan maradt (Németország, Olaszország, Franciaország, Ausztria, Egyesült Királyság, Finnország, Spanyolország, Lengyelország,) és a szakterületek közül továbbra is a vendéglátás vezet, amit a műszaki és az agrár szektor követ.

Az **intézménytípusok** tekintetében a korábbi trend figyelhető meg: elsősorban szakképző intézmények képviseltetik magukat (a támogatottak háromnegyede) – mellettük néhány civil szervezet, vállalat és kamara jelenik meg.

2016-ban a 30 napos vagy annál hosszabb tanulói mobilitások esetén a pályázóknak lehetőségük volt az Európai Bizottság által kifejlesztett OLS – **Online Linguistic Support** felülethez tartozó licencek igénylésére. Ez a felület a nyelvi felkészítéshez nyújt segítséget a mobilitásban részt vevők számára. A pályázók kétféle licencet igényelhettek: a nyelvi szintfelméréshez kapcsolódó (a szintfelmérést kötelező elvégezni a hosszabb távú kiutazás előtt és után is), valamint a nyelvi kurzushoz kapcsolódó licenceket. A rendszer használatára 31 pályázó jogosult, az 1406 kiosztott licenc 41%-át használták fel a kiutazó tanulók a március végi adatok szerint. Ez az arány még növekedhet, mivel a hosszabb projektek esetében 2018 decemberéig van lehetőség az OLS igénybevételére. A kurzusok használata

egyelőre kevésbé népszerű a szakképzési pályázók között, de az európai törekvések a felület szakképzési szektorra való optimalizálására bizonyára elősegítik majd a résztvevői felhasználás növekedését.

- Szakképzési mobilitási tanúsítvány

Azok az intézmények, amelyek jelentős sikereket tudnak felmutatni a szakképzésben tanulók és dolgozók magas színvonalú mobilitásának szervezésében, **szakképzési mobilitási tanúsítványt** nyerhetnek az Erasmus+ programban. A tanúsítvány nem jár konkrét anyagi támogatással, de lehetővé teszi tulajdonosai számára, hogy a 2016-os pályázati fordulótól egyszerűsített formában pályázzanak mobilitási tevékenységekre, melyek így biztonsággal tervezhetőek a programszakasz végéig, azaz a 2020-as pályázati évig. A tanúsítványi pályázás feltételei: minimum 3 lezárt szakképzési mobilitási projekt, melynek támogatási felhasználása eléri a 80%-ot.

A mobilitási tanúsítvány elnyeréséhez az intézményeknek nemcsak **magas színvonalon** kell megtervezniük és megvalósítaniuk mobilitási projektjeiket, de ezeket a projekteket átfogó, stratégiai célok szolgálatába is kell állítaniuk. **A pályázatokban nagyon fontos szerepet kap az intézmény nemzetközi kapcsolatokhoz fűződő céljainak, a nemzetköziesítési stratégiájának elkészítése** és bemutatása. A tanúsítványt elnyerő szakképző intézmények tehát a magas színvonalú projektmegvalósítás mellett a szakképzés nemzetközivé válásának jó példái is lehetnek.

Ezt a folyamatot elősegítendő 2016 decemberében jelentettük meg „Az iskola és a világ” című kiadványunkat, amelyet oktatási szakértőknek, intézményvezetőknek, projektkoordinatoroknak, és mindenki másnak ajánlottunk, akik új inspirációkat keresnek a pedagógiai munka megújításához. Egyre több pályázó ismeri fel, hogy az intézmény nemzetközi környezete egy adottság, amelyről hiba nem venni tudomást. Célszerű olyan erőforrásként tekinteni rá, amely **nagyban hozzájárulhat az iskolában folyó oktatás színvonalának emeléséhez**. Ez a tudatos építkezés a nemzetközi kapcsolatok stratégiai szintű intézményi tervezése, melyben az egymás után, vagy az egymással párhuzamosan megvalósított projektek ugyanúgy épülnek egymásra, mint egy projekten belül a célok elérését szolgáló tevékenységek. **A stratégia megvalósítása az intézményi kompetenciák fejlesztése révén arra teszi képessé az iskolát, hogy a lehető legtöbbet hozza ki a nemzetközi együttműködésekben**, és a rendelkezésre álló emberi és anyagi erőforrások hatékony felhasználása mellett tudja optimalizálni az intézményi szintű hatásokat. A kiadvány elérhetősége: <http://tka.hu/kiadvany/7099/az-iskola-es-a-vilag>

A 2016-os évben 16 tanúsítványi pályázat érkezett a nemzeti irodához. Mivel a kritériumoknak megfelelő projektek köre kötött, ezért a várakozásainknak megfelelő számban érkeztek be a pályázatok. A 14 formai szempontból megfelelő pályázat tartalmi értékelését két-két külső szakértő végezte el, melynek során **7 intézményt találtak alkalmasnak arra, hogy elnyerje a tanúsítványt**.

Kiemelendő, hogy **a nyertesek igen változatos képet mutatnak**, budapesti és vidéki intézmények egyaránt megtalálhatóak közöttük, csakúgy, mint a kisebb és nagyobb intézmények, különböző, színes nemzetközi kapcsolati hálóval. **A pályázatokhoz elkészült nemzetköziesítési stratégiák a tanúsítvány átadása előtt külön szakértői értékelésre kerültek** (preventív monitoring), melynek célja **egyfajta konzultáció, párbeszéd kezdeményezése** az intézményekkel annak érdekében, hogy stratégiájuk megfelelő tervezésével céljaik megvalósításában segítsük munkájukat.

II.2.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

- Erasmus + Stratégiai partnerségek

A Stratégiai partnerségek célja az innovatív gyakorlatok átadásának, fejlesztésének, és kialakításának – gyakorlatba átültetésének támogatása, továbbá az együttműködést, a társaktól való tanulást és az európai szintű tapasztalatcserét támogató közös kezdeményezések ösztönzése. A szakképzés minőségének fejlesztése érdekében vállalt célok, a várt hatás, a partnerségben részt vevő

szervezetek függvényében a projektek méretükben és tevékenységeikben is különbözőek lehetnek. A projektek spektruma széleskörű. A bevált gyakorlatok cseréjét támogató stratégiai partnerségekben jellemző az egymástól tanulás, a jó gyakorlatok cseréje, a nemzetközi együttműködések megalapozása és kibővítése, kisebb volumenű eredményeken való közös munka és az elért eredmények terjesztése, illetve magában foglalhatja a résztvevők és szűkebb-tágabb környezetük képzését is. Az innovációt támogató stratégiai partnerségekben a partnerek a nemzetközi együttműködés keretében vállalják a projekt céljaihoz kapcsolódó, kiváló minőségű, innovatív szellemi termék(ek) átvételét, adaptálását és/vagy fejlesztését a szakképzés terén vagy több szektor együttműködésében.

2016-ban összesen 32 intézmény adott be pályázatot a stratégiai partnerségek pályázattípus keretében. A 2016-os évben sok pályázatban jelölték meg, hogy több szektort érint – bár a pályázati űrlap kevésbé támogatja a szektorok közötti együttműködések részletes megjelölését, és a kapcsolódó szakmai elképzelések részletes bemutatását –, de a támogatott projekt között megalapozottan mintegy 5 projekt tekinthető több szektorban hasznosulónak (a szakképzés mellett a felsőoktatás, a felnőtt tanulás, illetve az ifjúság területe).

A 2015. év pályázataival összevetve a pályázatok száma (32) nem változott, a beérkezett pályázatok között azonban idén nem volt formai hibás. A 2016-os évben az irodáknak lehetőségük volt a pályázói szándék befolyásolására: forrásmegosztást alkalmazhattunk és alkalmaztunk is. A teljes szakképzési keretet megosztottuk a stratégiai partnerségeken belül: 80%-ot különítettünk el az innovációt támogató (nagyobb támogatási igényű), és 20%-ot a kisebb támogatási igényű jó gyakorlatok cseréjére irányuló pályázati elképzelések támogatására. Így a tapasztalatlanabb vagy új szervezeteket a kisebb volumenű pályázatok kidolgozása irányába terelhattuk. A forrásmegosztás és az elkülönített keret kommunikációja nem volt eredménytelen, a beérkezett pályázatok támogatási igénye nagyjából a megosztási százaléknak felelt meg, és a pályázatok minősége alapján támogatási listára került pályázatok is összhangban voltak eredeti elképzelésünkkel. Így a 2015-ös évvel ellentétben (amikor nem volt tapasztalatcsere pályázatunk), 2016-ban a 11 támogatott pályázatból 3 volt jó gyakorlatok cseréjére irányuló stratégiai partnerség, 8 pedig innovációt támogató projekterv (ezek között 1 pályázat tartaléklistáról, más szektorból átcsoportosított forrás bevonásával nyert támogatást).

A pályázattípus prioritásrendszere némileg változott a 2015. évhez viszonyítva. A korábbi évek horizontális, általános oktatási prioritásainak megfogalmazása egyszerűsödött; lényeges változás nélkül megmaradt a befogadó oktatás, a nyitott és innovatív oktatás a digitális korszakba illesztve, a magas szintű alap- és transzverzális készségek fejlesztése, a fenntartható beruházás – teljesítmény és hatékonyság, a tanári szakma erősítésével kapcsolatos prioritás jobban fókuszál a leendő tanárjelöltekre (toborzás, kiválasztás és bevezetés szempontjából), az előző évi szakképzési prioritásból átemelték a horizontális prioritásokba a készségek – képességek átláthatóságát, elismerését a munkaerő mobilitása érdekében. Így a kimondottan szakképzési prioritások száma csökkent, és némileg át is alakult:

- a képzéshez és képesítésekhez való hozzáférés javítása mindenki számára a C-VET rendszeren keresztül
- a szakképzési minőségbiztosítási rendszerek további fejlesztése
- a munkaalapú tanulás minden formájának, különös tekintettel a tanulószerveződéses gyakorlati képzések támogatása
- új elemként jelent meg: a kulcskompetenciák további megerősítése a szakképzési tantervekben.

A pályázati eredményeket jónak tartjuk. A pályázatok fele pontszám alapján támogatható lett volna, és a pályázók fővárosi felülreprezentáltsága is megtört: a támogatási határ felett szereplő pályázatok

csaknem felét a fővároson kívülről nyújtották be. A rendelkezésre álló keretből a jó gyakorlatok cseréjének támogatására szolgáló keretet csaknem teljes egészében ilyen típusú stratégiai partnerségek támogatására kötöttük le a 3 nyertes pályázattal. Az ennek maradványával növelt összeg a köznevelési támogatási keretből történt további átcsoportosítással együtt 8 innovációt támogató stratégiai partnerség támogatását tette lehetővé. A támogatott pályázatok pontszáma 100 pontból 71 és 98 pont között helyezkedett el, további 5 pályázatot pedig (61-69 pont között) forráshiány miatt utasítottunk el.

A horizontális prioritások közül a legnépszerűbbek a következők voltak: alap- és transzverzális készségek fejlesztése, a nyitott és innovatív oktatás a digitális korszakba illesztve és a digitális integráció megerősítése, a szakképzési prioritások közül pedig a kulcskompetenciák további megerősítése a szakképzési tantervekben, és a munkaalapú tanulás minden formájának, különös tekintettel a tanulószerveződéses gyakorlati képzések támogatása.

A támogatható tevékenységeket tekintve az innovációt támogató stratégiai partnerségek kétharmada a teljes támogatható tevékenységi palettát betervezte projektjébe: a projektmenedzsmentre irányuló tevékenységek és a szellemi termékekhez kapcsolódó szakmai munka és multiplikációs rendezvények mellett munkatársak közös képzéseit is használják a fejlesztő munka előkészítésére, összehangolására. A jó gyakorlatok cseréjére irányuló partnerségek közül egy nemzetközi találkozó, a másik két támogatott pályázat pedig munkatársak közös képzése keretébe foglalta az egymástól tanulás alkalmait.

Az intézménytípusok tekintetében a pályázói kör nagyon szórta: a nem közvetlen képzési célú alapítványoktól kezdve, a felsőoktatási intézményeken, közszolgálati szervezeteken és a non-profit szféra különféle szereplőin át, a szakképzést nyújtó középiskolákig, felnőttképző intézményekig. A pályázatokban szereplő partnerek pedig csaknem az egész Európai Uniót lefedik.

A projektek minőségi megvalósítását elősegítendő e pályázattípusnál is preventív monitoringgal támogattuk a fejlesztést célzó együttműködéseket. Ennek keretében szakértő bevonásával, még a projekt kezdete előtt célzott, a projekt sajátosságait figyelembe vevő iránymutatást nyújtottunk a pályázóinknak.

II.2.3 Nemzetközi együttműködések a szakképzés területén

- Hatásvizsgálat alkalmazott módszerei a szakképzési és felnőtt tanulási projektekben

A nemzeti irodák közötti együttműködés (TCA) keretében **Applied Methods of Impact Assessment in VET and Adult Education** (Hatásvizsgálat alkalmazott módszerei a szakképzési és felnőtt tanulási projektekben) néven elindult egy együttműködés, amelynek célja a projektek által elért hatások mérésének tervezése. A projektet az Egyesült Királyságbeli nemzeti iroda vezeti, Magyarország, Szlovénia és Ausztria a munkacsoport tagjai.

Az elmúlt év közös munkája eredményeként kidolgoztuk és sikeresen bevezettük az Impact+ Exercise nevű eszközt, amely a projektek által tervezett hatások és eredmények mérésének tervezésében segíti a kedvezményezetteket. Az eszköz tesztelése a nemzeti iroda munkatársa, valamint 1-1 szakképzési és felnőtt tanulási projekt megvalósítójának bevonásával zajlott (Manchester, 2016. május 26.-án). Az eszközt jelenleg már több országban is használják, 6 nyelven érhető el. A Tempus Közalapítvány is bevezette és elérhetővé tette a módszert a támogatott projektek koordinátorai számára. A módszerhez 2016 szeptemberére elkészült egy videó útmutató, amely eddig 450 megtekintést ért el. Ehhez kapcsolódóan tervezzük az Impact+ Exercise nevű eszköz és videó útmutató magyar nyelvű verziójának elkészítését. Ezen kívül célunk az irodán belül további munkatársak képzése az eszköz alkalmazására és további terjesztésére.

Az együttműködés folytatásaként a következő 2017/2018 időszakra a brit iroda koordinálásában várható egy kisebb kutatás a manchesteri résztvevők körében – az esemény utáni intézményi változások, valamint az Impact+ Exercise használatáról. A tapasztalatok és igények alapján tervezzük egy 1,5 napos kedvezményezettnek szóló tréning kidolgozását, megtartását, illetve terjesztését.

Impact+ Tool elérhetősége: <https://www.erasmusplus.org.uk/impact-assessment-resources>

- ECVET szakértői hálózat

A mobilitások számának növekedése, továbbá a személyes portfólióként funkcionáló Europass terjedése, az ezek mögött húzódó **oktatási rendszerek és országok közötti átjárhatóság kérdése vetette fel az elsajátított tudás és készségek elismerése iránti igényt. Erre született válaszként 2009-ben az ECVET Ajánlás:** javaslat egy Európa-szerte azonos elveken nyugvó Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer létrehozására. Az azonos elv a **tanulási eredmény, a szakképesítések tanulási eredményekben való leírása és besorolása az átjárhatóság és az elismertethetőség céljából.**

A témában felmerülő kérdések, fejlesztések, dilemmák és a rendelkezésre álló tudás megosztására jött létre a **Nemzeti ECVET szakértői hálózat a TKA koordinálásával 2011-ben.** 2016-ban 3 alkalommal ült össze a csoport, ahol elsősorban a kapcsolódó európai és hazai fejlesztéseket járták körbe (2016. március 16-tól hatályos kormányrendelet tartalmazza az MKKR szintek kötelező megjelenését a bizonyítványokban, ECVET elvek minőségbiztosítása, stb.), **folytatták az előkészítő munkát az Erasmus+ mobilitási pályázatok tanulási eredmény alapú munkaprogramjának megírásának, értékelésének támogatásában,** valamint a szakértők által külföldi rendezvényeken megszerzett tudás megosztása is cél volt. Többek között aktívan részt veszünk a térség nemzeti irodáinak éves informális találkozóin és annak tematikus tervezésében, melynek házigazdája 2016-ban Ausztria volt.

Az ECVET szakértői hálózat és a TKA közös munkájának eredményeképp megtervezett, szakképzési mobilitási projektkoordinatoroknak szóló kezdő és haladó ECVET szemináriumot 2016-ban is megtartottuk, részben megváltozott fókusszal, tartalommal: Tanulási eredmények írása/Tanulási eredmények értékelése címmel. A szemináriumok fókusza a projektek minőségének javítása, a tanulási eredmény alapú szemlélet középpontba állítása, illetve a mobilitási programok tanulási eredményeinek megfogalmazása volt. A képzések minőségbiztosításáról egy külső szakértő gondoskodott, aki a nemzetközi EQAVET munkacsoportnak is tagja.

Az ECVET haladó (Tanulási eredmények értékelése) szeminárium résztvevőinek szakértőkkel való **konzultációs lehetőséget** biztosítottunk, melynek keretében a pályázó intézményeknek lehetősége volt a készülő pályázatukhoz íródott tanulási eredmény alapú munkaprogramjával kapcsolatban szakértői tanácsot kérni.

2016-ban Békéscsabára vittük a **szakképzést fejlesztő képzésfejlesztők részére** szervezett **tanulási eredmények írására, értékelésére fókuszáló 2 napos műhelymunkát, ahol az SZC által megjelölt szakmacsoportokra célzottan történtek a tanulási eredmények írását, értékelését gyakoroltató feladatok.**

Pilot jelleggel 2016. november 22-én egynapos műhelymunkát szerveztünk a **szakképzési kínálatának és a munkaerő-piaci igények jobb összehangolásának témájában.** A kezdeményezés példaértékű abból a szempontból, hogy sikerült egy asztalhoz ültetni a szakképzés fejlesztésében és működtetésében érdekelt feleket, így a műhelymunka a munkáltatók, képző intézmények, kamarák és szakpolitikai döntéselőkészítők bevonásával teremtett lehetőséget egy közvetlen, többoldalú párbeszédre arról, **hogyan lehetne a –**

mobilitási programokban már eredményesen alkalmazott – tanulási eredmény alapú gondolkodást beépíteni a hazai szakképzési gyakorlatba és ezzel előmozdítani a gyakorlati képzés minőségi fejlesztését.

A műhelymunkán 26 fő vett részt, 11 fő szakképző intézményt, 8 fő gyakorlati képzést folytató vállalatot képviselt, 4 fő a kereskedelmi és iparkamara, 2 fő kormányhivatal és 1 fő a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről volt jelen. http://www.tpf.hu/docs/palyazatok/a_tanulasi-eredmeny-alapon-szervezett-szakmai-gyakorlatok-muhelymunka-osszefoglaloja.pdf

A műhelymunka előkészítését megelőzte egy empirikus kutatás, amelyet a Tempus Közalapítvány indított el annak vizsgálatára, hogy azok a szakképző intézmények, amelyek mobilitási gyakorlatukban már eredményesen alkalmazzák a tanulási eredmény alapú gondolkodást, átültetik-e ezt a szemléletet/gyakorlatot a hazai szakmai gyakorlat szervezésébe és megvalósításába? A 2016 őszén lefolytatott, elsődlegesen interjú módszerére épülő kutatásban 7 szakképző iskola, 8 gyakorlati képzést szervező munkahely és 4 helyi kamara képviselője vett részt. A kutatás eredményeit összefoglaló tanulmány elérhető a Közalapítvány honlapján: <http://www.tka.hu/docs/palyazatok/a-munka-alapu-tanulas-minosegbiztositasa-tanulasi-eredmeny-alapon-szervezett-szakmai-gyakorlatokkal.pdf>

Az empirikus kutatás és a műhelymunka alapján született meg egy **Módszertani Útmutató szakképző intézmények részére** azzal a céllal, hogy segítse a szakképző intézmények vezetőit és a gyakorlati oktatásvezetőket az iskolarendszerű szakképzés keretében folyó gyakorlati képzés lebonyolításában, megszervezésében, a képzés minőségének biztosításában a tanulási eredmények érvényesítésével. http://www.tpf.hu/docs/palyazatok/utmutato_gyak_leo_170129_fe1702091309.pdf

Továbbá született egy tanulmány a munkaerőpiaci megközelítés felől is. A tanulmány első része a téma rövid külföldi körképét, kitekintését adja. Bemutatja néhány jelentős nemzetközi szervezetnek a nem iskolai képzésben megszerzett tanulási eredmények értékelésével és elismerésével kapcsolatos állásfoglalásait, valamint a témával foglalkozó elemzések egy részének legfontosabb eredményeit. A második rész azt járja körül, hogy a külföldi szakmai gyakorlatok tanulási eredményei hogyan hasznosulnak, hasznosulnak-e a munkaerő-piacon. <http://www.tpf.hu/docs/palyazatok/a-munkatapasztalattal-szerzett-tanulasi-eredmenyek-ertekelese-elismerese.pdf>

A szakértői hálózat rendszeresen publikál a [Szakpolitikai hírlevélbe](#) és a [Szakértői blogon](#).

- “Nemzetköziesítési stratégiák a szakképzésben” - együttműködés

A magyar, a finn és a holland Erasmus+ program megvalósításáért felelős nemzeti irodák több éves együttműködése nemzetközi képzési alkalmakat, szemináriumokat biztosít a szakképző intézmények számára intézményi stratégiaalkotás, nemzetköziesítés témakörében. A képzéseket az irodák munkatársai, valamint külső szakértők tervezik és tartják meg. Az alkalmak úgynevezett nemzetközi együttműködési tevékenységek (transnational cooperation activity, röviden: TCA), ezért az Erasmus+ program megvalósításáért felelős nemzeti irodák saját országaik résztvevőinek költségeit ebből a támogatási formából tudják fedezni, ezzel is támogatva a hazai képző intézmények fejlesztését. A korábbi években a partner irodáknál tartott képzésnek 2016-ban Budapest adott helyet. Az április 6. és 8. között megtartott rendezvény célja az volt, hogy különböző európai országok szakképző intézményei megismerkedjenek az intézményi stratégia, azon belül pedig a nemzetköziesítési stratégia létrehozásának folyamatával. A 3 napos,

gyakorlatorientált képzés nagy sikert aratott a 10 európai országból (köztük természetesen Magyarországról) érkezett résztvevők között.

A szeminárium főbb témái a következők voltak: a globális háttér és a jelen kihívásainak megismerése; intézményi jövőkép és misszió formálása; a működési környezet elemzése; stratégiai célok; akcióterv; a munkatársak motiválása és bevonása. A témákhoz kapcsolódó előadások, tanulmányok és háttérdokumentumok elérhetőek a Tempus Közalapítvány honlapján, az alábbi linken: <http://tempus.tpf.hu/tca/>

II.2.4 Díjazott projektek

Nemzetközi együttműködési kultúráért nívódíj, Erasmus+ Nívódíj

A legjobb projektek elismerésére irányuló nívódíjak háttere megegyezik a már fentebb leírtakkal.

Nemzetközi Együttműködési Kultúráért Nívódíj

Leonardo da Vinci program

Pályázattípus: Leonardo Mobilitás

A fent megjelölt kritériumoknak 5 projekt tett eleget, amelyeket nívódíjra javasoltunk. Ezek közül az alábbi intézmény részesült elismerésben:

Nívódíj elismerésben részesült:	Békéscsabai Központi Szakképző Iskola és Kollégium
A projekt címe:	Műszaki tanulók gyakorlata a német iparban
Az intézmény honlapja:	http://www.bekszi.hu/node/3084
Projekt bemutatása:	A projekt keretében autószerelő, géplakatos és hegesztő tanulók vehettek részt 4 hetes szakmai gyakorlaton Németországban és Szlovákiában. A projektben jól nyomon követhető az iskolának az a szándéka, hogy minél inkább beépítse a képzésbe a mobilitásokat, vagyis hogy minél szélesebb körre (több szakmára vonatkozóan és több tanuló számára elérhetően) terjessze ki a külföldi szakmai gyakorlatok lehetőségét. A projekt erőssége, hogy a mobilitásban résztvevők 10 százaléka hiányszakmát tanult, emellett kiemelt figyelmet fordítottak a hátrányos helyzetű tanulók bevonására is.

Pályázattípus: Leonardo Partnerség

A fent megjelölt kritériumoknak 3 projekt tett eleget, amelyeket nívódíjra javasoltunk. Ezek közül az alábbi intézmény részesült elismerésben:

Nívódíj elismerésben részesült:	ÉK Egyesület
A projekt címe:	Traditional Wooden Constructions of Europe
A projekt honlapja:	http://trawcoe.com/
A projekt intézményi aloldala:	http://ekassociation.hu/traditional-wooden-constructions-of-europe-trawcoe/
Projekt bemutatása:	A projektben Európa hagyományos fa szerkezeteit tanulmányozták, amelyben háromdimenziós, online, interaktív szoftvert fejlesztettek ki, és egy virtuális tetőmúzeumot hoztak létre. A jövő ácsmeistereit így az eddigieknél jóval izgalmasabb, szórakoztatóbb formában ismerkedhetnek meg a szakma elméleti háttérével, amelytől a jelenleg kevésbé népszerű, egyben országszerte hiányszakmának számító ácsmesterség fellendítését

	is remélik. A fejlesztés eredményeképpen virtuális környezetben lehet körüljárni a történelmi fa szerkezeteket, szét lehet szedni és össze lehet rakni azokat. Az eszköz eltérő nehézségű szintjei technológiai szótárként is funkcionálnak és a továbbiakban bővíthetők az ács- és építészképzés tanulói számára. Az oktatási segédanyag tesztelésébe és értékelésébe a diákok mellett számos szakmai szervezetet és intézményt vontak be.
--	---

Erasmus+ Nívódíj

Mobilitási projektek, szakképzési szektor

Pályázattípus: Szakképzési tanulók és munkatársak mobilitása

A fent megjelölt kritériumoknak 11 projekt tett eleget, amelyeket nívódíjra javasoltunk. Ezek közül az alábbi intézmény részesült elismerésben:

Nívódíj elismerésben részesült:	Károlyi Mihály Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskola
A projekt címe:	Kis- és középvállalatok működtetésének európai rendszere
Az iskola honlapján a pályázat bemutatása:	http://www.karloyi-kozgzd.hu/iskola/erasmus/75-broadstairs/343-broadstairs-2014
A projekthez kapcsolódó blog magyarul:	http://karolyibroadstairsben.blogspot.hu/search?updated-min=2014-01-01T00:00:00-08:00&updated-max=2015-01-01T00:00:00-08:00&max-results=11
Projekt bemutatása:	Az iskola 20 tanulója szakmai nyelvtanfolyamon és gyakorlaton vehetett részt az Egyesült Királyságban. A résztvevők helyi kisvállalkozások mellett jó nevű, nagyobb kereskedelmi és szolgáltató cégeknél is sikeresen fejleszthették szakmai, nyelvi, szociális és személyes kompetenciáikat. A projekt egyik legértékesebb eleme az átfogó, stratégiai gondolkodás és a nemzetköziesedés szükségességét szem előtt tartó intézményi szintű projekttervezés, illetve megvalósítás volt.

II.3 Felnőtt tanulás

Az Erasmus+ program a felnőtt tanulási szektor tekintetében a felnőttkori tanulás területén, a munkaerőpiacon vagy az oktatás, képzés és ifjúság területén aktív köz- vagy magánintézményeket támogat.

Az Erasmus+ **program a felnőtt tanulási szektor tekintetében eltérő megközelítést használ a hazai terminológiához képest.** Az uniós definícióban **felnőttoktatásnak tekintünk** minden olyan nem szakmai célú oktatási programot, ami felnőtteket érint, történjen az:

- iskolarendszerű felnőttoktatás keretében: alapkészségek oktatása tankötelezettségi kor felett,
- vagy iskolarendszeren kívüli felnőttképzés keretében, de szigorúan általános készségek oktatása, nyelvi vagy egyéb képzés céljából.

Nem tartozik ide a felsőoktatási képzés, a pedagógus továbbképzés és a szakképzés illetve a munkakör betöltésére jogosító felnőttképzés (OKJ illetve FEOR rendszerbe illeszkedő képzések).

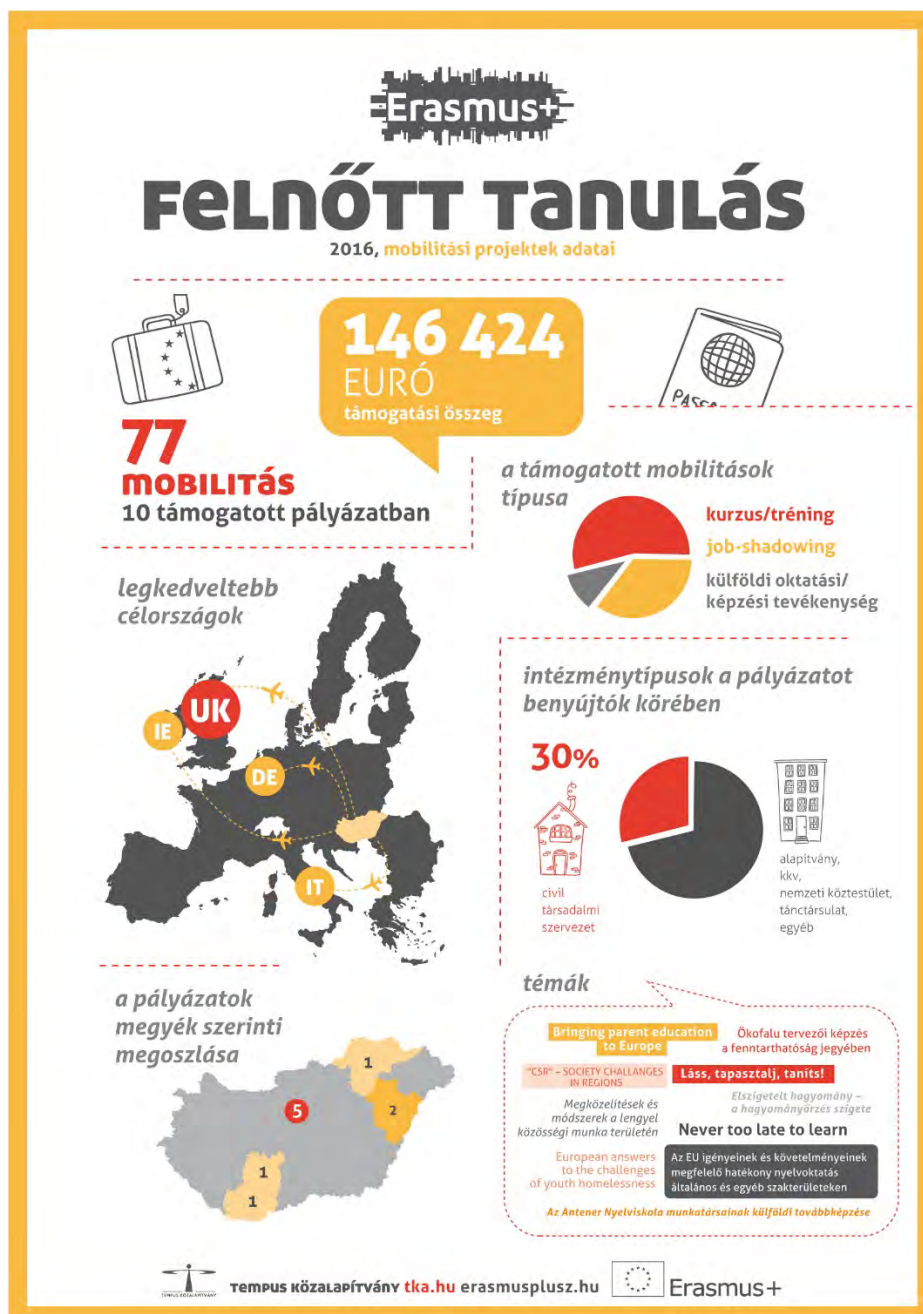
A program az alábbi tevékenységekhez biztosít támogatást nemzeti eljárás keretében:

- **KA1 Mobilitási projektek: szakértők mobilitása**

A pályázattípus célja egyrészt olyan oktatási/képzési tevékenység támogatása, amely keretében *felnőttkori tanulókkal foglalkozó intézmények/szervezetek munkatársai* végeznek oktatási/képzési tevékenységet a külföldi partnerintézményben, másrészt felnőtt tanulókkal foglalkozó munkatársak szakmai fejlődését szolgáló képzések (kurzus, tréning, job-shadowing, tanulmányút, megfigyelés) támogatása.

- **KA2 Stratégia partnerségek: nemzetközi partnerségek létrehozása**

A partnerségek célja innovatív gyakorlatok, módszerek kidolgozása, bevonása, terjesztése és alkalmazása az oktatás minőségének fejlesztése érdekében. A vállalt célok, a várt hatás, a partnerségben részt vevő szervezetek függvényében a projektek méretükben és tevékenységeikben is különbözőek lehetnek. Megjelenik az egymástól tanulás, a jó gyakorlatok cseréje, a nemzetközi együttműködések megalapozása és kibővítése, kisebb volumenű eredményeken való közös munka és az elért eredmények terjesztése, valamint a résztvevők és szűkebb-tágabb környezetük képzése, fejlesztése. Emellett a nagyobb, termékorientált stratégiai partnerségekben a partnerek nemzetközi együttműködés keretében vállalják a projekt céljaihoz kapcsolódó, magas minőségű, innovatív szellemi termékek fejlesztését, átvételét, adaptálását a felnőtt tanulás terén vagy több szektor együttműködésében.

II.3.1 Mobilitás

- Erasmus + Mobilitás

A 2016. februári pályázati határidőre összesen 28 intézmény adott be pályázatot. Ez a szám szinte azonos az előző évben benyújtott pályázatok számával (egyel kevesebb). A 2016-ban benyújtott pályázatok tartalmi értékelésének eredményeképp, a rendelkezésre álló keretből (147.458 euró **146.424 euró lekötésével 10 intézmény** kapott támogatást, ami **77 mobilitást** jelent. Mivel a köznevelési és a szakképzési mobilitási pályázatok esetében nagyobb volt a támogatási feszültség, az 1034 euró maradványt, valamint a más területről érkező többletforrást a korábbi évektől eltérően nem felnőtt tanulási mobilitási pályázatok támogatására fordította a Tempus Közalapítvány. Ebből adódik, hogy a támogatott pályázatok valamint a megvalósítani tervezett mobilitások száma alacsonyabb a 2015-ös évhez képest. Ennek ellenére a **2016-os évre kitűzött mobilitási indikátor sikerült teljesíteni, sőt meg is haladni.** (A célkitűzés 75 fő volt.)

Az alacsonyabb pályázatszám ellenére, valamint a szűkebb támogatási keretből adódóan ismét csak a jó minőségű pályázatok támogatására volt lehetőség, így kizárólag a 79,5, vagy afeletti pontszámot elért projektervek kerülhettek a nyertesek közé. A támogatott pályázatok felét valósítja meg nem fővárosi székhelyű szervezet. A Nyugat-magyarországi régiókból 2, míg a Kelet-magyarországiakból 3 pályázat került a támogatottak közé. A támogatott szervezetek többsége egyesület, de továbbra is szép számmal képviseltetik magukat vállalkozások (Kft), illetve egyéb, felnőttkori tanulással is foglalkozó szervezetek. 2016-ban a legnépszerűbb célszágok az Egyesült Királyság, valamint Németország, Olaszország és Írország voltak.

Az előző évek tendenciája folytatódott 2016-ban is, azaz az előző években sikertelen pályázók közül többen a szakértők javaslatai alapján javították projekttervüket és ennek köszönhetően a 2016-os évben a támogatott pályázók közé kerültek, valamint korábbi támogatott pályázók a megvalósított projekteket továbbgondolva, fejlesztve újabb tapasztalatokat gyűjtenek külföldön, mely által elősegítik a hazai felnőttkori tanulás fejlesztését.

II.3.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

- Erasmus + Stratégiai partnerségek

Az Erasmus+ program stratégiai partnerségek pályázattípus kétféle tevékenységre irányulhat: a tapasztalatcserét támogató partnerségek az egymástól való tanulást és a tapasztalatcserét helyezik a fókuszba, míg az innovációt támogató partnerségek innovatív szellemi termékek fejlesztését vagy átvételét, adaptálását célozzák.

A programszakasz harmadik évében összesen 25 intézmény adott be pályázatot a felnőtt tanulás területén. Ez megegyezik az előző évben beérkezett pályázatok számával. 2015-ben és 2016-ban az első évhez képest jelentősen csökkent a beadott pályázatok száma, amelyet több tényező is indokolhat: elsődleges oka lehet a források szűkössége miatt kialakult alacsony támogatási arány az első évben, amikor 37 pályázatból csak 4 pályázat kaphatott támogatást, másodsorban elképzelhető, hogy a két pályázati forduló tapasztalatai nyomán a pályázók számára is kikristályosodtak a program szabályai és céljai megvalósításához jobban illő pályázati eszközöket kerestek (pl. mobilitási pályázatot adtak be vagy más szektorban pályáztak).

2016-ban a támogatott pályázatok száma ugrásszerűen megnövekedett, 10 pályázat, amelyből 6 szellemi termék kidolgozását tervezi és 4 tapasztalatcserére alapuló együttműködésre fókuszál. A nagyobb támogatási arány részben az alacsonyabb támogatási igénynek, valamint a tapasztalatcserére irányuló pályázatokra elkülönített forrásnak köszönhető, amely több ilyen típusú pályázatot eredményezett. Megállapítható az is, hogy a szektor erőssége a témák sokszínűsége.

Megállapítható ugyanakkor, hogy a tapasztalatcserére irányuló projektek még mindig nem olyan népszerűek, mint azok, ahol szellemi termék fejlesztésére kerülhet sor, bár ebben az évben először elkülönített forrás állt rendelkezésre az ilyen típusú pályázatok támogatására. A forrásfelosztás során 80%-ot határoztunk meg a tapasztalatcserére irányuló projektekre és 20%-ot a szellemi termék fejlesztésére irányuló projektekre. Ez a trend egész Európában jellemző, nem csak Magyarországon. Továbbra is szeretnénk bátorítani és elősegíteni a több kisebb volumenű, az országok közötti egymástól tanulásra fókuszáló pályázatok kidolgozását, ezért kiemelt figyelmet fordítunk ezen pályázati lehetőség népszerűsítésére (például jó példák bemutatásával, a benne rejlő lehetőség kiemelésével, stb.) hangsúlyozva a program széles spektrumú lehetőségeit.

Felnőtt tanulási pályázatok esetében gyakran gondot jelent a célcsoport meghatározás: keveredik a szakképzési célcsoporttal vagy az ifjúsági célcsoporttal. A pályázók szakmai támogatása, illetve a szakértők által azonosított gyengeségek (pl. szellemi termék definíciójának értelmezése, költségvetés kidolgozottsága) kiküszöbölése érdekében a nemzeti irodák folyamatos kommunikációval igyekeznek jó példákat bemutatni, illetve többféle módon is népszerűsíteni a program által kínált lehetőségeket,

kiemelve azokat a szempontokat, melyeket a megelőző években hiányosságként, esetleg nem megfelelő tervezésként azonosítottak.

A pályázattípus relevanciájában kiemelkedő szerepet kapnak az EU-s oktatáspolitikai prioritások. Ennek két szintje van, az ún. horizontális, általános oktatási prioritások valamint a felnőtt tanulás saját prioritásai is. A program első évéhez képest van némi változás, a prioritások egyre jobban definiáltak és fókuszáltak.

Ennek megfelelően a szektor specifikus prioritások egyre inkább fókuszálnak

- az alacsony képzettségű vagy alacsony képességű egyéni felnőtt tanulóknak szóló tanulási lehetőségek fejlesztésére és bővítésére annak érdekében, hogy elsajátíthassanak alapvető írás-olvasási, számolási és digitális készségeket, beleértve az informális és nem-formális oktatásban megszerzett készségek értékelését.
- a felnőtt tanulásban résztvevőknek hatékony tájékoztatás, iránymutatás és motivációs stratégiák nyújtására, amelyek ösztönzik az alacsony képzettségű vagy alacsony képességű felnőtteket arra, hogy fejlesszék az írás-olvasási, számolási és digitális készségeiket.
- valamint nem utolsónak fontos a felnőttekkel foglalkozó oktatók kompetenciáinak kiterjesztésére és fejlesztésére, különösen a fent említett célcsoporttal való hatékony munka megvalósítása érdekében.

A prioritásokat tekintve a támogatott projektek többsége a felnőttekkel foglalkozó oktatók kompetenciáinak fejlesztésére, illetve felnőtt tanulásban résztvevőket célozva hatékony tájékoztatásra, iránymutatásra és motivációs stratégiák nyújtására irányult.

A projektek minőségi megvalósítását elősegítendő a felnőtt tanulási szektorban is szakértők bevonásával támogatjuk a fejlesztést célzó együttműködéseket. Ennek keretében, még a projekt kezdete előtt célzott, a projekt sajátosságait figyelembe vevő iránymutatást nyújtottunk a pályázóinknak, valamint a futamidő alatt megvalósuló időközi és monitoring értékelésekkel igyekszünk folyamatos visszajelzést és javaslatokat adni a projektek jobb minőségi megvalósulása érdekében.

II.3.3 Díjazott projektek

A legjobb projektek elismerésére irányuló nívódíjak háttere megegyezik a már fentjebb leírtakkal.

Nemzetközi Együttműködési Kultúráért Nívódíj

Grundtvig program

Pályázattípus: Grundtvig Tanulási kapcsolatok

A fent megjelölt kritériumoknak 9 projekt tett eleget, amelyeket nívódíjra javasoltunk. Ezek közül az alábbi intézmény részesült elismerésben:

Nívódíj elismerésben részesült:	Art Man Mozgásterápiás Művészeti Közhasznú Egyesület
A projekt címe:	Somatic Practices, Arts and Creativity for Special Needs /SPARKS
A projekt nemzetközi honlapja:	http://spark-project.eu/
A projekt magyar blogja:	http://sparksspecial.blogspot.hu/
Projekt bemutatása:	A projektben a sérült emberek életminőségének javítása érdekében zajlott nemzetközi kutatás és tapasztalatcsere. Olyan partnerekkel dolgoztak együtt, akik mozgásfejlesztési képzéseket, illetve különféle szolgáltatásokat nyújtanak speciális nevelési igényű és sérült emberek számára Franciaországban, Szlovákiában, Olaszországban és Nagy-Britanniában. Az

	együttműködés középpontjában a művészet és a kreativitás állt, céljuk pedig az volt, hogy egy új képzési tananyagot hozzanak létre.
--	---

Pályázattípus: Grundtvig Időskorú önkéntesek

A fent megjelölt kritériumoknak 7 projekt tett eleget, amelyeket nívódíjra javasoltunk. Ezek közül az alábbi intézmény részesült elismerésben:

Nívódíj elismerésben részesült:	Katolikus Karitás – Caritas Hungarica
A projekt címe:	Tanuljunk egymástól
A projekt honlapja:	http://karitasz.hu/projektek/projektek-2013/grundtvig-program
Projekt bemutatása:	Különleges célcsoporttal, ötven év feletti magyarországi és erdélyi önkéntesekkel valósult meg a projekt. Tevékenységeik célja az idősek aktivizálása és mobilizálása mellett az volt, hogy megismerjék a segítségnyújtás különböző módjait és lehetőségeit a határon innen és túl. Ennek érdekében az önkéntesek három hetet töltöttek a fogadó intézményüknél és más, szociálisan rászoruló emberekkel foglalkozó partnerszervezeteknél. Kézikönyvet is készítettek, így lehet szó hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő fiatalokról, akár épp idősekről, a megszerzett tapasztalatoknak és a kidolgozott képzésnek köszönhetően, immár felkészülten tudnak segíteni az önkéntesek a rászorulókon.

Erasmus+ Nívódíj

Mobilitási projektek, felnőtt tanulási szektor

Pályázattípus: Felnőttoktatási munkatársak mobilitása

A fent megjelölt kritériumoknak 1 projekt tett eleget, amelyet nívódíjra javasoltunk.

Nívódíj elismerésben részesült:	Shetland U.K. Nyelviskola Oktató és Szolgáltató Kft.
A projekt címe:	SH2014
A projekt honlapja:	http://www.shetland.hu/erasmus_mobilitas_2014_15
Projekt bemutatása:	Az utóbbi években folyamatosan nő az idősebb korosztály igénye a nyelvtanulásra. Ezt felismerve a szervezet pedagógusai a szenior korosztály nyelvoktatásának speciális módszereivel ismerkedhettek meg az Egyesült Királyságban és Németországban. A projekt keretében kilenc nyelvtanár kéthetes továbbképző kurzusokon, oktatásszervező kollégájuk pedig job shadowing tevékenységben vett részt. A nyelvtanárok által látogatott továbbképzések és hospitálások, a szenior tanulókkal folytatott interjúk és az oktatásszervező által végzett munka számos konkrét, új információt és módszert ismertetett meg a résztvevőkkel. A projekt eredményeképp a nyelviskola már a következő tanévben szenior csoportot tudott indítani.

II.4 Ifjúságügy

Az ifjúsági szektor számára a TKA által kezelt programok közül az Erasmus+ program kínál pályázati lehetőségeket szervezetek és szakemberek számára.

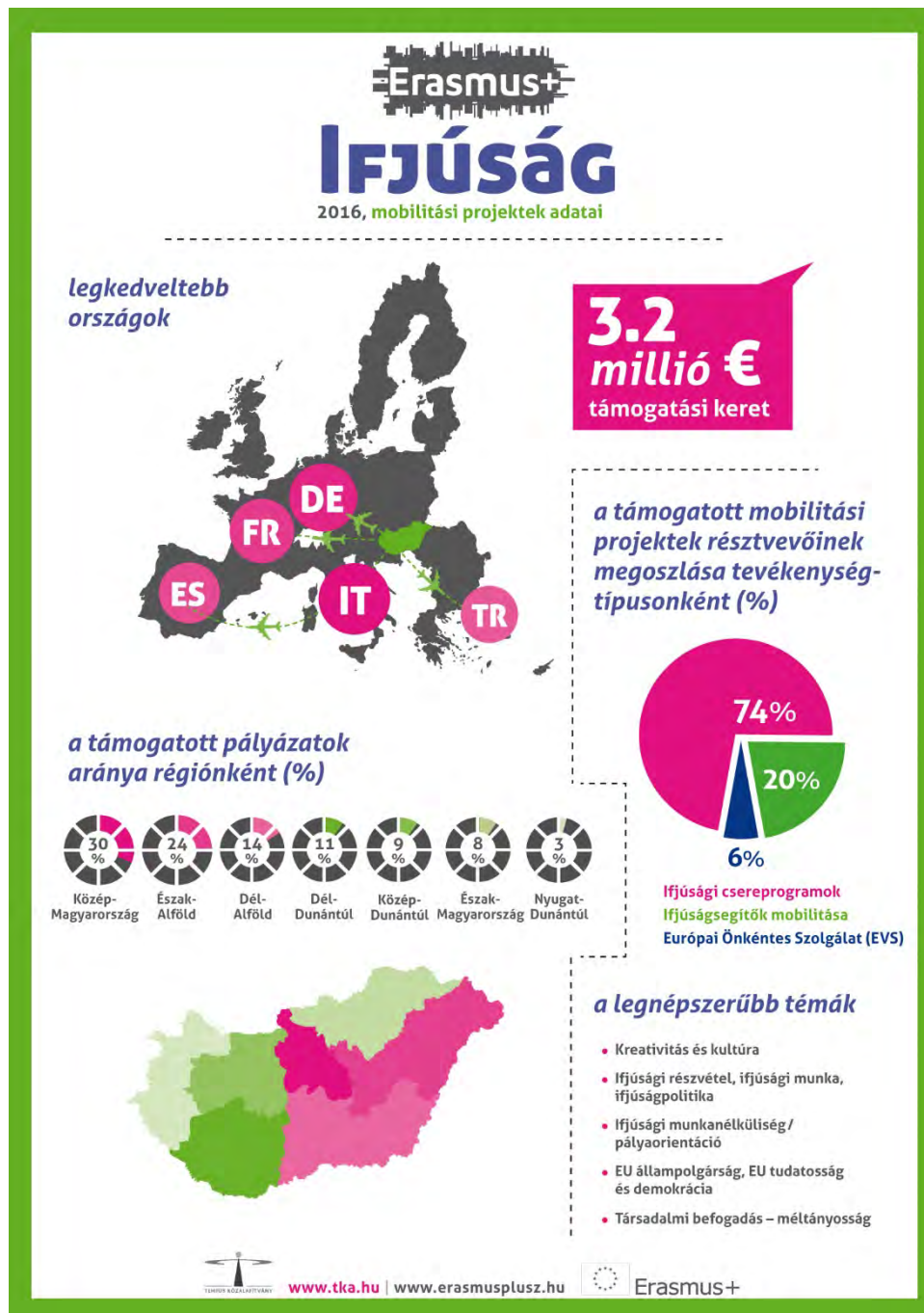

Fontos kiemelni, hogy a programban az ifjúsági terület kizárólag a nem formális és informális tanulási lehetőségeket foglalja magába, az oktatási szektorok szereplői kizárólag a formális oktatáson kívül eső programokkal pályázhatnak.

A program keretén belül három pályázattípusban nyílik lehetőség támogatást igényelni:

- a **mobilitási projektek** az egyéni kompetenciák fejlesztésére helyezik a hangsúlyt
- a **stratégiai partnerségek** célja a szektor fejlesztése nemzetközi együttműködések keretében megvalósuló innováció fejlesztésén vagy jó gyakorlatok / módszertan cseréjén keresztül
- a **strukturált párbeszéd** projektek célja a fiatalok aktív társadalmi részvételének előmozdítása és a véleményük becsatornázása a helyi / regionális / országos döntéshozatalba

A fenti pályázattípusokon kívül az ifjúsági területen számos olyan **nemzetközi együttműködés** valósul meg a nemzeti irodák hálózatának szervezésében, ami lehetőséget teremt a szektor szakembereinek arra, hogy nemzetközi képzéseken, találkozókra vegyenek részt. A nemzetközi együttműködések célja a benyújtott projektek minőségének javítása, a részt vevő szakemberek kompetenciáinak, valamint az őket delegáló szervezetek kapacitásainak fejlesztése, továbbá az Erasmus+ program ifjúsági területre gyakorolt hatásainak kutatása – elemzése.

II.4.1 Mobilitás

- Erasmus+ Mobilitás

Az Erasmus+ program ifjúsági területén a KA1 pályázati kategória keretében nyílik mód a fiatalok és ifjúságsegítők mobilitási projektjeinek támogatására. Ezen mobilitási projektek keretében a következő tevékenységek támogatására van lehetőség:

- Ifjúsági csereprogramok:

Az ifjúsági cserék lehetővé teszik, hogy legalább két különböző országból származó fiatalok találkozzanak, és legfeljebb 21 napot együtt töltve végrehajtsanak egy olyan munkaprogramot, amelyet közösen terveztek meg és készítettek elő. A programnak köszönhetően a fiataloknak

lehetőségük van kompetenciáik fejlesztésére; a társadalmi szempontból fontos témák/témakörök tudatosítására; új kultúrák, szokások és életstílusok felfedezésére, főleg a társaiktól való tanulás révén; valamint olyan értékek megerősítésére, mint a szolidaritás, a demokrácia, a barátság. A program során a tanulási folyamat nemformális oktatási módszerekre épül, a rövid távú tevékenység megfelelő lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű fiatalok részvételére, valamint megfelelő teret ad a társadalmi bevonásról és sokszínűségről való gondolkodásra.

- **Európai Önkéntes Szolgálat (EVS):**

A tevékenység lehetővé teszi, hogy a 17–30 éves fiatalok egy másik uniós vagy unión kívüli országban fizetetlen és teljes munkaidős, legfeljebb 12 hónapos önkéntes szolgálat keretében tanúságot tehessenek személyes elkötelezettségükről. Az önkéntes fiatalok lehetőséget kapnak arra, hogy társadalmilag hasznos tevékenységet végző szervezetek napi munkájában vegyenek részt. A hátrányos helyzetű fiatalok megerősített támogatást kaphatnak, hogy részt tudjanak venni a programban illetve lehetőségük van rövidebb időtartamú EVS tevékenységben is részt venni.

- **Képzés és hálózatépítés ifjúságsegítőknél:**

A tevékenység nemzetközi szemináriumok, képzések, kapcsolatépítési események, tanulmányi látogatások, valamint külföldi szakmai látogatások révén járul hozzá az ifjúságsegítőknél szakmai fejlődéséhez. Ezeket a tevékenységeket a projektben részt vevő szervezetek tervezik meg és bonyolítják le. Az ifjúságsegítőknél és szakemberek részvétele ilyen tevékenységben a képviselt szervezet kapacitásfejlesztéséhez járul hozzá. A tevékenységek tanulási eredményeinek terjesztése kiemelt szerepet kap.

2016-ban összesen **514 Erasmus+ mobilitási pályázat érkezett** be a Tempus Közalapítványhoz. A benyújtott pályázatokról 250 tartalmazott ifjúsági csereprogramot, ami ezzel a leggyakrabban választott tevékenységtípus maradt 2016-ban is az ifjúsági mobilitások között. Az előző évhez képest 9%-kal növekedett az ifjúsági csereprogramot tartalmazó pályázatok száma (2015: 228, 2016: 250). Az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) tevékenységtípusra beadott pályázatok száma alig változott 2015-höz képest (2015: 94, 2016: 93), míg az ifjúságsegítőknél mobilitása tevékenységtípusra beadott pályázatok száma jelentősen nőtt (2015: 137, 2016: 172). A benyújtott pályázatok közül, összesen 4 tartalmazott többféle (ifjúsági csere, európai önkéntes szolgálat, szakemberek mobilitása) tevékenységet egyben.

A támogatási arány ifjúsági csereprogramok tevékenységtípusban 30%, EVS-ben 62%, szakemberek mobilitása kategóriában pedig 13,5% körül alakult, ami összesen **161 projekt támogatásán keresztül összesen 4283 egyéni mobilitás megvalósítását tette lehetővé**. A teljes keret felhasználásával ez **közel 3,2 millió euró összegű támogatást** jelent a magyar pályázóknak. A tervezett **résztevők 43%-a** valamilyen szempontból **hátrányos helyzetű és 1,2%-uk speciális igényű / sérült fiatal vagy szakember**.

A magas támogatási arány EVS-ben a pályázatok és az akkreditált szervezetek relatíve kis számából és magas kiosztható támogatási keretből adódik. Ugyanez a jelenség megfordítva okozza a szakemberek mobilitása kategóriában a kiemelkedően kis támogatási esélyt, bár ez utóbbi kategóriában jellemzően igen magas minőségű projekttervek születnek. Az EVS népszerűsítése és minél több új szervezet bevonása a TKA egyik kiemelt jövőbeli feladata.

A pályázatok minősége általánosságban igen jónak mondható, az adható 100 pontból 80 pont alatti értéket elérő pályázat csak az EVS tevékenységtípusban kapott támogatást. A másik két tevékenységtípus esetében jellemzően 80-88 pontos és azok fölötti pontszámú pályázatok részesülhetnek támogatásban.

Az EU-val szomszédos partnerországok bevonásával kapcsolatos tavaly kezdődött tendencia folytatódni látszik a mobilitási projekteknél – a rendelkezésre álló keretet a pályázók maximálisan

kihasználják. A partnerországokkal megvalósuló projektek a legnagyobb arányban az EVS tevékenységtípusban vannak jelen.

A pályázók többsége továbbra is civil / non-profit szervezet, akik közül sokan az elődprogramban is rendszeres pályázók voltak. Az új pályázók elsősorban ifjúsági csereprogramokra pályáztak. A 2016-os év második pályázati körében több tapasztalt szervezet próbálta ki magát olyan pályázati kategóriában is, amelyben korábban jellemzően nem tevékenykedett, ami a tapasztalt pályázók fokozatos szervezeti és szakmai fejlődését is mutatja.

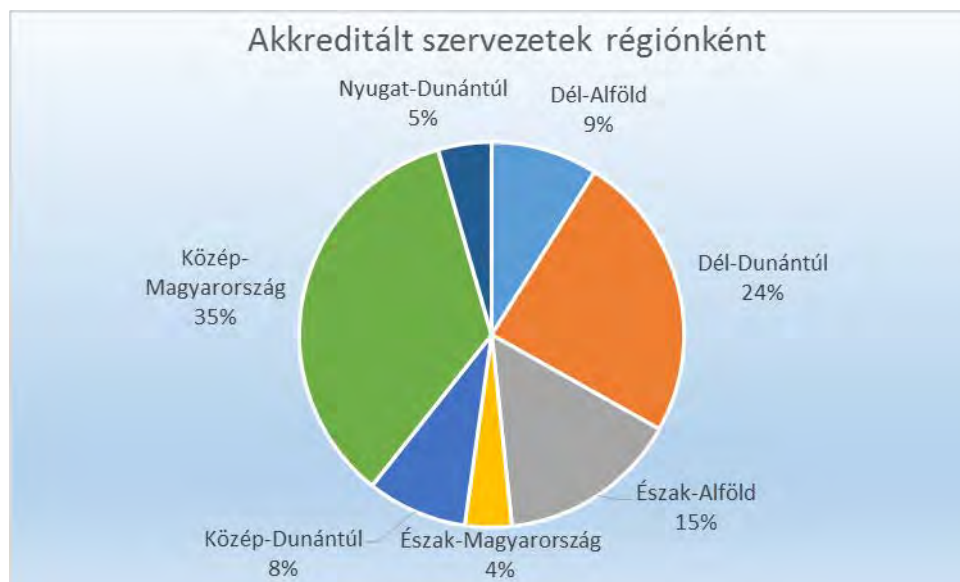
- EVS akkreditáció

Azon szervezeteknek, amelyek pályázatot szeretnének benyújtani EVS tevékenységek megvalósítására, megfelelő akkreditációs tanúsítvánnyal kell rendelkezniük. A tanúsítvány nem jár konkrét anyagi támogatással, csupán lehetővé teszi, hogy a szervezet önkénteseket küldjön, fogadjon, vagy projekteket koordináljon az Európai Önkéntes Szolgálatban. A tanúsítvány mutatja azt, hogy a szervezet megfelelően ismeri a program céljait, a szervezet projektben betöltendő szerepét, az önkéntesek számára képes megfelelő körülményeket biztosítani, valamint megfelelő kapacitással rendelkezik a feladat ellátására.

EVS akkreditációra olyan szervezetek / intézmények pályázhatnak, amelyek megfelelnek az EVS alapokmányban és az Európai Bizottság akkreditációs iránymutatásaiban rögzített feltételeknek³. A pályázat folyamatos benyújtású, vagyis nem határidőhöz kötött.

2016-ban az Erasmus+ ifjúsági területen összesen **99 akkreditációs kérelem érkezett**, amit **57 különböző szervezet** nyújtott be. A kérelmeket 72%-ban bírálta el pozitívan a szakértői kör, így **41 szervezet kapott akkreditációt** az év során.

Ezzel jelenleg 174 akkreditált szervezet vehet részt az EVS programban Magyarországon, melyek dominánsan a Közép-Magyarország, a Dél-Dunántúl és az Észak-Alföld régiókban működnek.

Az akkreditált EVS szervezetek száma továbbra is alacsony a növekvő forrásokhoz viszonyítva.

³ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities-for-individuals/young-people/european-voluntary-service_en

II.4.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

- Erasmus + Stratégiai partnerségek

Az Erasmus+ programban a KA2 pályázati kategória keretében nyílik mód a stratégiai partnerségek támogatására. Ezen pályázattípus célja, hogy lehetőséget biztosítson innovatív gyakorlatok, módszerek kidolgozásával, bevonásával, terjesztésével és alkalmazásával az ifjúsági munka (iskolán kívüli strukturált ifjúsági, nemformális tanulást célzó tevékenységek) minőségének fejlesztésére, akár oktatási szektorok (közoktatás, a szakképzés, a felsőoktatás, a felnőtt tanulás és az ifjúsági szektor) együttműködésével. Az Erasmus+ program támogatást biztosít ahhoz, hogy ifjúsági területen, vagy oktatási, képzési és ifjúsági intézmények / szervezetek között nemzetközi stratégiai partnerségek jöjjenek létre.

A pályázásra bármely, a munkaerőpiacon vagy az oktatás, képzés és ifjúság területén aktív köz- vagy magánintézmény, akár vállalkozás jogosult.

A stratégiai partnerségek kategóriában 2016-ban összesen **43 pályázat érkezett**, melyeknek hozzávetőlegesen 15%-a alulról jövő ifjúsági kezdeményezés. **Támogatást összesen 8 pályázat kapott 645.721 euró lekötésével.** A támogatott pályázatok közül egy tekinthető nemzetközi ifjúsági kezdeményezésnek.

Általános tapasztalat, hogy a keretek ebben a kategóriában nem igazodnak az igényekhez és az elvárt hatáshoz. Emellett a 2. pályázati kategória igen magas minőségi követelményeket állít a hagyományosan kisebb ifjúsági projektek megvalósításához szokott pályázók elé. 2016-ban a nemzeti iroda a projektek 18%-át tudta támogatni, de a támogatásként kiosztott összegek az igény mindössze 13,7%-ára voltak elegendőek.

Ebben az évben, főleg a második pályázati határidőre beérkezett pályázatok esetében, a pályázató csoport jelentős minőségi visszaesést is tapasztalt a benyújtott projektervek körében. Ennek oka a fent említett kihívások mellett az is, hogy a pályázatok egy részét az ifjúsági területen nem jártas képzési-oktatási intézmények nyújtják be.

A jobb minőségű pályázatok jellemzően nagyobb, tapasztaltabb ifjúsági vagy képzési-oktatási profilú szervezetektől érkeznek, amelyek jellemzően kevés kapcsolódási ponttal rendelkeznek az üzleti vagy az állami szféra szereplőihöz, így a valós szektorköziség kevésbé tud érvényesülni projektjeikben. Az oktatási szektorok közötti együttműködésre törekvés ezzel szemben egyre több projekttervben jelenik meg, ami mindenképp üdvözlendő tendencia.

A támogatások 2016-ban jellemzően Budapesten és annak környékén működő szervezeteknél összpontosultak, a kiosztott támogatás 85%-a közép-magyarországi régióban működő szervezetek projektjeinek megvalósítását segíti.

II.4.3 Nemzetközi együttműködések az ifjúságügy területén

A nemzetközi együttműködési tevékenységek az ifjúsági területen működő nemzeti irodák hálózatának szervezésében valósulnak meg. Elsődleges céljuk az Erasmus+ ifjúsági céljainak és prioritásainak jobb megismertetésén keresztül a benyújtott projektek minőségének javítása, a részt vevő szakemberek kompetenciáinak, valamint az őket delegáló szervezetek kapacitásainak fejlesztése, továbbá az Erasmus+ program ifjúsági területre gyakorolt hatásainak kutatása – elemzése.

2016. január 1. és december 31. között a az ifjúsági területen összesen **85 nemzetközi együttműködési tevékenység (TCA)** valósult meg, melyek közül **8 Magyarországon**, a Erasmus+ ifjúsági csoport koordinációjában került megrendezésre. Egész évben több, mint **200 résztvevő szakember** nemzetközi tapasztalatszerzését és kompetenciafejlesztését támogattuk küldő TCA projekteken keresztül.

- *Küldő TCA projektek*

A küldő projektek esetében az Erasmus+ ifjúsági csoport társszervezőként a magyar résztvevők kiválasztását, valamint sok esetben a projekt szakmai tartalommal való megtöltését végezte.

A Magyarországon meghirdetett küldő projektekre közel 700-an jelentkeztek, tevékenységenként jellemzően 2-3 magyar szakember kaphatott támogatást. A projektek közül - hasonlóan a tavalyi évhez - az alábbi 3 témakörre fókuszáló tevékenységekre jelentkeztek a legtöbben:

- nemformális tanulás megismerése és elismertetése,
- idegen nyelvi támogatás és
- bevezetés az Erasmus+ program ifjúsági részébe.

- *Fogadó TCA projektek*

A hazai rendezésű projektek jellemzően a Budapesi Európai Ifjúsági Központ (BEIK) közreműködésével valósultak meg. A **magyar koordinációjú TCA eseményekre** 2016-ban több, mint **1000 fő jelentkezett**, melyek közül **150 részvétele kaphatott támogatást**. A fogadó tevékenységek témái jellemzően az inklúzív ifjúsági munka és a program fejlesztéséhez, új szervezetek / szereplők bevonásához, valamint a szervezetek kapacitásainak fejlesztéséhez kapcsolódtak. A legnépszerűbb képzés 2016-ban a "Training of Trainers" elnevezésű vándorképzés volt.

A 2016-ban megvalósult jelentősebb képzések / találkozók az alábbiak voltak:

- Among Others

Az "Among others" projekt már harmadik éve futó hosszú távú projekt, amiben a lengyel, brit, ír, cseh és magyar nemzeti irodák dolgoznak együtt azon, hogy az interkulturális kompetenciák oktatását nemformális módszereket használva ismertessék meg a felsőoktatásban dolgozó/tanuló szakemberekkel, illetve majdani szakemberekkel.

Hazánkban ez a tudásátadás egyetemi kurzus formájában valósul meg, amiért a hallgatók kreditet és Youthpass tanúsítványt is kapnak. Az elmúlt két évben a Debreceni Egyetemen számos hallgatója vette fel a kurzust, és ismerkedett meg a nemformális tanulási módszerekkel, illetve az Erasmus+ programmal és annak lehetőségeivel.

Áprilisban azon munkatársak és szakemberek találkoztak egy nemzetközi szeminárium keretein belül, akik vagy az egyetemek részéről, vagy az ifjúsági szektorból érkeztek, és valamilyen formában dolgoznak ebben a nemzetközi projektben. Lehetőség volt az eddigi tapasztalatok megosztására, ill. a következő lépések, és mérföldkövek megtervezésére is hazai és nemzetközi szinten is. A magyar nemzeti iroda 3 fő részvételét támogatta a projektben, így egyetemi kutató, egyetemi oktató is részt vett és további együttműködést tervez velünk.

A projektnek köszönhetően, 2016 őszi, és/vagy tavaszi félévében két újabb egyetem (a Szegedi Tudományegyetem és az ELTE) jelezte az érdeklődését, hogy szívesen tartanának ők is „Among others” kurzust a hallgatóiknak.

- Coaching+ - Long Term Training Course on coaching in Erasmus+ for young people's development – Magyarország és Törökország, 2016. április és október

A második alkalommal megrendezett gyakorlati fókuszú hosszú távú képzésen 24 ifjúsági területen tevékenykedő szakember, ifjúsági vezető és projektvezető vett részt. A fő szervezők a magyar és a török nemzeti iroda, valamint a SALTO Participation forrásközpont voltak. A képzés megszervezése válaszként jelent meg az ifjúsági területre kiküldött igényfelmérő kérdőíveinkre, melyek eredménye azt mutatta, hogy ez volt az egyik legfontosabb téma a szakemberek között. A coaching, mint módszer alkalmazása az ifjúsági munkában így mind nemzetközi, mind hazai igényekre válaszolt. A képzés első fázisát Budapesten rendeztük, a második találkozó októberben valósult meg Törökországban, a két képzés között pedig egy gyakorlati fázis folyamata zajlott, amelyben a képzők folyamatosan segítették a résztvevőket a tanulásukban.

- Follow the Impulse TC - improvizációs eszközök az ifjúsági munkában – Magyarország, 2016. május

A képzés a „SALTO-YOUTH Training of Trainers” egy éven át tartó „Képzők képzése” gyakorlati projektjeként valósult meg 4 képző közreműködésével, 21 fő részvételével. A projekt fő célja az ifjúsági területen dolgozó szakemberek (ifjúsági munkás, szociális munkás, képzők, pedagógusok) eszköztárának bővítése volt improvizációs technikákkal.

A képzés során a résztvevők különböző improvizációs módszerekkel ismerkedtek meg: alkalmazott improvizáció vagy improvizáció művészeti alkotás során. Mindezek mellett az improvizációs színház és tánc módszerek is bemutatásra kerültek. A program során nagy hangsúlyt fektettek a kipróbált módszerek alkalmazhatóságára az ifjúsági munka során.

- Nemzetközi kutatások az ifjúsági területen

A TCA keretein belül az Erasmus+ ifjúsági csoport aktív részt vállal a nemzetközi RAY (Research-based Analysis and Monitoring of Erasmus+: Youth in Action) kutatásban is, melynek célja az Erasmus+ ifjúsági programjaiban részt vevő fiatalok kompetencia fejlődésének mérése. Ehhez kapcsolódóan a 2015-ös évben 3 különböző hosszú távú kutatási projekt indult, melyek a nemzeti lekérdezések eredményeit nemzetközi szinten összegzik:

- Általános kérdőív: a résztvevők profilját, motivációját és kompetenciáinak fejlődését méri, összesen 32 nemzeti iroda részvételével
- Az Erasmus+ program ifjúsági területén belül megvalósult projektek hosszú távú hatásai az aktív társadalmi részvételre és állampolgárságra, 13 nemzeti iroda részvételével
- Kutatási projekt a kompetencia-és kapacitásfejlesztésről az Erasmus+ ifjúsági fejezetéhez kapcsolódóan, 18 nemzeti iroda részvételével

Ezek a kutatások a 2016-os évben is folytatódtak, az első eredmények 2017-re várhatóak.

II.4.4 Strukturált párbeszéd projektek

Az Erasmus+ programban a KA3 pályázati kategória keretében nyílik mód az olyan projektek támogatására, melyek célja a demokratikus közéletben való aktív részvételre ösztönözni a fiatalokat. Strukturált párbeszédnek nevezzük a fiatalok és az ifjúsági szakpolitikai döntéshozók között folytatott egyeztetéseket, amelyek célja a politikai döntéshozatal szempontjából hasznos eredmények elérése. A párbeszéd részeként a fiatalok egymással, valamint a politikai döntéshozók, az ifjúsági szakértők és az ifjúságügyért felelős hatóságok képviselői körében előre megállapított témákat vitatnak meg.

A Szakpolitikai reformok – Fiatalok és döntéshozók találkozási kategóriában **2016-ban összesen 15 pályázat érkezett, támogatást 6 pályázat kapott** összesen **149.645 euró értékben**, ami **40%-os támogatási arányt** jelent. Ez az előző évi 22%-os támogatási arányhoz képes üdvözlendő növekedés,

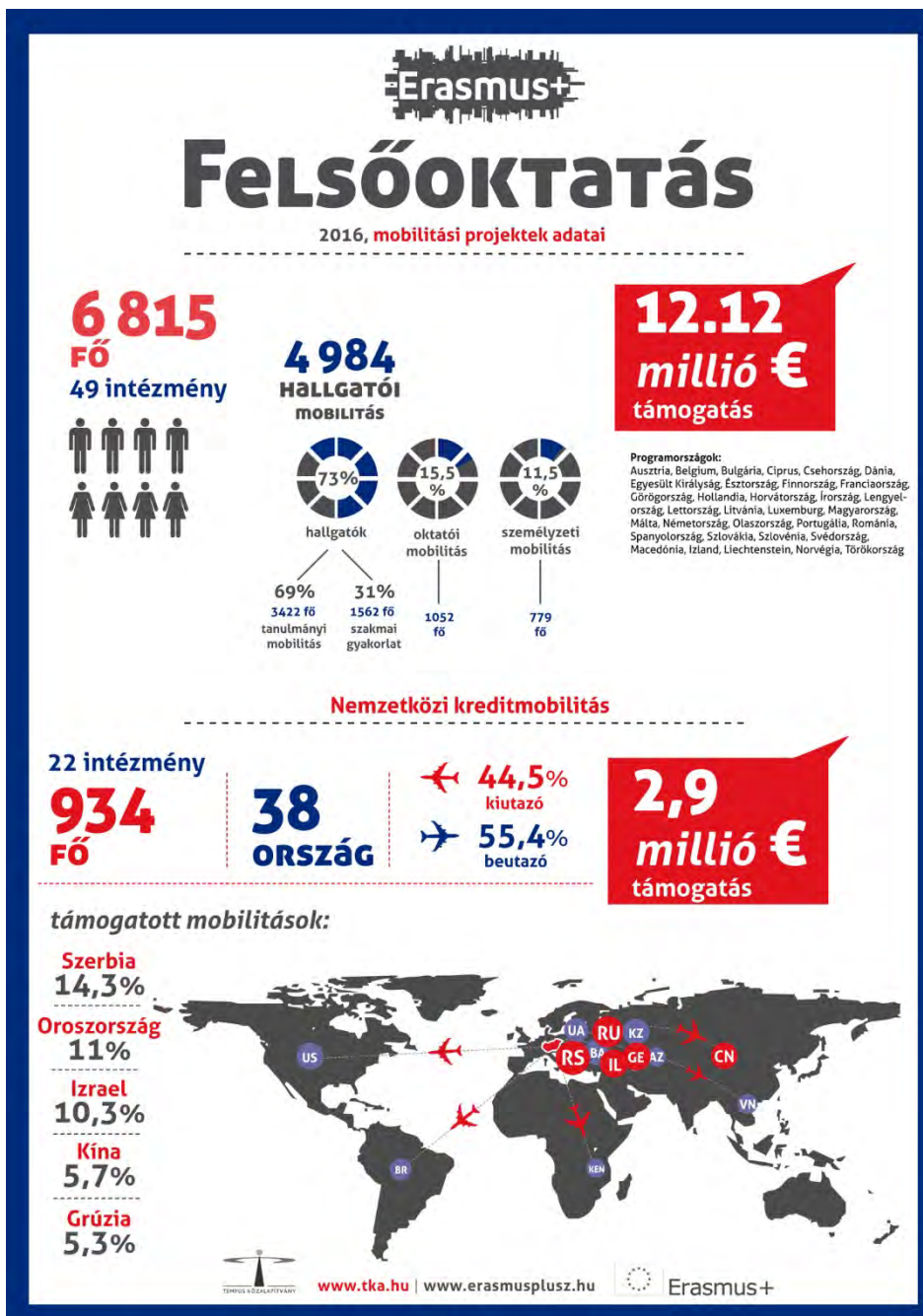

annak ellenére, hogy ez nagyrészt a benyújtott pályázatok csökkenése miatt alakult így. A támogatott pályázatok között nem szerepel nemzetközi projekt, a projektek hazai szinten valósulnak meg.

A forrásigény és támogatási összegek jelentős hányada a közép-magyarországi régióból érkezett 2016-ban is, így a támogatási összegek **76%-át** ebben a régióban működő szervezetek kapták.

A 3. pályázati kategóriához kapcsolódóan a nemzeti iroda továbbra részt vesz a Strukturált Párbeszéd Nemzeti Munkacsoport munkájában, melynek feladata a magyar fiatalok és ifjúság szakmai szereplők részvételének segítése a strukturált párbeszéd hazai és európai szintű folyamatában.

II.5 Felsőoktatás

II.5.1 Mobilitás

- Erasmus+ Mobilitás

Felsőoktatási intézmények esetében az Erasmus+ programban való részvétel alapfeltétele az, hogy az intézmény rendelkezzen Erasmus Felsőoktatási Chartával. **Magyarországon jelenleg 54 Erasmus Felsőoktatási Chartával rendelkező felsőoktatási intézmény van.**

Az Erasmus+ program **2015-ös pályázati felhívása keretében 47 intézmény, 2016-os felhívás kapcsán pedig 49 intézmény** részesült támogatásban a klasszikus, 33 Erasmus+ programország (azaz az Európai Unió tagállamai, vagy Izland, Liechtenstein, Macedónia, Norvégia, Törökország) között megvalósuló mobilitási program keretében. A 2015-ös pályázati felhívása keretében megvalósuló projektek nagy része 16 hónapos futamidejű, azaz 2016. szeptember 30-án lezárult, azonban 16 intézmény 24 hónap hosszúságú projektje még folyamatban van, ezek 2017. május 30-án fejeződnek be.

A legfrissebb statisztikai adatok alapján a **2015-ös intézményi projektek keretében 4124 hallgató vett részt Erasmus+ mobilitásban**, melyből **2855 mobilitás tanulmányi célú** mobilitás, **1269 pedig szakmai gyakorlat** volt. A tanulmányi célú mobilitás esetén a legnépszerűbb célország Németország, Olaszország és Franciaország volt. Ezen felül összesen **1837 felsőoktatási oktatási és képzési célú munkatársi mobilitás** valósult meg.

Az Erasmus+ program újdonságaként a 2014/15-ös tanévtől kezdve a program keretében a kiutazó, résztanulmányokat folytató hallgatók **szociális alapon havi 100 euró kiegészítő támogatást** igényelhetnek. A kiegészítő támogatás célja egyenlőbb esélyt nyújtani a felsőoktatási mobilitás területén is a kiutazók számára az Erasmus+ programban.

A **2015/16-os tanévben** a Tempus Közalapítvány **709 hallgató** részére biztosított Erasmus+ szociális kiegészítő támogatást, ami a mobilitásban résztvevő hallgatóknak **több mint 20%-át** jelenti.

A Tempus Közalapítvány az Erasmus+ programban kiemelt figyelmet fordít a **fogyatékkal élő vagy tartósan beteg hallgatók és személyzet kiegészítő anyagi támogatására**, ösztönözve így részvételüket a programban. A 2015/2016-os tanévre vonatkozóan **39 fő** részére ítélte meg a Kuratórium a kiegészítő támogatást, összesen **27 190 euró** értékben.

A tanulmányi célú mobilitásra kiutazó hallgatók átlagosan 4,9 hónapot töltöttek a partnerintézményben, **havi átlagtámogatásuk 443 €** volt. A szakmai gyakorlati mobilitások átlagosan 3,7 hónaposak voltak, **515 €- havi átlagtámogatással**. Az oktatók és felsőoktatási munkatársak oktatási és képzési célú mobilitásainak átlagos hossza 5,6 nap, az átlagos napi támogatásuk pedig 119,5 € volt.

Hallgatói mobilitás esetén a megélhetési költségek alapján három kategóriára vannak osztva a programban részt vevő országok, ezen belül maximalizálva van a legdrágább országokban adható támogatás összege. A program szabályai és a Tempus Közalapítvány Kuratóriumának döntése alapján a **2016/17-es tanévtől kezdve** a közepes és alacsony megélhetésű kategóriába tartozó 21 országban havi **50-100 euróval magasabb ösztöndíjat** kapnak a hallgatók. Így tanulmányi mobilitás esetén célországtól függően a korábbi 300/400/500 euró helyett 400/450/500 euró a havi ösztöndíj mértéke, szakmai gyakorlati mobilitás esetén pedig a korábbi 400/500/600 euró helyett 500/550/600 euró a havi ösztöndíj a 2016/17-es tanévtől kezdve.

Az Erasmus+ program keretében a kiutazó hallgatók **online nyelvi szintfelmérésen** vesznek részt és **online kurzusrészvételi lehetőséget** is kaphatnak (OLS). A 2015-ös pályázati évtől kezdve az angol, német, francia, olasz, spanyol, holland, cseh, portugál, svéd, görög, dán vagy lengyel képzési nyelv valamelyikén nem anyanyelvi szinten kommunikáló kiutazó hallgatók kötelesek online nyelvi

szintfelmérőt elvégezni, továbbá kinttartózkodásuk alatt az adott nyelvből folyamatos online nyelvi kurzuson vehetnek részt. A 2015-ös pályázati felhíváshoz kapcsolódóan az Erasmus+ mobilitásra kiutazó magyar felsőoktatási hallgatók 3548 nyelvi szintfelmérésre kaptak felkérést, ebből 3518 szintfelmérés készült el, a szintfelmérésen részt vett hallgatók közül 997 hallgató pedig online nyelvi kurzuson is részt vett. Az OLS felhasználás legnagyobb része angol nyelven zajlott (2460 teszt, 581 kurzus), ezt követte a német nyelv (640 teszt, 209 kurzus).

A mobilitásban részt vevők a kiutazást követően egyéni beszámoló keretében online kérdőívet töltenek ki. A 2015-ös pályázati évre vonatkozóan **5429 kitöltött kérdőív alapján a résztvevők általános elégedettsége a megvalósult mobilitások kapcsán 96,2%. A 2016-os pályázati évre vonatkozóan szintén 96,2%-os a válaszadók elégedettsége a megvalósult mobilitások kapcsán.**

Az Erasmus+ programban **jelentősen megnövekedett a beutazó hallgatók száma.** A 2015-ös pályázati évben további növekedést tapasztaltunk, összesen **5702 hallgató** érkezett, közülük 4516 külföldi hallgató vett részt Magyarországon tanulmányi célú mobilitásban és további 1186 fő szakmai gyakorlaton. Ezen felül összesen **1756 (1056 illetve 700) beutazó oktatási és képzési célú személyzeti mobilitás** valósult meg, ez a szám hozzávetőlegesen megegyezik a korábbi évek résztvevői számaival.

A 2016-os pályázati évre vonatkozóan a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma a benyújtott pályázati igények alapján összesen **5696 kiutazó mobilitás** megvalósítását hagyta jóvá, melyből 4174 hallgatói és 1522 munkatársi mobilitás valósulhat meg. A 2016/17-es tanévre vonatkozóan 683 fő részére ítélte meg a Tempus Közalapítvány az Erasmus+ szociális kiegészítő támogatást.

- Erasmus+ Nemzetközi kreditmobilitás

2015-ben először volt lehetőség Európán kívüli mobilitások megvalósítására pályázni az Erasmus+ program nemzetközi kreditmobilitás pályázattípusa keretében. Az Erasmus+ nemzetközi kreditmobilitás keretében pályázható mobilitási tevékenységek: hallgatói tanulmányi mobilitás, személyzeti mobilitás (oktató és nem akadémiai személyzet egyaránt). Mind a kimenő, mind a bejövő mobilitásokat az Erasmus+ programországbeli felsőoktatási intézmény pályázhatja meg.

Magyarország számára a **2015. évben rendelkezésre álló éves Erasmus+ nemzetközi kreditmobilitási költségvetés 2 678 629,4 euró, a 2016. évben rendelkezésre álló éves keret 2 992 312 euró** volt.

A **2015-ös pályázati évben** a két pályázati kör során összesen **26 intézmény** részesült támogatásban, melyek keretében összesen **857 fő mobilitása** valósulhat meg, ezen belül közel fele-fele a hallgatói tanulmányi célú valamint a személyzeti mobilitás aránya. A legtöbb mobilitás Szerbiával (139), Izraellel (96), Ukrajnával (95) és Kínával (86) valósulhat meg. A támogatott mobilitások 60%-a befelé irányuló, 40%-a pedig kimenő mobilitás.

A 2015-ös pályázati felhívás keretében megvalósuló projektek nagy része 24 és 26 hónapos futamidejű, azaz a projektek még folyamatban vannak, 2017. május 30-án vagy július 31-én fejeződnek be.

A **2016-os pályázati évben** egy pályázati kör volt, melyben összesen **22 intézmény** részesült támogatásban, melyek keretében összesen **934 fő mobilitása** valósulhat meg, ezen belül több mint 50% a munkatársi mobilitás aránya. A legtöbb mobilitás Szerbiával (134), Oroszországgal (103), Izraellel (96) és Kínával (53) valósulhat meg. A támogatott mobilitások 55%-a befelé irányuló, 45%-a pedig kimenő mobilitás.

- EGT mobilitás

Az EGT Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014 keretében megvalósuló Ösztöndíj program **Magyarország és a donor országok, azaz Norvégia, Izland és Liechtenstein közti együttműködések** támogatja az oktatás területén. A program fókusz, a megpályázható tevékenységek, valamint a pályázható támogatások nagyobb része a felsőoktatási szektort érinti, de emellett érintett a köznevelési és a szakképzési szektor, valamint minden oktatással kapcsolatos célcsoport. A program célja kettős: egyrészt az EGT országokban már megtalálható jó gyakorlatokat és új ismereteket lehet a program segítségével átültetni a magyar környezetbe, másrészt Magyarország és a donor országok intézményei közti hosszú távú együttműködések kialakítására nyílik lehetőség.

2016-ban megkezdődhetett a szerződéskötés a korábban felfüggesztett **Felsőoktatási mobilitási pályázatok (Measure 2)** nyertes intézményeivel. A program keretében a 2016-os évben **30 hallgatói és 49 oktatói mobilitás valósult meg.**

2016. augusztus 5-én jelent meg a korábbi Előkészítő látogatások folytatásaként a **Szakmai látogatások (Measure 1)** pályázati felhívása, mely rövid (2-5 napos) mobilitási akcióként lehetőséget biztosít a hazai intézmények számára kapcsolatépítésre, későbbi együttműködések megalapozására a donor országbeli intézményekkel. A pályázati akción belül 5 pályázati határidőre adhatók be pályázatok (ebből háromra 2017-ben kerül sor). A 2016-ban lezajlott 2 pályázati határidőre összesen 31 pályázat érkezett be, melyből **21 pályázó 69 fővel, 69 000 euró lekötésével nyert támogatást.** A nyertes pályázatok közül 2016 év végéig egy valósult meg, 4 résztvevő kiutazásával.

A **nem felsőoktatási szektort célzó mobilitási projektek (Measure 3)** esetében 2016.02.15-i pályázati határidőre beadott pályázatok közül **9 intézmény nyert támogatást, összesen 76 910 euró értékben, 99 fő részvételével.**

2016 folyamán megkezdődtek az EGT Finanszírozási Mechanizmus következő programciklusának előkészületei, amelynek keretében az Ösztöndíj programot illetően munkaanyagot készítettünk elő.

A **felsőoktatási intézményközi együttműködési projektek (Measure 4)** a zárás fázisába léptek. A **8 projekt** között van néhány igen kiemelkedő minőségű és tartalmú (pl. megváltozott munkaképességűek foglalkoztathatóságának növelése; start-up és innováció menedzsment), valamint a projektekben jelentős az oktatásmódszertan-fejlesztési fókusz. A Measure 4 projektek **össztámogatása 1 118 526 euró.**

- CEEPUS

A Közép-Európai Felsőoktatási Csereprogram (CEEPUS) célja, hogy támogassa hosszú távú szakmai együttműködések kialakulását a térségben. CEEPUS támogatást jelenleg Albánia, Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Horvátország, Koszovó, Lengyelország, Macedónia, Magyarország, Moldova, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia és Szlovénia akkreditált felsőoktatási intézményeiben lehet felhasználni.

A 2016/2017-es tanévre összesen 100 pályázat érkezett a Központi CEEPUS Irodához, melyből mind megfelelt a formai bírálaton. Összesen **74 hálózat** került elfogadásra, Magyarország ezek közül **ötöt koordinált**, további **52-ben szerepelt partnerként**, összesen **110 alkalommal⁴ vett részt magyar intézmény** valamely szervezeti egysége partnerként magyar vagy külföldi koordinációjú hálózatban. A nyertes magyar pályázók 3140 ösztöndíjhónapot igényeltek a beérkező hallgatók és oktatók számára, míg Magyarország a 2016/2017-es tanévre 650 hónap (70.000.000 Ft) támogatást ajánlott fel. A tanév folyamán összesen 26 intézményi CEEPUS támogatási szerződést kötöttünk meg.

---

⁴ Egy hálózatban több magyar felsőoktatási intézmény is szerepelhet partnerként.

Továbbra is látszanak a 2015/2016-os tanévben megtörtént kvótaemelés⁵ pozitív hatásai. A nagy érdeklődésnek köszönhetően a 2016/2017-re lekötött megemelt hónapszámot is várhatóan ki fogjuk tudni használni: egyrészt megdupláztuk a bejövő oktatók és hallgatók számát, és a nyári időszakra tervezett speciális kurzusok (nyári egyetemek) és koordinációs találkozók szervezésére is tudtunk keretet biztosítani.

A programban részt vevő felsőoktatási intézmények 2016/2017-ben 504 főt (247 fő hallgató + 257 fő oktató) fogadtak Magyarországon, míg 471 fő magyar (192 fő hallgató + 279 fő oktató) töltött ösztöndíjas időszakot más CEEPUS országban.

A 2016/2017-es tanévi keretből összesen 3 nyári egyetemet és 4 koordinációs találkozót finanszíroztunk.

- Államközi Ösztöndíjak

A 2015. április 16-i átvétel óta folyamatosan zajló újítások mellett az államközi ösztöndíjas terület technikai és szakmai háttere 2016-ban már stabilan működött. A Tempus Közalapítvány az államközi területen belül továbbra is ellátja az **Államközi Ösztöndíjak**, a **Collegium Hungaricum**, a **DAAD Ösztöndíjak**, valamint a **Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj** programok koordinálását.

Az e programokhoz kapcsolódó ki- és beutazói rész- és teljes képzéses, tanulmányutas és nyári egyetemi felhívásokat 2016 októberétől 2017 márciusáig több lépcsőben pályáztatta a Tempus Közalapítvány.

Nehézséget a minisztériumi támogatási forrás késése jelentett 2016 első két harmadában, amit azonban sikerült kiküszöbölni és viszonylag zökkenőmentesen tartani az ösztöndíjas támogatások kifizetését. Ennek háttere az, hogy a 2016. évi költségvetési törvényben eredetileg a KKM során a Balassi Intézet részére volt elkülönítve a forrás, amit az EMMI-n keresztül a TKA-hoz kellett továbbítani, ami hosszabb időt vett igénybe.

A 2017-2018-as tanévre vonatkozó forrást jelentős mértékben csökkentette az EMMI; ez már a Tempus Közalapítvány rendelkezésére áll.

- DAAD Ösztöndíjak

A DAAD kutatás vagy továbbképzés céljára nyújt ösztöndíjat magyar hallgatóknak, diplomásoknak, másoddiplomásoknak, doktoráltaknak és felsőoktatásban oktatóknak állami (vagy államilag elismert) német egyetemeken vagy főiskolákon, valamint kutatóintézetekben. A 2016-2017-es tanévre a DAAD 63 fő hallgatót jelölt összesen graduális tanulmányi ösztöndíjra bármely tudományterületen, nyári egyetemi ösztöndíjra, valamint kutatói ösztöndíjra. Összesen 26 fő egyetemi oktatót, kutatót jelölt kutatói ösztöndíjra valamennyi tudományterületről. 2016-ban jelentős változás történt, ugyanis a pályáztatás csaknem egésze átkerült a DAAD Információs Központhoz, így a pályázatokat a jelentkezők már nem a Tempus Közalapítványhoz nyújtották be. A TKA közzétette honlapján a pályázati felhívást, részt vett a pályázatok formai értékelésében, valamint lebonyolította a pályázók személyes meghallgatását, azonban mint pályáztató szerv már nem vesz részt a folyamatban, és anyagi támogatást továbbra sem nyújt.

---

⁵ A 2015/2016-os tanévre két igen fontos és pozitív változtatást hagyott jóvá az Emberi Erőforrások Minisztériuma: egyrészt a programra fordítható keretet a korábbi 326 hónapról (31.070.000 Ft) 600 hónapra (59.000.000 Ft) emelte, másrészt a keret felhasználhatóságának határidejét meghosszabbította, igazodva a nemzetközi Egyezményhez és a többi CEEPUS országban bevett gyakorlathoz.

- DAAD Projektek

A projekt alapú kutatócsere program elindításáról 1997-ben döntött a Balassi Intézet Magyar Ösztöndíj Bizottság (MÖB) és a Német Felsőoktatási Csereszolgálat (Deutscher Akademischer Austausch Dienst, DAAD). A program célja a tudományos együttműködés elősegítése magyar és német felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek kutatócsoportjai között, amelyek egy konkrét tudományos kutatási terven dolgoznak. A program a mobilitást támogatja.

A kutatócsoportokat magyar részről a TKA, német részről a DAAD támogatja legfeljebb 2 éven át. A 2017/2018-as időszakra szóló pályázati felhívást a Tempus Közalapítvány 2016. május 25-én tette közzé június 30-i határidővel. A felhívásra 6 db pályázat érkezett, melynek mindegyike megfelelt a formai követelményeknek, ebből 3 db pályázat nyert támogatást a 2017-es évre 1 731 000 Ft értékben. A 2015-2016-os és a 2016-2017-es támogatási időszakra meghirdetett pályázati felhívások alapján a 2016-os évben összesen 14 db projekt valósult meg 9 467 500 Ft értékben.

- Collegium Hungaricum

Az ösztöndíjra az osztrák-magyar kapcsolattörténet mesterfokú (vagy azzal egyenértékű) diplomával rendelkező kutatóinak a Balassi Intézettől való feladatátvételt követően 2016-ra már a TKA hirdetett pályázatot, mely eredményesnek bizonyult: 47 érvényes pályázat érkezett az online rendszerbe, összesen 89 hónapot igényeltek a pályázók. Formailag az összes pályázat megfelelő lett. Költségvetési okokból a beérkező 47 db pályázatból 33 pályázó részesült támogatásban 8,4 millió forint értékben. A támogatásban nem részesülő pályázók (14 fő) tartalék státuszt kaptak.

2016-ban állt át a program a tanévben történő pályáztatásra. Így 2016. november 7-i határidővel már a 2017-2018-as tanévre hirdetett felhívást. A 2017-es forrás – bár a korábbinál jóval csökkentett mértékben – a Tempus Közalapítvány rendelkezésére áll.

- Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj

A Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjat (MÁEÖ) a magyar kormány 1994-ben azzal a céllal alapította, hogy a kiemelkedő képességű (és tehetségüket már bizonyított) fiatal kutatók, oktatók, művészek külföldi rész-továbbképzését, külföldi kutatóhelyeken, alkotóműhelyekben kutatói, illetve művészeti munkában való részvételét lehetővé tegye.

A 2015-ös Balassi Intézettől történő feladatátvétel után a 2016. naptári évre a pályázók már a TKA-hoz nyújtották be a pályázataikat 2015. november 30-ig. Az eddigi évekhez képest ugrásszerűen megnőtt a beadott pályázatok száma: 2016-ra 239 pályázatot nyújtottak be.

2016-ban az ösztöndíjra fordítható forrás némileg megnőtt: 74 697 000 forintra a 2015-ös 65 000 000 forintról. Ebből a 2015-ös létszám (33 fő) részesülhetett támogatásban, és időközben a keretet is meg kellett növelni: a 33 pályázónak összesen 75 927 000 forint értékű támogatást ítélt meg a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma.

- Campus Mundi projekt, ösztöndíjazás (2016 – 2021)

A Tempus Közalapítvány 2015 decemberében nyújtotta be az EMMI felé a Campus Mundi kiemelt projekt pályázatát és Megvalósíthatósági tanulmányát. A projekt célja egyrészt a hazai felsőoktatás versenyképességének növelése, minőségének javítása, nemzetközi elismertségének és nemzetközi hallgatóvonzó képességének növelése; másrészt a hallgatói mobilitás támogatása a meglévő mobilitási programok közötti szinergiák kiaknázásával, a végzett hallgatók kompetenciáinak és munkaerőpiaci foglalkoztathatóságának növelése, különös tekintettel az önerőből nemzetközi

mobilitásra nem képes tehetséges, hátrányos helyzetű hallgatók tapasztalatszerzésére. A projekt a 2009-ben kiadott Leuveni nyilatkozat célkitűzéseinek elérését is támogatja: ösztöndíjai által hozzájárul a nemzetközi tapasztalattal rendelkező felsőoktatási hallgatók arányának növeléséhez (a cél: 2020-ig a végzett hallgatók 20%-a rendelkezzen nemzetközi tapasztalattal).

Az EMMI jóváhagyásával az EFOP-3.4.2-VEKOP-15-2015-00001 számú Campus Mundi kiválósági projekt 2016. elején indult. A pályázati felhívást a program szabályai mentén, a többi pályázati programmal összehangolva terveztük meg. A pályázati felhívások tervezetét előzetes véleményezésre átküldtük az EMMI-nek is, az észrevételeket beépítettük a felhívások szövegeibe. A hallgatók számára a mobilitási ösztöndíjakra vonatkozó pályázati felhívásokat 2016. január 27-én tettük közzé: külföldi részképzésre, szakmai gyakorlatra és rövid távú tanulmányutak megvalósítására évente kétszer, a tavaszi és az őszi pályázati fordulóban nyújthatnak be pályázatot a hallgatók. A pályázati felhívásokban közzétesszük a bírálati szempontrendszert is, ezzel biztosítható a pályázatok bírálatának átláthatósága. A hátrányos helyzetű hallgatók minél nagyobb arányú bevonása érdekében részképzés és szakmai gyakorlat esetén a szociálisan rászoruló és a tartósan beteg vagy fogyatékkal élő hallgatók kiegészítő támogatást is igényelhetnek.

A hat éves projekt egyéni pályáztatását on-line felületen végezzük: a hallgatók a www.scholarship.hu pályázati felületen jelentkezhetnek, ahol a Campus Mundi pályázathoz egy új felületet készítettünk. A pályáztatáson túl a megvalósuló mobilitások teljes ügyintézése is itt zajlik (formai és szakmai értékelés, döntés, támogatási szerződések előkészítése, mobilitási dokumentumok, beszámolás). Részképzés és szakmai gyakorlat esetében a formai és a szakmai bírálatot - egységes irányelvek és pontozási rendszer alapján - a felsőoktatási intézmények kijelölt képviselői végzik. A rövid tanulmányutakra vonatkozó pályázatokat a Tempus Közalapítvány munkatársai és külső szakértők értékelik.

A Campus Mundi programban az Erasmus+ programban részt vevő hazai felsőoktatási intézmények hallgatói vehetnek részt. A program ösztöndíjazási részét a programban részt vevő intézményekkel szoros együttműködésben valósítjuk meg. Az együttműködés módjára, a feladatok megosztására vonatkozóan együttműködési keretmegállapodásokat kötöttünk az intézményekkel 2016. év elején.

Az intézmények Campus Mundi kapcsolattartóinak rendszeresen tartunk információs napot: február 22-én a Campus Mundi pályázati felhívásokról, pályázati folyamatról, és március 21-én a bírálattal kapcsolatos teendőkről kaptak tájékoztatást. Az őszi pályázati időszak előkészítéseként szeptember 2-án tartottunk tájékoztatót és konzultációt a felsőoktatási intézmények képviselőinek. A nemzetközi koordinátori találkozón november 9-én és 10-én tartottunk tájékoztatást és szakmai kérdésekben konzultációt, valamint a tapasztalatcsere, jó gyakorlatok megismerésének lehetőségét is biztosítottuk.

Az első pályázati fordulóban részképzésre eredetileg március 10-ig lehetett pályázni, de ez az időszak szűknek bizonyult, a határidőt március 20-ra módosítottuk. Szakmai gyakorlatra és rövid tanulmányútra április 10-i határidővel lehetett pályázatot benyújtani. A pályázatok elbírálása megtörtént, sor került a szerződéskötésre, a támogatási összeg 90%-ának átutalására, a kiutazások megtörténtek, a hazaérkezett hallgatók mobilitásának lezárása, és a 10% záró egyenleg utalása folyamatban van.

2016. májusban (évente egy fordulóval) hirdettük meg a CM-ÁK kiegészítő pályázatot, amelynek köszönhetően a felsőoktatási hallgatók kiegészítő támogatást igényelhettek a Stipendium Hungaricum partnerek irányába megvalósítandó külföldi részképzésükhöz. A pályázás a 2016/2017-es pályázati kör során az Államközi Ösztöndíjprogram keretében részképzésre kiutazó, a partnerszervezetek számára jelölt hallgatók számára volt lehetséges – mintegy az államközi ösztöndíjuk kiegészítéseként. A 2016. június 15-ei határidőig az online pályázati rendszerben 58 pályázat érkezett be, összesen 6 célországba (Fehéroroszország, Kína, Marokkó, Oroszország, Tunézia, Vietnám).

2016. júliusban meghirdetésre került az őszi pályázati forduló is, 2016. szeptember 20-ig lehetett pályázatokat benyújtani külföldi részképzésre, a rövid tanulmányutak és a szakmai gyakorlatok beadási határideje október 20-a volt. A szakmai gyakorlatra jelentkezett hallgatók alacsony száma

miatt a pályázatok benyújtását meghosszabbítottuk 2017. február 28-ig, így a hallgatók folyamatosan tudtak pályázni. Az őszi forduló keretében benyújtott pályázatok bírálata lezárult, a szerződéskötés, ösztöndíj-előleg utalása folyamatban van.

Költségvetési keretek és pályázati eredmények:

	Költségvetési keret (2016-2021)		2016. felhasználás	
	létszám	összeg	létszám	összeg
Részképzés	2 900 fő	3 190 000 000 Ft	462 fő	505 544 200 Ft
Részképzés, SH országokba*	1 080 fő	1 080 000 000 Ft	49 fő	98 882 000 Ft
Szakmai gyakorlat	3 900 fő	2 574 000 000 Ft	118 fő	97 296 050 Ft
Rövid tanulmányút**	1 200 fő	330 000 000 Ft	94 fő	32 625 960 Ft
<i>Összesen</i>	<i>9 080 fő</i>	<i>7 174 000 000 Ft</i>	<i>723 fő</i>	<i>734 348 210 Ft</i>

*A Stipendium Hungaricum programban részt vevő országokba kiutazó hallgatók az Államközi pályázatok keretében pályáznak, az ösztöndíjat a Campus Mundi program biztosítja. A pályázat, döntéselőkészítés és az ösztöndíjjal kapcsolatos ügyintézés a Stipendium Hungaricum egységhez tartozik.

**A rövid tanulmányút őszi pályázati fordulójának eredményéről 2017. januárban döntött a kuratórium, így az összefoglaló táblázatban csak a 2016. tavaszi pályázati forduló eredményei szerepelnek.

- Stipendium Hungaricum

A 2013 nyarán induló Stipendium Hungaricum program a vonatkozó időszakban az alábbi meghatározó változásokkal jellemezhető:

- a partnerországok köre átalakult;
- egyes országok esetében, valamint összességében is növekedett a kvóták száma;
- az ösztöndíjasok számának növekedése tovább folytatódott, a program keretében hazánkban tanuló külföldi hallgatók száma a 2016/2017. őszi félévben 2313 főre emelkedett;

Partnerországok és területek

A 2015/2016-os tanévhez képest jelentősen nőtt a külföldi partnerek a száma, ezzel együtt az elnyerhető ösztöndíjas helyek is. Míg 2015-ben 36 partner, összesen 2320 kvótával vett részt a programban, 2016-ban 51 partner számára felajánlott 3600 hellyel dolgozik a program. A programban részt vevő partnerek lényegében lefedik a keleti és déli nyitás célterületeit: a Nyugat-Balkánt, Kelet-Európát, Ázsiát, Közel-Keletet, Észak- és a szubszaharai Afrikát, valamint Dél-Amerikát.

A program indulása óta a partnerországok – és területek számának növekedésével az ösztöndíjasok száma is dinamikusan nőtt. 2013/14-ben a program 60 hallgatóval indult, 2014/15-ben további 768 hallgatóval, 2015/16-ban 1054 ösztöndíjossal egészült ki, 2016/17-ben pedig további 2313 tanuló kezdheti meg a tanulmányait Magyarországon. Mind az ösztöndíjas, mind pedig az önköltséges hallgatók létszáma növekedő tendenciát mutat, csak a program keretében hazánkban tanuló külföldi hallgatók száma a 2016/2017. őszi félévre 2313 főre emelkedett.

A 2016/2017. őszi félévben a hazai felsőoktatási intézményekben tanuló külföldi hallgatók meghatározó számban érkeztek Kínából, Jordániából és Azerbajdzsánból. E három országból származott a hallgatók 25 százaléka. A 10 legtöbb hallgatót küldő ország közé tartozott továbbá Tunézia, Mongólia, Vietnám, India, Algéria, Törökország és Nigéria. E 10 országból érkezett a hallgatók 57 százaléka.

A program dinamikusan növekedésével egyre hangsúlyosabb kérdés a program intézményeken belüli szervezeti beágyazottsága; nemzetközi promóciója; az intézmények támogatása, finanszírozása és

kapacitásbővítése a hallgatóvonzó képességükkel, a jelentkezők pályáztatásával, az ösztöndíjasok fogadásával és a hallgatói szolgáltatásokkal kapcsolatban.

A program nemzetközi promóciója

A program indulása óta először a 2016/17-es tanévre szóló hallgatói ösztöndíjfelhívás esetében volt lehetőség átgondolt, tervezett promócióra, melybe egyaránt be voltak vonva a felsőoktatási intézmények, külképviseletek és partnerek. Az intézmények élnek a program adta promóciós lehetőségekkel a toborzási/nemzetközi beiskolázási tevékenységük során. A beszámolóban jelzik, hogy az intézmény láthatósága, az intézmény által biztosított képzés láthatósága nőtt. A felsőoktatási intézmények nagy része számolt be arról, hogy emelkedett a képzések iránt érdeklődők száma. A felsőoktatási intézmények jelentős lépéseket tettek az intézményükkel kapcsolatos információk idegen nyelven történő elérhetővé tétele érdekében.

Emellett a Közalapítvány online hirdetésekkel, nemzetközi megjelenésekkel segítette elő a program láthatóságát, melyet a honlapunk látogatottságával követtünk nyomon.

A 'Study in Hungary' honlap, valamint a www.stipendiumhungaricum.hu oldalak az SH-jelentkezők elsődleges információs csatornáivá váltak. Ezek mellett a 'Study in Hungary' Facebook-oldala, valamint a különböző ösztöndíjportálok is – mint például a StudyPortals – fontos eszközei a program promóciójának. Az angol nyelvű 'Study in Hungary' oldal fő célközönsége a magyarországi tanulási, kutatási, együttműködési lehetőségek iránt érdeklődő külföldi hallgatók, oktatók és kutatók. A vizuálisan és tartalmilag is megújult felületen a látogatók megtalálhatják azokat a praktikus és hasznos információkat, amelyekre a kiutazás előtt vagy a magyarországi tartózkodásuk során szükségük lehet. A honlapon minden magyar felsőoktatási intézmény saját adatlappal jelenik meg, amely az alapvető információkon és elérhetőségeken túl részletes bemutatkozást, érdekességeket, híreket is tartalmaz az adott intézményről. A 2016 elején indult 'Study in Hungary' Facebook oldalnak 2017. márciusig 8500 fős követői tábora épült ki.

Az online eszközök mellett a rendezvények, információs napok szervezése is kiemelt kommunikációs eszköz volt. Október 12-én 'welcome' eseményt rendezett a Tempus Közalapítvány azoknak az ösztöndíjas hallgatóknak, akik a 2016/2017-es tanévben kezdték meg tanulmányaikat. A rendezvényen 114 hallgató vett részt, budapesti és vidéki intézményekből egyaránt. 2016 szeptemberében, a SH intézményi kapcsolattartóknak szervezett információs napon 53 fő vett részt.

A látogatottság mellett a beérkezett pályázatok száma a másik mérőszám, ami alapján lehet következtetni a program láthatóságára: 2016-ban több mint 13 ezer pályázatot kezdtek meg, melyből 7600 pályázatot nyújtottak be a felhívásban elérhető 3600-as kvótára. Országonkénti/területenkénti lebontásban látható (1. sz. melléklet), hogy a programba frissen belépő országok (pl.: Oroszország, Ukrajna, Szerbia) esetében jellemző, hogy kevesebb a pályázó, mint a felajánlható kvóta, ugyanez igaz néhány olyan ország esetében, ahol ország specifikus akadályok merülnek fel a jelentkezés előtt (pl.: Irán, Mianmar). A partnerek kétharmadával kapcsolatban azonban elmondható, hogy megfelelő mennyiségű pályázat érkezett.

1. melléklet: Jelentkezések száma országonként

Ország	Jelentkezés
Algéria	307
Angola	18
Argentína	9
Azerbajdzsán	597
Fehéroroszország	24
Bosznia és Hercegovina	15
Kambodzsa	51
Kína	263
Kína (Hudec)	24
Kolumbia	44
Ecuador	163
Egyiptom	98
Etiópia	37
Grúzia	201
Ghána	153
India	255
Indonézia	33
Irán	46
Irak	168
Japán	123
Jemen	28
Jordánia	216
Kazahsztán	322
Kenya	125
Kosovo	56
Kurdisztán/Irak	89
Laosz	21
Libanon	39
Macedónia	16
Mexikó	54
Mianmar	2
Moldova	20
Mongólia	396
Marokkó	201
Namíbia	34
Nigéria	332
Pakisztán	1600
Palesztina	157
Koreai Köztársaság	45
Oroszország	138
Szerbia	17
Szíria	352
Fülöp-szigetek	6
Tunézia	292
Törökország	214
Türkmenisztán	9
Ukrajna	50
Uruguay	5
Vietnám	115
Összesen	7580

Hallgatók

A programban tanuló hallgatók létszáma az elmúlt években dinamikusan növekedett. 2013/14-ben 60 hallgatóval indult, 2014/15-ben további 768 hallgató, 2015/16-ban 1054 ösztöndíjas hallgató kezdte meg tanulmányait valamely hazai képzésben. A 2016/2017. őszi félévben összesen 2942 hallgató tanult hazai felsőoktatási intézményben Stipendium Hungaricum ösztöndíjjal. A nők száma 1250 fő volt, amely a külföldi hallgatók 42,5 százalékát jelenti. A hallgatók átlagos életkora 24,2 év volt.

A hallgatók nagy része, 15,4 százaléka a Pécsi Tudományegyetemen, 13,8 százaléka a Debreceni Egyetemen, 12,1 százaléka pedig az ELTE-n tanul. Meghatározó az SH-hallgatók száma a további intézményekben is: BGE, SZTE, SZIE, BME, BCE és az ME. E kilenc intézményben tanul a hallgatók 88 százaléka. A képzések közül a legtöbb hallgató az általános orvosi szakon (6,7 százalék) tanult. Ezek mellett az informatikai, a gazdaságtudományi és a műszaki képzéseken tanulnak meghatározó számban a diákok. A programtervező informatikus szakon a hallgatók 5 százaléka, mérnökinformatikus képzésen 4 százalékuk tanul.

A hallgatók támogatása, elégedettsége

A Közalapítvány 2016 nyarán hallgatói elégedettségmérés keretében vizsgálta az ösztöndíjasok támogatásának eredményességét. Ez alapján elmondható, hogy az ösztöndíjas hallgatók 72 százaléka újból hazánkat választaná képzése helyszínéül. A felmérés szerint az alábbi területekkel elégedettebbek az SH hallgatók: oktatási színvonal, az infrastruktúra, valamint az eligazodásban való segítség. Az intézményi segítségnyújtásra vonatkozó szempontok közül a vízum és tartózkodási engedély megszerzésével kapcsolatos segítséggel leginkább, legkevésbé pedig a szálláskeresésben történő segítségnyújtással elégedettek. A kollégium és az albérlet színvonalának megítélése hasonló. Az ösztöndíj és a szállástámogatás folyósításával a közepesnél jobban elégedettebbek az SH hallgatók. A fenti elégedettségről a küldő országoként más-más képet kaphatunk: az intézményi segítségnyújtást a fejlődő országok diákjai pozitívabban ítélték meg, mint a fejlett és a közepesen fejlett országokból származók. (részletekért ld. 2. sz. melléklet)

2. számú melléklet: az ösztöndíjasok elégedettsége a szolgáltatásokkal

„Mennyire vagy elégedett az alábbiakkal?”	minta
1: egyáltalán nem elégedett	átlag
5: teljes mértékben elégedett	N=1269
intézményi SH szolgáltatások	3,71
segítség a vízum és a tartózkodási engedély megszerzése kapcsán	3,98
segítség az adószám megszerzése kapcsán	3,77
segítség a diákigazolvány megszerzése kapcsán	3,72
diáktanácsadási szolgáltatás	3,73
segítség a TAJ kártya megszerzése kapcsán	3,69
az egészségügyi szolgáltatások kapcsán (visszatérítés)	3,66
mentor szolgáltatás	3,64
segítség a szálláskeresésben	3,50
szállás	
a kollégium színvonala (N=1130)	3,35
az albérlet színvonala (N=907)	3,35
ösztöndíj	
az ösztöndíj folyósításának időzítése és rendszeressége	3,69
a szállástámogatás folyósítása (N=1129)	3,43

A beszámolók alapján elmondható, hogy minden intézmény dolgozott a hallgatói szolgáltatások fejlesztésén, a mentorrendszer tervezésén, kiépítésén. Bizonyos intézmények önkéntes alapon szervezik mentorhálózatukat, más intézmények meghatározott összeggel jutalmazták mentoraikat. A hallgatói visszajelzések alapján több intézmény is beszámolt a mentálhigiénés (pszichológiai, életvezetési tanácsadás) támogatás szükségességéről, melyet jelenleg néhány intézmény tud csak biztosítani. A szállás (kollégiumi férőhely) biztosítása tekintetében főként a budapesti intézmények jelezték, hogy szükséges volna a fővárosi kollégiumi helyek bővítése. Felmerült továbbá a lakhatási támogatás megemlése, differenciálása. Kiemelt terület a hallgatók nyelvtudásának javítása is. Néhány intézmény jelezte csak, hogy a nyelvi vagy szakos tudás hiányával küzdő hallgatók esetében kiegészítő kurzusokat szervezett, több intézmény szerint azonban előfinanszírozás hiányából adódóan kis mozgástérrel rendelkezik ezek megszervezéséhez.

A hallgatók tanulmányi teljesítménye

A hallgatók tanulmányi teljesítményére vonatkozó megállapításokat az intézmények félévenkénti beszámoló alapján lehet tenni. Az intézmények a hallgatók előző félévi tanulmányi átlagára, a teljesített kreditekre, valamint egyéb, a hallgatók tanulmányi előmenetelére vonatkozóan nyújtottak információkat.

2016 őszi intézményi beszámolók alapján 1003 külföldi hallgató esetében voltak megfelelő, értékelhető adatok a tanulmányi átlagra vonatkozóan. Ennek alapján elmondható, hogy a külföldi hallgatók többsége átlag körül vagy afelett teljesített. Fontos kiemelni, hogy a hallgatók 19,6 százaléka magasan az átlag felett teljesített (4. számú táblázat). A hallgatók 7,5 százaléka erősen átlagon aluli, ún. lemorzsolódással veszélyeztetett kategóriába sorolható. E hallgatók nyomon követése, a lemorzsolódás megelőzése intézményi, valamint programszinten is kiemelt feladat. Ezek az adatok megfelelnek annak a tendenciának, amelyet hasonló, korábbi számítások is visszaigazoltak. Az intézményeknek arra is lehetőségük volt, hogy beszámolóikban jelezzék, ha egyes hallgatók esetében a tanulmányi előmenetellel kapcsolatos nehézséget érzelnek. Az intézmények nagyjából 90 esetben jeleztek problémát: legtöbb észrevétel a hallgatók idegennyelv-tudásával, valamint az ebből eredő kommunikációs, valamint tanulmányi nehézségekkel, továbbá a hallgatók hiányzásával és motivációjával kapcsolatban érkezett.

3. számú melléklet: 2015/2016 őszi félévben aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező Stipendium Hungaricum hallgatók teljesítménye

Lemorzsolódással veszélyeztetett	Átlagon aluli	Átlagos	Átlagon felüli	Magasan átlagon felüli	Összesen
szakos átlagnál egy érdemjeggyel vagy annál rosszabbul teljesítő ösztöndíjasok	szakos átlagnál minimum egy érdemjeggyel rosszabbul teljesítő ösztöndíjasok	szakos átlagtól maximum egy (+/-) érdemjeggyel teljesítő ösztöndíjasok	szakos átlagnál maximum egy érdemjeggyel jobban teljesítő ösztöndíjasok	szakos átlagnál legalább egy vagy több érdemjeggyel jobban teljesítő ösztöndíjasok	
6,62%	15,02%	44,67%	24,29%	9,40%	100,00%
105	238	708	385	149	1585

- Alumni

2016-ban folytatódott a megújult alumni hálózat népszerűsítése a külföldi ösztöndíjas időszakokról hazatért hallgatók körében. Ennek eredményeképpen az év végére a hálózatnak 1134 tagja lett. A tagok az év folyamán kéthavonta kaptak hírlevelet az Erasmus ösztöndíjjal kapcsolatos aktuális hírekről, rendezvényekről, valamint a céges partnerek által továbbított gyakornoki és

álláslehetőségekről. Emellett folyamatosan zajlottak egyeztetések az évben olyan cégek képviselőivel, akik érdeklődnek az alumni hálózat tevékenységei iránt, és közre is működnének ebben.

II.5.2 Nemzetközi kapcsolatépítés

- Erasmus + Stratégiai partnerségek

Az Erasmus+ Stratégiai partnerségek pályázattípus célja, hogy lehetőséget biztosítson innovatív gyakorlatok, módszerek kidolgozásával, terjesztésével és alkalmazásával az oktatás minőségének fejlesztésére a felsőoktatásban. A minimum három különböző ország legalább három intézményének partnerségéből létrejövő projektekben hangsúlyos elem az intézményfejlesztés, nemzetközi együttműködések kialakítása, valamint a felsőoktatás munkaerőpiachoz való közelítése.

A 2016-os évben, hasonlóan a 2015-ös évhez, a felsőoktatási szektorban nincs lehetőség jó gyakorlatok cseréjének támogatására, tapasztalatcserére, hanem kizárólag **innovációt támogató stratégiai partnerségek** pályázhatnak. A projektek keretében innovatív gyakorlatokat fejlesztenek, illetve már létező vagy új termékek vagy innovatív ötletek intenzív disszeminációját és eredményeinek terjesztését vállalják a kedvezményezettek.

A stratégiai partnerségek pályázati forma költségvetése a **2016-os pályázati évben** a felsőoktatási szektorban összesen **781 821 euró** volt. **Három magyar koordinálású projekt** nyert támogatást a felsőoktatási szektorban. A Budapesti Gazdasági Egyetem projektje családi vállalkozások fenntarthatóságával foglalkozik (*FAMILY BUSINESS SUSTAINABILITY AND GROWTH*). A második legmagasabb pontot kapott projekt a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem koordinációjában valósul meg, a szakfordítói képzés innovatív reformjával foglalkoznak (*How to Achieve Innovative, Inclusive and Fit-for-Market Specialised Translator Training? - A Transferable Model for Training Institutions*). Kiemelkedő minőségű a harmadik támogatott projekt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem *A zenepedagógiai gyakorlat kreatív utakon történő megújítása a kodályi alapelvek mentén Magyarországon, Hollandiában és Skóciában* című projektje. Mindhárom projekt innovatív, nagy ívű eredményeket vállalt, fejlesztve a felsőoktatást. A partnerségek átlagosan 5 partnerből állnak. A projektek futamideje kettő és három év közötti.

Ezeken kívül Európa-szerte nagy számban nyertek támogatást olyan partnerségek, melyekben magyar felsőoktatási intézmények vesznek részt partnerként.

- Centralizált Erasmus+ pályázatok és Jean Monnet program

Az Erasmus+ program keretében a következő centralizált pályázattípusokkal kapcsolatban folytattunk tájékoztató, népszerűsítő és konzultációs tevékenységet:

- **Erasmus Mundus közös mesterképzések:** kiváló európai közös mesterképzések támogatása és az Európai Felsőoktatási Térség népszerűsítése;
- **Felsőoktatási fejlesztési projektek** (Capacity building in higher education): partnerországok felsőoktatásának modernizációja;
- **Jean Monnet tevékenységek:** európai tanulmányok és hálózatok támogatása világszerte;
- **Tudásszövetségek:** a felsőoktatás és az üzleti szféra együttműködése.

Több egyetemen és fórumokon szerveztünk tájékoztató előadásokat, Budapesten tájékoztató napot és pályázatíró szemináriumot, valamint személyes konzultációkat tartottunk, és kiadványokat készítettünk. Az Erasmus Mundus programmal kapcsolatban az Európai Bizottság és az EACEA

közreműködésével nemzetközi pályázatíró szemináriumot szerveztünk Budapesten, amely a visszajelzések alapján rendkívül hasznosnak bizonyult.

2016 novemberében az osztrák és a szlovák nemzeti irodával közösen közép-európai információs szemináriumot tartottunk, amelynek helyszíne ezúttal Budapest volt (2015-ben Pozsony volt, 2017-ben Bécs ad majd otthont ennek a rendezvénynek) amelyen a három ország felsőoktatási intézményeinek képviselőin túl az EB, az EACEA, az egyiptomi, az orosz és az E+ nemzeti iroda képviselői is részt vettek.

A fentiekén túl hálózatépítés és tudásátadás céljából több nemzetközi rendezvényen is megjelentünk (pl. Leidenben a ProdeJIP egyesület közös képzésről szóló konferenciáján, a francia E+ iroda tájékoztató napján, ill. az EB által szervezett nagyszabású Erasmus Mundus koordinátori konferencián).

A hazai érdeklődés meglehetősen nagy volt, amit azonban a pályázati eredmények nem tükröztek:

- Erasmus Mundus: 27 kiválasztott konzorcium közül egy magyar koordinálású, további kettőben szerepel magyar egyetem,
- Felsőoktatási fejlesztési projektek: 147 támogatott projektből 6-ban szerepel magyar partner
- Jean Monnet: 2016-ban összesen 1034 pályázatot nyújtottak be, melyből támogatott összesen 270 pályázat, ebből magyar nyertes projekt: 3.

II.5.3 A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítése

- Campus Mundi program

A Campus Mundi – Felsőoktatási mobilitási és nemzetköziesítési program című konstrukcióban az ösztöndíjazás mellett a Tempus Közalapítvány kiemelt hangsúlyt fektet a magyar felsőoktatás **nemzetköziesítését támogató, valamint a kifelé és befelé irányuló mobilitást segítő szakmai tevékenységekre**, amelyek három fő pilléren nyugszanak.

Az **intézmények szakmai fejlesztésére** Peer learning activity (PLA) típusú műhelyek adnak lehetőséget nemzetközi és hazai szakértők részvételével.

Tovább folytatódnak a Campus Hungary projektben megkezdett **nemzetköziesítési auditok**, amelyek szakértők bevonásával a felsőoktatási intézményeknek nyújtanak segítséget nemzetköziesítési törekvéseikben. A tevékenység részeként a korábbi auditok tapasztalatai és a vonatkozó PLA-k keretében kidolgozott javaslatok mentén 2016 őszére véglegesítésre kerültek a Campus Mundiban megvalósítandó nemzetköziesítési auditok részletes szempontjai és folyamatleírása. Ennek kapcsán került sor a szakértői műhelyre 2016. október 13-14-én hazai és külföldi szakértők bevonásával, amelynek folytatásaként 2017 folyamán egy auditori szakértői bázis összeállítását és az audit módszertanának frissítését tervezi a Közalapítvány. Ezt követően kerülhet sor az intézményi auditok meghirdetésére a felsőoktatási intézmények részére.

A **nemzetköziesítés itthon** elnevezésű irányzat szellemében kiemelt szerepet kap az intézmények hazai szolgáltatásfejlesztése, valamint a munkatársak kompetencia-fejlesztése a munkájukhoz kapcsolódó szakmai műhelyek szervezése révén. Az intézmények számára adaptálható **mentorrendszer kialakítása**, mentordiákok számára használható gyakorlati kézikönyv összeállítása céljából összetett tevékenység megvalósítását indította el a TKA az elmúlt évben, kutatás, jó példák gyűjtése és szakmai műhely szervezése keretében. A december 6-án tartott szakértői műhely eredményei alapján a kiválasztott szakértők 2017 első negyedévére állítanak össze két kézikönyvet a fenti témákban.

Kiemelt cél továbbá a magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi láthatóságának támogatása **intézményi fókuszú, valamint hallgatótoborozó vásárok** keretében, közös standon való megjelenések révén. A program indulása óta számos helyen jelent meg magyar képviselő, amelyekről a Közalapítvány külön beszámolóit adnak részletes ismertetést.

A résztvevő intézményeket két évre pályázati úton, szakértők bevonásával választotta ki a TKA 2016 áprilisában. Az intézményi és a hallgatói vásárok kapcsán kialakult két szakértői pool tagjai jelentkezhetnek 2018 tavaszi félévvel bezárólag az egyes megjelenésekre.

Összefoglalóan az alábbi megjelenéseket szervezte a TKA 2016-ban:

Intézményi fókuszú kiállítások:

Megjelenés neve	Időpont	Helyszín	Résztvevő intézmények száma
NAFSA 2016	2016. május 28 - június 3	Denver Egyesült Államok	4
EAIE 2016	2016. szeptember 13-16.	Liverpool Egyesült Királyság	17

Hallgatótoborzó vásárok:

Megjelenés neve	Időpont	Helyszín	Résztvevők száma
Study in Hungary, Pop Up Hungary kínai roadshow	2016. május 6-16.	Peking, Sanghaj, Kína	13
China Education Expo 2016	2016. október 29-30.	Sanghaj, Kína	15
EHEF Indonesia 2017	2016. november 2-6.	Yogyakarta, Jakarta Indonézia	14
Sarajevo University Fair	2016. november 4.	Szarajevó Bosznia-Hercegovina	KÖZALAPÍTVÁNY

Fórumok

Esemény neve	Időpont	Helyszín	Résztvevők száma
Kínai-magyar Felsőoktatási Fórum	2016. október 27.	Sanghaj, Kína	39
Indonéz-Magyar Felsőoktatási Fórum	2016. november 3.	Jakarta, Indonézia	50

Emellett még számos további vásár, külföldi megjelenés valósult meg a külképviseletek közvetlen részvételével de a TKA szakmai támogatásával.

- EHEF Malajzia - Kuala Lumpur, 2016. március 12-13.
- EU Scholarship Day - Indonesia, Jakarta, 2016. május 28.
- Study in Europe - Dél-Korea, Szöul, 2016. június 3-5.
- EHEF Japan - Kyoto, Tokio 2016. június 11-13.
- Európa Nap - Ausztria, Bécs, 2016. június 28.
- Study in Europe Ecuador - Quito, 2016. szeptember 21.
- EHEF India - Újdelhi, 2016. szeptember 30. - október 1.
- EU Scholarship Day - Vietnám, Hanoi, 2016. október 1.
- Eurovillage Fesztivál - Azerbajdzsán, Baku, 2016. október 1.
- EHEF Fülöp-szigetek - Manila, 2016. november 10.

A külföldi megjelenésekhez számos kommunikációs terv készült. A Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogram népszerűsítése érdekében leporelló készült angol, spanyol, orosz, arab és kínai változatban, ezeket a nemzetközi megjelenések – vásárok és kiállítások – alkalmával terjesztettük, és elektronikus formában is közzétettük. Új, átdolgozott kiadásban jelent meg a *Users' Guide to Hungary*

című füzet, melynek célja egyrészt az érdeklődés felkeltése a magyarországi tanulmányok iránt, másrészt a gyakorlati segítségnyújtás a Magyarországon tanulni szándékozók számára.

A nemzetköziesítési tevékenységekhez kapcsolódóan elengedhetetlen a **szakmai elemzési és kutatási feladatok ellátása** a programelemek hatékonyságáról való visszajelzések, azok folyamatos tervezése, valamint a célcsoportokhoz való igazítása érdekében.

A felsőoktatási intézmények hallgatóvonzó képességének növelése céljából 2016. április közepén megkezdődött hallgatói elégedettségméréssel kapcsolatos kutatás célja, hogy országos szinten mérje fel az elmúlt évben hazánkba érkező, részképzésben vagy teljes idejű képzésben részt vevő ösztöndíjas és önköltséges külföldi felsőoktatási hallgatók véleményét, elégedettségét és igényeit. A kutatás 2016. augusztus 31-én zárult, a nyomtatott kiadvány már elérhető 500 példányban, valamint magyar és angol nyelven online letölthető.⁶

- A Stipendium Hungaricum program és a felsőoktatási intézmények

Átalakulóban van az SH programban részt vevő hazai felsőoktatási intézmények köre is. Ennek egyik oka, hogy az elmúlt évben meghatározó változások történtek (intézményi integráció, egyetemi elnevezések megváltoztatása), másrészt pedig az ún. intézményi pályázatban újabb egyetemek, főiskolák vettek részt. A program keretében a hallgatók az 2016/2017. őszi félévben 25 felsőoktatási intézményben, valamint a Balassi Intézet jogutód intézményében tanultak. A 2016 őszi megvalósult intézményi pályázat keretében a következő két akadémiai év képzéseivel pályázhattak az intézmények a Stipendium Hungaricum programban való részvételre. Ennek eredményeként 26 felsőoktatási intézmény, valamint a Balassi Intézet jogutódjának képzéseire jelentkezhetnek a következő két akadémiai évben a hallgatók.

Intézményi pályázat

2016 szeptembere és decembere között, hosszas előkészület után, sikeresen lezajlott az ún. intézményi pályázat a 2017/2018-as, valamint a 2018/2019-i akadémiai tanévekre vonatkozóan. A 2016. november 15-ei határidőre 26 felsőoktatási intézmény és a Balassi Intézet jogutódja a Külgazdasági és Külügyminisztérium nyújtotta be a pályázatát. Összesen 438 képzéssel, 9446 (2017/18-as tanév), illetve 9567 (2018/19-es tanév) hellyel pályáztak az intézmények. A bírálat során első körben 287 alap- és mesterképzés, 118 doktori képzés, valamint 5 magyar nyelvű felsőoktatási előkészítő képzés formai és tartalmi elfogadására került sor. A bírálati, valamint a felsőoktatási intézményekkel folytatott egyeztetési folyamat eredményeként a program keretében a 2017. januárral kezdődő jelentkezések során, valamennyi intézményt figyelembe véve, 415 képzési programra jelentkezhetnek a külföldi hallgatók. A jelentkezők a szakokat tekintve is széles palettáról választhattak: valamennyi képzési szinten összesen 225 szakra való jelentkezésre volt lehetőség. A képzések listája a jelentkezési felhívás mellékleteként nyilvánosan hozzáférhető a program honlapján.

Jelenleg zajlik a pótpályázati kör, amely keretében új intézmények, valamint új képzési programok elbírálása történik meg. Ennek eredményeként várhatóan bővülni fog a 2018/2019-es tanévre az intézmények, illetve a képzések listája is.

---

⁶ Magyar nyelven elérhető: <http://www.Kozalapitvany.hu/hir/7165/hallgatoi-velemenymerles-2016---magyarorszag-es-a-magyar-felsooktatas-a-kulfoldi-hallgatok-szerint>
Angol nyelven elérhető: <http://www.Kozalapitvany.hu/internationalisation-in-higher-education/6222/hungary-and-the-hungarian-education-according-to-incoming-foreign-students>

A program beágyazottsága az intézményekben

A felsőoktatási intézmények beszámolóikban információt nyújtottak az intézményi fejlesztésekről, a program szervezeti kereteiről, valamint az ehhez kapcsolódó változásokról. A visszajelzések alapján a következők mondhatók el:

- A felsőoktatási intézmények más-más megoldást (többnyire a SH hallgatói létszámtól függően) alkalmaznak az SH hallgatók tanulmányi és adminisztratív ügyeinek szervezése, koordinálása esetében. Az érkező külföldi hallgatók számának megfelelően az intézmények igyekeznek a szervezeten belüli folyamataikat, a humánerőforrás-igényüket, a program szervezeten belüli felépítését alakítani.
- Az ösztöndíjas hallgatók ügyintézését az intézmények egyre szervezettebben, hatékonyabban igyekeznek megoldani.
- Egyre több intézményben támaszkodnak a mentorokra a külföldi hallgatók támogatása érdekében.
- Egyre több intézményi jó gyakorlat azonosítható. Ezek egy része szervezeti szintű, más részük pedig a hallgatók életét közvetlenül érintő jó gyakorlat. Ilyen jó gyakorlat például, hogy egyre több intézményben megtörtént az SH hallgatókat támogató intézményi mentorrendszer kiépítése, valamint a kapcsolódó dokumentumok, információk több nyelven is elérhetővé válnak.
- Az SH program több egyetem esetében is lehetőséget biztosít olyan idegen nyelvű képzési programok elindítására, amire eddig az intézménynek nem volt lehetősége.

A fenti szervezeti megoldások mellett az alábbi területekkel kapcsolatban jeleztek problémát az intézmények: TAJ-kártya ügyintézésel kapcsolatos problémák, az SH hallgatók kollégiumi elhelyezésével kapcsolatos problémák, valamint a felvételi kapcsán a menetrend tartásával, valamint a megfelelő idegennyelv-tudással rendelkező hallgatók azonosításával kapcsolatban.

A program megvalósításának támogatása: információs és tudásháttér fejlesztése, kapacitásfejlesztés

A Tempus Közalapítvány számos további feladattal is támogatja a program megvalósítását. Ezek közül kiemelhető az a fejlesztési feladat, amelynek célja a külföldi hallgatók mentorálásának elősegítése, hatékonyabbá tétele. E fejlesztés keretében az ún. mentorprogram, illetve az ún. mentorprogram-kézikönyv kidolgozása történt meg, e segédanyagokban hangsúlyosan megjelent a Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók támogatása.

Emellett a 2016. novemberi ún. koordinátori találkozó keretében – az évente megrendezendő találkozó célcsoportja a felsőoktatási intézmények nemzetközi feladataival foglalkozó munkatársai – több szekció foglalkozott a Stipendium Hungaricum programhoz kötődő témákkal. Ezek közül kiemelhető az külföldi végzettségek eredetiségének vizsgálata, valamint a külföldi diplomák, bizonyítványok elismerhetőségének területe. E témában az intézmények, illetve az érintett szervezetek (pl. Oktatási Hivatal) közötti tudásmegosztás folytatódni fog.

A program megvalósítását támogató további tevékenység, hogy folytatódott a program tudás- és információs háttérének fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a Tempus Közalapítvány naprakész adatokkal rendelkezik az SH-hallgatókról. Szintén ezt a munkát támogatja, hogy 2016 végén elkészült az ún. hallgatói elégedettségmérés magyar és angol nyelvű kiadványa, valamint hogy 2017 márciusában egy online kérdőívvel kerestük meg a jelentkezőket. E kérdőívben a jelentkezők motivációjára, az információszerzéssel és támogatással kapcsolatos véleményükre kérdeztünk rá.

- Nemzetközi alumni hálózat

2016-ban a Campus Mundi projekt keretében megkezdődött a nemzetközi alumni hálózat kiépítése. Elkészült a nemzetközi alumni portál részletes specifikációja, valamint az alumni önkéntes rendszer koncepciója, mely tartalmazza többek között az önkéntesek által vállalható feladatok részletes leírását. Tagokat toboroztunk a korábban Magyarországon tanult külföldi diákok közül, elsősorban

egyelőre a Stipendium Hungaricum ösztöndíjas diákokra fókuszálva. Az év végéig 250 volt hallgató regisztrált a rendszerbe. A felsőoktatási intézmények alumni munkatársai részére műhelymegbeszélést, illetve nemzetközi előadók bevonásával képzést szerveztünk az alumni tagok toborzása és elköteleződésük erősítése témában.

Nemzetközi alumni találkozó

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Külgazdasági és Külügyminisztérium közös kezdeményezésére **nagyszabású nemzetközi alumni találkozóra került sor 2016. október 27-én és 28-án**, amelyben a Tempus Közalapítvány szervező partnerként vett részt. Internetes adatgyűjtést és a felsőoktatási intézményekkel való kapcsolatfelvételt követően 400 főt tartalmazó ajánlást készítettünk a résztvevői listára vonatkozóan, majd részt vettünk a meghívók kiküldésében és a regisztrációk kezelésében, az előadókkal és más résztvevőkkel folyamatos kapcsolatban álltunk. Elkészítettük és folyamatosan frissen tartottuk a konferencia honlapját. Megterveztük a konferencia kisarculatát, tartalmat írtunk a kíséző kiadványba. Részt vettünk a rendezvény lebonyolításában és az utómunkálatokban.

A rendezvény célja egyrészt az volt, hogy erősödjenek Magyarország külföldi kapcsolatai, másrészt pedig, hogy elinduljon az alumni kapcsolatokban rejlő lehetőségek kiaknázása. A nemzetközi találkozóra több mint 40 országból érkeztek olyan külföldi szakértők, akik korábban ösztöndíjjal tanultak Magyarországon a felsőoktatási intézmények valamelyikében. A konferencián részt vett például a volt ciprusi elnök, több nemzetközi hírnévvel rendelkező művész és az első palesztin hallgató is, aki kerek 50 éve érkezett hozzánk tanulni. A meghívottak nagy része még mindig nagyon jól beszéli a magyar nyelvet, bizonyos szekciókban a beszélgetések is teljes egészében magyarul folytak. A rendezvény során megerősítést kaptunk arra vonatkozóan, hogy a nemzetközi alumni hálózat kiépítésére határozott igény van.

- Európai Felsőoktatási Térség reformjának támogatása

A Tempus Közalapítvány az Emberi Erőforrások Minisztériuma partnereként valósítja meg az Erasmus+ KA3 program keretében, az Európai Felsőoktatási Térség (EHEA) reformjának hazai támogatását célzó projektet. A tevékenységek mindenekelőtt a hazai felsőoktatás nemzetköziesítését, a mobilitás fejlesztését támogatja, hozzájárul a hazai felsőoktatási intézmények kapacitásainak bővítéséhez és az oktatás-tanulás minőségének javításához, ill. a felsőoktatás és a vállalatok közti együttműködések fejlesztéséhez.

- 2016-ban ért véget a 2014-2016 között futó projekt, amelyet újabb sikeres pályázat követett. A 2016 júniusában indult projekt két éven át fut.
- A 2016-os évben a következő jelentősebb tevékenységek zajlottak.
  - A Magyar felsőoktatás nemzetköziesítésének elősegítése céljából folytattuk a mobilitási ablak bevezetésével kapcsolatos tevékenységeinket és a 2015 végén megrendezett szakértői egyeztetés alapján útmutatót készítettünk a felsőoktatási intézmények számára.
  - 2016 őszén a duális képzések fejlesztésének gördülékenyebb működtetésének elősegítése érdekében nemzetközi szakértői eszmecserét tartottunk mindenekelőtt vállalatok képviselőinek.
  - Fejlesztéseink közül kiemelendő az EHEA információs portál (www.bolognafolyamat.hu) első fázisa, amely oktatók, szakmai érdeklődők számára a Wikipediához hasonló szerkezetben foglalja össze mindazt, amit ez Európai Felsőoktatási Térségről és a Bologna folyamatról tudni kell. A fejlesztés következő fázisában újabb célcsoportok számára készítjük majd el a felületet.
  - Lezajlottak a felsőoktatási intézmények innovatív tevékenységeit, a vállalkozókészségek fejlesztését és a harmadik missziót vizsgáló OECD – HEInnovate

országjelentéshez kapcsolódó intézménylátogatások, egyeztetések, melyek eredményeiről novemberben zárókonferencián adtunk számot.

- o Folytatódtak a mobilitási órák, melyek keretében egykori mobilitási ösztöndíjasok mintegy 60 középiskolában kb. 3000 diák számára tartottak rendhagyó órákat a külföldön folytatott tanulmányokkal kapcsolatos tudnivalókról.

II.5.4 Díjak

2016. áprilisában került sor a Tempus Közalapítvány által immár másodszor meghirdetett a **Felsőoktatás Nemzetközi Fejlesztéséért díjpályázat** egyéni nyerteseinek jutalmazására. A díj fontos célja, hogy hozzájáruljon a felsőoktatási intézmények nemzetköziesítéséhez, az oktatás és az oktatásszervezés, valamint a hazai és külföldi hallgatók számára nyújtott szolgáltatások minőségfejlesztéshez. A díj kiemelt kategóriája volt az Újszerű kurzusszervezési, tanulásszervezési megoldások, újszerű, nemzetközileg versenyképes, tanulóközpontú oktatási módszerek, IKT eszközök, programok alkalmazása a felsőoktatásban, új célcsoportok számára kínált, újszerű, rugalmas, interaktív oktatási módszerek, új idegennyelvű képzések, szakok bevezetése. A pályázók és díjazottak között számos nemzetközi együttműködés keretében megvalósuló innovatív oktatási módszert alkalmazó példát, jó gyakorlatot gyűjtöttünk össze, amelyeket a 2017. áprilisában rendezett Campus Mundi nyitó rendezvényen a szakmai közönség is megismerhetett, valamint a honlapon is elérhetővé tettünk.

Erre alapozva tervezetten, a 2016-ban indult Európai Felsőoktatási Térség hazai reformjait támogató projekt által finanszírozott Felsőoktatás Nemzetközi Fejlesztéséért díj keretében kiemelten az innovatív, hallgató központú, rugalmas tanulási utakat megvalósító jó gyakorlatokat keressük, és egy online elérhető nyílt adatbázist is készítünk a jó gyakorlatok széleskörű terjesztése és az egymástól való tanulás elősegítése érdekében.

Az **Európai Nyelvi Díj** az Európai Bizottság által indított kezdeményezés, melynek célja, hogy hivatalos elismerésben részesítse az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén.

Magyarországon az Európai Nyelvi Díjra 2002 óta pályázhatnak nyelvoktatással foglalkozó intézmények. Ezt a pályázati formát Magyarországon a Tempus Közalapítvány Erasmus+ mobilitási programokat kezelő egysége koordinálja.

A megadott határidőre beérkezett 11 pályázatot a TKA munkatársai formai szempontok tekintetében ellenőrizték. A 11 pályázatból valamennyi pályázat megfelelt a formai követelményeknek. Az öt fős szakértői csoport 3 pályázatot javasolt látogatásra, melyből a következő pályázat került díjazásra:

*Szegedi Tudományegyetem Idegennyelvi Kommunikációs Intézet
Nyelvi Kavalkád*

A Szegedi Tudományegyetem Idegennyelvi Kommunikációs Intézete szervezésében 2014. óta évente megrendezésre kerülő Nyelvi Kavalkád az Európai Nyelvek Napjához kapcsolódó, nagyszabású rendezvény. Célcsoportja **nem csak az egyetemi hallgatók, hanem a város és környéke középiskoláinak tanárai, diákjai illetve mindenki más, aki érdeklődik a nyelvtanulás iránt.** Ezen a napon tehát az egyetem szélesre tárja a kapuit a nagyközönség előtt, és programjával azt üzeni, hogy egymás nyelvének és kultúrájának megismerése hasznos és jó dolog. A programot az Intézet nyelvtanárai együttesen alakítják ki, és bonyolítják le világosan megfogalmazott, releváns célok mentén, mint például a nyelvtanulás népszerűsítése, tudásmérés, kultúrákövetítés stb. A célokhoz rendelt aktivitások rendkívül sokfélék: a diákoknak szólók inkább játékosak, a tanárokat szakmai előadások, beszélgetések várják. Érdekes színtöltja a napnak a külföldi hallgatók bevonása, akik tevékeny résztvevői a különböző programoknak. A rendezvény közvetlenül és a média révén

közvetve széles körben fejt ki a hatását, sokakat ér el és mozgat meg. A szervezők a jövőre nézve nem csak újabb közvetlen résztvevőket szándékoznak meghívni Szegedről és környékéről, illetve a határokon túlról is, hanem online aktivitásokkal kívánják kísélni a nap programját, ezáltal is növelve annak népszerűségét. A program mintaként szolgálhat más felsőoktatási intézmények számára.

II.6 Önkormányzatok és civil szervezetek (Európa a polgárokért)

Az önkormányzatoknak és civil szervezeteknek az Európai Unió **Európa a polgárokért programja** kínál pályázati lehetőséget. A program célja, hogy segítse a polgárokat az Unió közös történelmének, sokszínűségének és működésének alaposabb megismerésében, az uniós szakpolitikák és döntéshozatali folyamatok megértésében, miközben aktív szerepvállalásra és demokratikus részvételre ösztönzi őket. A program centralizált, a TKA információs feladatokat lát el, pályázati tevékenységet nem végez. A TKA információs pont fő feladata a potenciális pályázók felkészítése a pályázásra, nagy hangsúlyt fektetve a projektmenedzsment ismeretek átadására és az eredmények terjesztésére is.

A Tempus Közalapítvány honlapján elérhető a program valamennyi pályázattípusának részletes leírása, valamint letölthetőek a pályázati dokumentumok, saját készítésű segédanyagok és az információs napok anyagai. Jó gyakorlatokat is bemutatunk, hogy kézzelfogható példákkal könnyítsük meg a tájékozódást a pályázók számára. A pályázati felhívások megjelentek a közalapítvány honlapján, a havonta kiküldött elektronikus hírlevélben, és további terjesztésre eljuttattuk a partner multiplikátor szervezeteknek, illetve a sajtó képviselőinek is. Folyamatosan osztottunk meg híreket a programról a Facebook oldalon is, melynek 2016. év végén 631 követője volt.

Információval, konzultációs lehetőséggel folyamatosan a pályázók rendelkezésére állunk. 2016-ban telefonon 230, e-mailben 179, személyesen 8 megkeresés érkezett.

2016-ban 4 információs napra és 4 projektíró szemináriumra került sor, összesen 204 résztvevővel. A rendezvények során ebben az évben is kiemelten foglalkoztunk a hatékony projektmenedzselés szempontjaival, a disszemináció fontosságával, valamint a program kiemelt prioritásaival. A pályázati szemináriumokon konkrét tanácsokkal láttuk el a leendő pályázókat, valamint megismertettük velük az elektronikus pályázati rendszer használatát. Vidéki információs napokra is sor került az évben; az érdeklődők Szegeden, Szombathelyen, Pécsen és Székesfehérváron hallhattak általános tájékoztatást az Európa a polgárokért programról. Összesen 80 fő vett részt ezeken az eseményeken. Partnerintézményeink rendezvényein is több alkalommal részt vettünk tájékoztató előadásokkal.

2016-ban kiegészítettük és frissítettük a programot bemutató leporellót és infógrafikákat készítettünk, hogy a pályázók számára átláthatóbbá váljanak a program általános és kiemelt prioritásai, valamint azok a szempontok és tippek, amelyeket érdemes figyelembe venni sikeres projektek megvalósításához.

Az elmúlt évekhez hasonlóan 2016-ban is nagy hangsúlyt fektettünk a nyertes magyar pályázókkal való kapcsolatfelvételre. Az év során 7 projektet látogattunk meg. A projektekből elért eredmények terjesztését egy konferenciával és egy jó példát tartalmazó kétnyelvű [interjúkötettel](#) is segítettük.

2016-ban összesen 42 db magyar koordinálású pályázat, köztük 1 európai emlékezet, 38 testvérvárosi találkozó és 3 városok hálózatai projekt kapott támogatást. Emellett **további 109 projektben 210 magyar szervezet vett részt partnerként**. A legnépszerűbb pályázati kategória továbbra is a testvérvárosi találkozó volt, melyben a legtöbbször feldolgozott téma az előző évhez hasonlóan – kapcsolódva a kiemelt prioritásokhoz – az Európa jövőjéről folytatott vita volt. Több

projekt foglalkozott a szolidaritással és az euroszeptizmussal is, melyek 2016-tól szintén kiemelt prioritásai a programnak.

III. Tudásmenedzsment

III.1 Szakmai projektek

III.1.1 CROCOOS – Szektorközi együttműködéssel a korai iskolaelhagyás megelőzéséért⁷

A CroCooS néven ismertté vált, a TKA Tudásmenedzsment csoportja által vezetett, 2014-ben elindított **három éves projekt célja egy intézményi korai jelző- és beavatkozási rendszer kidolgozása és három országban (Magyarország, Szlovénia, Szerbia) történő tesztelése** volt az előzetes kutatási eredményekre alapozva. A projekt előkészítő szakaszában, 2014 tavasz és 2015 nyár között az alábbi tevékenységek valósultak meg:

- nemzetközi háttérkutatás a korai jelzőrendszerekről;
- hazai, középfokú intézményekre nézve reprezentatív kutatás a korai iskolaelhagyással kapcsolatos tanári attitűdökről, adatgyűjtési szokásokról és együttműködési mintákról;
- a projekt kísérleti szakaszában alkalmazni kívánt korai jelzőrendszer elemeinek kidolgozása:
  - útmutató készítése, mely konkrét lépések leírását tartalmazza arról, hogy az iskola saját fejlesztési programjába hogyan emelheti be korai jelzőrendszer kiépítését a lemorzsolódás csökkentése érdekében;
  - olyan eszközök kidolgozása, melyek a tanárok számára adnak támpontot az iskolai jelzőrendszer kiépítésében, elsősorban az egymás közti és a tanulókkal folytatott kommunikációra fókuszálva;
  - online felület (Tudástár) kialakítása, mely egyben az elméleti kutatások közérthető formába átültetett gyűjteménye és szándéka szerint támogatja az intézmények önálló tanulási folyamatát is;
  - az intézményi folyamatokat támogató mentorok kiválasztása és felkészítése.

2015. szeptember 1. és 2016. december 31. között zajlottak a fenti szakmai elvek alapján elindított iskolai pilot programok 3 országban, ebből Magyarországon 5 iskolában. A szakpolitikai kísérlethez szorosan hozzátartozott az értékelés, mely az eredeti tervek szerint a véletlenszerű kontrollált kísérlet módszertanával történt volna⁸, amelynek érdekében a kísérletbe bevont iskolán túl, beavatkozást nem kapó kontroll iskolákban is történt input és output adatfelvétel.

Az iskolai fejlesztések legfontosabb eredményeinek összegzésére 2017 tavaszán kerül sor, de az előzetes vizsgálatok és az iskolai történetek alapján elmondható, hogy a projekt során végzett tevékenységek által nőtt a tanárok érzékenysége a lemorzsolódás problémája iránt, megerősödtek készségeik a diákokkal való bizalom kiépítésében, amit bátran értékelhetünk első fontos lépésként a befogadó iskolai klíma megteremtésében.

---

⁷ Cross-sectoral cooperation focused solutions for preventing early school leaving

⁸ A kísérlet során több ponton módosultak az eredeti tervek, tekintettel arra, hogy alkalmazkodni kellett az egyes országokban létező vagy nem létező adatgyűjtési rendszerek kínálta feltételekhez, továbbá a nemzetközi szakmai teamben lefolytatott elvi és megközelítésbeli vitákhoz. Összességében elmondható, hogy a kísérlet kelet-közép-európai viszonylatban ritkaság számba megy a kontroll csoportok bevonása és az értékelés módszertana alapján, de az – elsősorban tengeren túli kísérletekben honos – klasszikus randomizált kontrollált kísérlet elve csak részlegesen valósulhatott meg. Ez azonban nem befolyásolja az iskolai fejlesztések eredményességét, valamint az implementációs modellről való alapvetően fontos és újszerű következtetések levonását.

A projekt eredményeit folyamatosan közzé tesszük a korai iskolaelhagyás elleni stratégiát és a kapcsolódó cselekvési tervet, fejlesztéseket tervező hazai szakemberek és intézmények körében. A projekt zárásaként 2017. április 19-21. között *Minden gyerek számít* címmel háromnapos konferenciát rendeztünk, melyre a partnerség tagjain kívül Európa számos országából érkeztek a téma szakértői. Jelen voltak a 15 magyarországi, szerbiai és szlovéniai pilot iskolák képviselői is, akik intézményvezetőként, tanárként vagy mentorként számos gyakorlati tapasztalatot tudtak megosztani egymással és a közönséggel a fejlesztett rendszer alkalmazhatóságával és hatásával kapcsolatban. A projekt gyakorlati eredményeit bemutató kiadványt 4 nyelven készítettük el, a kutatási eredményekről angol nyelvű riport készül. A projekt 2017. április 30-án zárul, az eredmények a projekt honlapján érhetők el: www.crocoos.tka.hu

III.1.2 ESLPLUS – Nemzetközi szintű tudásmegosztás a korai iskolaelhagyás csökkentéséért⁹

A 2016. január 1-én indult **ESL PLUS projekt egy európai szintű tematikus hálózat és az ahhoz kapcsolódó online közösségi felület felépítését tűzte ki célul**, a nemzetközi konzorcium vezetője a TKA Tudásmenedzsment csoportja. A magyar, holland, német, román és svéd partnereket tartalmazó konzorcium együttműködésében megvalósuló 30 hónapos projekt **az oktatási méltányosság növelését célozza, a korai iskolaelhagyással kapcsolatos elméleti és gyakorlati tudás összegyűjtése, elemzése, rendszerezése és terjesztése által.**

A projekt várható fő eredménye egy online platform ([European ESL Portal](#)), melyen a meglévő európai elméleti és gyakorlati tudásbázis kerül szintetizálásra. A portál tervezett fő funkciói: jó gyakorlatok gyűjteménye, országprofilok készítése, szakmai háttéranyagok közzététele, korai iskolaelhagyáshoz kapcsolódó tanulmányok strukturált és kereshető gyűjteménye továbbá a szakpolitikai tanulást támogató alkalmazások fejlesztése. A portál köré szakértői hálózatot igyekszünk építeni, melynek szerepe, hogy az európai országokban, mind szakpolitikai, mind gyakorlati szinteken tudatosítsa a korai iskolaelhagyás problémáját és terjessze, illetve összegyűjtse a fiatalok középfokú végzettséghez segítésében hatékony megoldásokat és aktív disszemináción keresztül nemzetközileg kiterjedt és átfogó tudásmegosztást indítson el a témában.

***

A **korai iskolaelhagyás csökkentésének érdekében** a Tempus Közalapítvány Tudásmenedzsment csoportja számos szakmai tevékenységet működtet. Rendszeresen megjelenő online és nyomtatott kiadványainkban, hírleveleinkben azt a megközelítést igyekszünk elfogadtatni, amely a lemorzsolódást az évek során halmozódó problémák, fel nem ismert vagy nem kezelt nehézségek eredményének tekinti, mely ellen a minél korábbi szakaszban való beavatkozás, a pedagógusok és segítő szakemberek célzott kompetenciafejlesztése és a rendszerszinten támogatott szakemberek közti intenzív együttműködés lehet a leghatékonyabb. Folyamatosan szervezünk szakmai műhelymunkákat, melyen kiemelt hangsúlyt fektetünk a pedagógusokon kívül a társszektorok szakembereinek bevonására is, támogatjuk a szakemberek közti tapasztalatcserét, kommunikációt, felhívva a figyelmet arra, hogy a szakmai protokollok, szükséges együttműködések kialakítása nélkül nem várható jelentős javulás. Munkánk során szoros együttműködést alakítottunk ki a gyakorlati szereplők mellett mind a téma kutatóival, mind a kormányzati fejlesztőkkel, amelynek eredménye visszaköszön több fejlesztési dokumentumban is.

III.1.3 EFFECT – Európai szakmai és módszertani keret fejlesztése a tanárok kollaboratív tanulásának támogatására¹⁰

A szintén a TKA Tudásmenedzsment csoportja által vezetett 2,5 éves nemzetközi EFFECT projekt 2015. november 1-jén indult el. A tanárok közötti munkakapcsolatok és együttműködés erősítése –

⁹ European ESL-Platform and Support Services

¹⁰ European Methodological Framework for Facilitating Teachers' Collaborative Learning

ahogyan azt több nemzetközi kutatás már bizonyította – elengedhetetlenül fontos az eredményes szakmai fejlődés szempontjából és pozitív hatással bír a tanulói eredményességre is. A napi munkához köthető közös tanulási formák (kollaboratív tanulás) során a tanárok megoszthatják és gyarapíthatják tudásukat a tanulási és tanítási folyamatokról, módszerekről és elméletekről.

A Módszertani Keretrendszer (Methodological Framework) kidolgozásának nemzetközi együttműködésre épülő folyamata során bővül a tanárok kollaboratív tanulásáról való tudásunk, így a levont következtetések támogatják a tanári kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó szakpolitika alkotást is.

2016 során a projekt keretében lezárult a kutatás-fejlesztési szakasz, melynek során a partnerek egy előzetesen kidolgozott szakmai szempontrendszer alapján gyűjtöttek a kollaboratív tanulás körébe tartozó nemzeti esettanulmányokat. A háttér szakirodalom és az esettanulmányok szintetizálásával készült el az az útmutató, mely alapján három pilot országban (Magyarország, Lettország, Csehország) kollaboratív tanulási kísérleti programok zajlanak. Ennek során a partnerekkel közösen kialakított Módszertani keretrendszer munkaanyagát teszteljük. A Tempus Közalapítvány saját szakmai programot is megvalósít *Digitális Pedagógus – IKT-eszközök kreatív felhasználása az oktatásban* címen. Az önkéntesen jelentkező tanárokat különböző offline és online szakmai programokkal támogatjuk abban, hogy módszertani kelléktárukat bővítsék az IKT-eszközök és módszerek pedagógiailag beágyazott, kreatív használatában, de mindezt olyan keretbe ágyazva, hogy a több mint féléves folyamat végére öntevékeny tanulóközösséget alkossanak.

A pilot programokat külső értékelők vizsgálják annak érdekében, hogy nemzetközi szinten is összehasonlítható adatokat nyerjünk, amelyek segítenek majd a Módszertani Keretrendszer továbbfejlesztésében. A pilot szakasz 2016 végén indult és 2017 novemberében ér véget, melyet a szintézis fázis követ, a három ország pilot eredményeinek és további nemzetközi tapasztalatok összehasonításával és a vállalt keretrendszer és kapcsolódó tudástár véglegesítésével.

III.1.4 ITEL – Innovatív tanítás a hatékony tanulásért – Felmérés a tanári tudásról¹¹

Az ITEL az OECD Oktatási Innovációs és Kutatási Központjának (CERI) jelenleg futó projektje, melynek célja, hogy képet kapjon a tanárok pedagógiai tudásáról, és hozzájáruljon a tanárképzéssel kapcsolatos szakpolitikák fejlesztéséhez. A felmérés három fő szakpolitikai szempontból fontos kérdésre keresi a választ: milyen összefüggésben állnak a tanulók 21. századi készségeinek fejlesztésével (1) a tanárok tudása és készségei, (2) tanulási lehetőségeik (3) és a fejlesztésüket befolyásoló tényezők?

Az OECD CERI kutatócsoportja az elméleti keretek kidolgozása után egy kismintás pilot kutatást végez néhány országban, köztük Magyarországon, melyben a Tempus Közalapítvány a lebonyolításért felelős szakmai partner. 2016 során az alábbi tevékenységeket végeztük a projekt keretében: *kapcsolattartás az OECD-vel, fókuszcsoport szervezése az eszköz első változatára való szakmai reflexiók begyűjtése érdekében, a mérőeszköz fordítása angolról magyarra és a fordítás validálása, a mintavételhez a mérésben önkéntes alapon részt vevők szervezése.*

III.2 Képzések

A TKA szervezeti keretein belül társadalmi vállalkozásként működő Képzőközpont kurzusain, műhelymunkáin, kiadványain és tananyagain keresztül európai kitekintést, gyakorlatba átültethető tudást, szakmai kapcsolatokat és szellemi feltöltődést kíván nyújtani a közsférában dolgozó szakembereknek ahhoz, hogy eredményesebben végezzék napi munkájukat hazai és nemzetközi környezetben. Célunk a közsférában dolgozó munkatársak szakmai megerősítése és a közsféra, azaz

---

¹¹ Innovative Teaching for Effective Learning (ITEL) Teacher Knowledge Survey

a közigazgatás, köznevelés és felsőoktatás nemzetköziesítési folyamatának előrelendítése az általunk fejlesztett oktatási szakmai szolgáltatásokkal (ingyenes online cikksorozatok, e-tananyagok, professzionális kiadványok, műhelymunkák, szakmai továbbképzések, intézményre szabott csomagok).

2016-ban a hagyományos képzés kínálatukból az alábbi képzések kerültek megvalósításra:

- *Kisgyermekkorai angol nyelvoktatás - módszertani továbbképzés pedagógusok, tanítók és tanárok számára (2 csoport)*
- *Európai uniós pályázatírás és projektmenedzsment (2 csoport)*
- *ÚJ: A 21. század angolnyelv-tanára – módszertani továbbképzés a 12-18 éves korosztálynak angol nyelvet oktató pedagógusok, foglalkozásvezetők számára (1 csoport)*

Az elégedettségi kérdőívek alapján általánosságban elmondható, hogy a képzések résztvevői nagyon pozitív visszajelzéseket adtak az oktatókra vonatkozóan, érdemi kritika nem fogalmazódott meg. Az oktatók ugyancsak pozitív visszajelzéseket fogalmaztak meg, a felmerülő problémákat a képzési munkatársak segítségével minden esetben kezelni tudták. Az is egyértelmű az oktatók visszajelzéséből, hogy a képzések tananyaga jól kialakult a korábbi visszajelzések mentén, és a csoportok is elégedettek a tematikával. Egyetlen képzés kapcsán merült fel a változtatás szükségessége: a frissen akkreditált *A 21. század angolnyelv-tanára* c. képzés esetében, melyet emiatt 2017-ben már egy átdolgozott struktúrában folytatunk.

A résztvevői visszajelzések alapján általánosságban elmondható, hogy a résztvevők maximálisan elégedettek a képzések szervezésével, lebonyolításukkal, éppen ezért sajnálatos, hogy a képzési piacot befolyásoló állami szabályozások rendkívüli mértékben megnehezítik képzéseink értékesítését. Részben emiatt, részben a 21. századi képzési trendekhez való igazodásképp a jövőben jelentős változtatásokat tervezünk, mely a hagyományos képzési formákkal való szakítást és az online szolgáltatások kiépítését célozza.

III.3 Tudástár

A Tempus Közalapítvány honlapjának egyik modulja a [Tudástár](#), ami az online disszemináció és tudásmegosztás egyik fő csatornája. A felület célja, hogy bemutassa a pályázati programok szakmai eredményeit, bemutattva a projektek hatását, a bevált gyakorlatokat, az adaptálható megoldásokat, a tanítás során felhasználható segédanyagokat, másrészt segítséget nyújt ahhoz is, hogy a projektek résztvevői maguk is hatékonyan tudják terjeszteni az eredményeiket.

Régóta népszerű a szintén online elérhető, a korábbi résztvevők tapasztalataira épülő **Módszertani ötletgyűjtemény**, mely ötleteket, azonnal felhasználható módszereket, gyakorlatokat kínál minden érdeklődő számára. További inspirációs forrás a honlapunkon a projektbemutatók gyűjteménye, ahol többféle szempont szerint kereshető formában található meg számos sikeres projekt leírása, kiemelt helyen a nívódíjas együttműködések. A disszeminációhoz nyújtanak gyakorlati segítséget a *Hogyan tudom terjeszteni...?* részben összegyűjtött segédanyagok, eszközök, tanácsok.

A Tempus Közalapítvány Tudástárának **Digitális Módszertára** (digitalismodszerter.tka.hu) a tanítási gyakorlatot újszerű, interaktív módszerekkel, a tananyag feldolgozását IKT-eszközökkel megtámogató ötletek gyűjteménye, ahol már több mint 240 ötlet közül böngészhetnek az érdeklődők. A Módszertár a köznevelésben dolgozó pedagógusok széles körének jelentheti a mindennapi tanítási gyakorlatban jól hasznosítható ötletek forrását, amelyre a visszajelzések szerint egyre nagyobb igény mutatkozik. Az online felületen a válogatást különböző keresési szempontok, szűrési lehetőségek is segítik.

A Digitális Módszertár tartalmi bővítését minden évben felhívás útján támogatjuk, és a legjobb ötletek gazdáit **Digitális Pedagógus Díjjal** jutalmazzuk. 2016-ban 63 új ötlet érkezett be, melyek közül a szakértői értékelés eredményeképp 45 került publikálásra a módszertárban és 6 ötlet gazdáját díjaztuk. A 2016-os felhívás fókuszában a 21. századi készségek fejlesztése, és a kollaboratív munkaformák álltak.

A díjátadásra hagyományosan a több száz pedagógus részvételével zajló Digitális pedagógus konferencián került sor 2016. november 26-án. Az ötödik, jubileumi évben *Digitális lábnyomok – Digitális mérföldkövek* címet kapó konferencia főszervezője az ELTE PPK Neveléstudományi Intézet Információs Oktató- és Kutatócsoportja (ITOK) volt, szakmai partnerei az Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete (OFOE) és a Tempus Közalapítvány voltak.

III.4 Europass

A Nemzeti Europass Központ (NEK) feladata az Europass dokumentumok menedzselése, kibocsátásának koordinációja, valamint az Europass népszerűsítése. 2016-ben a fő prioritások közé tartozott a multiplikátorok (álláskeresőkkel, fiatalokkal foglalkozó szervezetek képviselőinek) felkészítése; kapcsolatépítés és szakmai együttműködés kialakítása a munkáltatókkal (elsősorban HR-es munkatársakkal), valamint az online felületekre fókuszáló kiemelt kommunikáció. (Elsősorban a Facebook oldal fejlesztése.)

- A honlapnak 2016-ban 609.098 látogatója volt, ez 50.758 látogatót jelentett havonta, ami 28 %-kal magasabb, mint a 2015-ös eredmény.
- Jelentős előrelépést értünk el a kapcsolatépítés terén, kiemelten szoros együttműködést és rendszeres megbeszéléseket sikerült kialakítanunk a Euroguidance, az EURES és az Eurodesk hálózatokkal.
- A TKA felelős a Mobilitási igazolványok kiállításáért. 2016-ban 2593 darab Mobilitási igazolványt állítottunk ki, ami 7,2%-os növekedést jelent 2015-höz képest.
- 2016-ban összesen 26 rendezvényen vettünk részt, amellyel 1533 embert értünk el személyesen, állásbörzéken, oktatási-képzési rendezvényeken, konferenciákon és kiállításokon.
- Erasmus+ felsőoktatási és szakképzési karriernapot szerveztünk 74 fő részére volt ösztöndíjas hallgatóknak; felkészítést tartottunk a legfontosabb partnerek és a multiplikátor szervezetek munkatársainak (pl. EURES, Eurodesk, Europe Direct hálózat tagjai). A tanárok részére egy pilot projekt keretében műhelysorozatot szerveztünk a Módszertani kiadványunkról.
- A 2016-os évben A *karriertanácsadó válaszol* sorozatunkat és a tanároknak készült módszertani kiadványt is újranyomtattuk 1500, illetve 1000 példányban a nagy érdeklődésre való tekintettel.
- A TKA által vezetett sajtófigyelés statisztikái alapján 75 cikk jelent meg az Europass dokumentumokról.
- Az érdeklődők tájékoztatása, segítése érdekében a NEK ügyfélszolgálatot működtet. 2016 során 282 megkeresés érkezett, ennek 59%-a e-mailben.
- A TKA aktív tagja az Europass nemzetközi hálózatnak. A központi és a regionális klasztertalálkozókon kívül a NEK a kommunikáció, bizonyítvány-kiegészítő, a mobilitási igazolvány és az innovációs témájú munkacsoportban vett részt. Ennek során 2016-ban mi fogadtuk a közép-európai klasztertalálkozót júniusban, ahol a partnerszervezetekkel való együttműködés volt a középpontban.

III.5 Eurodesk

A magyarországi Eurodesk hálózat 2016. szeptember 1-től működik a Tempus Közalapítvány Kommunikációs Egységében. Az Eurodesk alapvető célja mobilitási információk szolgáltatása a fiatalok számára, és ezáltal aktív állampolgári részvételük ösztönzése. A magyar hálózat 35 aktív partnerrel működik, a partnerek fiatalokkal foglalkozó vagy ifjúsági civil szervezetek, ifjúsági információs irodák, könyvtárak, közösségi házak és egyéb közintézmények országsszerte. A hálózat

helyi multiplikátorai az Eurodesk országos koordináció szervezésében folyamatos képzésben, tájékoztatásban részesülnek az aktualitásokról az Erasmus+ programmal kapcsolatban, valamint egyéb pályázati és együttműködési lehetőségekről és a nemformális tanulás módszertanáról. A partnerek ezen túl hálózati projektek megvalósításához kapnak támogatást, melyekben a szervezetek régiós konzorciumokban vesznek részt, a projekteket az országos koordináció monitorozza.

- *Hálózatfejlesztés*

2016-ban 2 országos találkozóra került sor az Eurodesk multiplikátorok számára, a két eseményen **összesen 76 résztvevővel**. Témák: a hazai ifjúságpolitika aktualitásai, a hálózat fejlesztési lehetőségei, partnerségek, projektervezés, az Eurodesk Qualifying Training II. modulja, a Tempus Közalapítvány tevékenységeinek megismerése, szinergiák keresése. Ezen túl régiós koordinátori találkozókat, Eurodesk alapozó képzést, valamint az Európai Ifjúsági Portál újságíróinak szóló felkészítést tartottunk, **az 5 eseményen összesen 45 fő vett részt**.

- *Ifjúsági információszolgáltatás*

2016-ban az Eurodesk országos központja **11 saját szervezésű** és/vagy koprodukcióban megvalósuló **eseményen 1161 fiatalt és fiatalokkal foglalkozó szakembert** ért el közvetlenül mobilitási lehetőségekkel. További **16 külsős rendezvényen** közreműködtünk előadással, standdal, műhelyfoglalkozással, amelyek révén összesen **2077 résztvevőnek** szolgáltatunk Európai Unió és nemzetközi mobilitási információkat.

Személyes, telefonos és e-mailes formában összesen 250 megkeresést válaszoltunk meg.

Az Európai Önkéntes Szolgálat 20. évfordulójára új kiadványt jelentettünk meg **#100újjélmény** címmel 2000 példányban, valamint újranyomtattuk és terjesztettük az Erasmus+ ifjúsági területét feldolgozó brossúránkat, az Eurodesk leporellót és az Európai Ifjúsági Portálos szóróanyagainkat (30.000 pl.).

Hálózati projektek keretében **7 régióban összesen 31 Eurodesk partnerszervezet** valósított meg képzéseket a nemzetközi mobilitásról **2016. április és június között. 26 tréningnap** során **594 fiatal** kapott felkészítést az Erasmus+ programról és egyéb lehetőségekről. A projekt **2016 októberében** megvalósuló, az Eurodesk európai **Time to Move** kampányához kapcsolódó, felkereső szakaszában **89 eseményen összesen 6606 fiatalt** értek el a hálózati partnerek.

- *Online szolgáltatások*

Az Ugródeszka online hírlevelet 2016-ban 12 alkalommal küldtük ki, a feliratkozók száma 2400 fő. Az Európai Ifjúsági Portál magyar aloldalának támogatására ifjúsági szerkesztőséget működtetünk, 2016-ban 271 cikket jelentettünk meg, az oldal látogatottsági adatairól csak EU-s szintű adat áll rendelkezésre: évi 19 millió oldalmegtekintés. Az Európai Ifjúsági Portál magyar Facebook oldalának 2016 végén 1314 követője volt, és az évi 143 poszttal 213.483 embert értünk el.

Az eurodesk.hu-n 230 cikket jelentettünk meg, az oldalnak 2016-ban 10.000 látogatója és 33.000 oldalmegtekintése volt. Az oldalon 2016 szeptemberétől új funkcióként az Eurodesk európai adatbázisa magyar nyelven is elérhető.

Az Erasmus+ Ifjúság és Eurodesk közös Facebook oldalának 2016 év végével 10.700 követője volt, 350 posztot tettünk közzé, amelyekkel 644.260 embert értünk el.

IV. Kihívások és tervek

Az elmúlt évek dinamikus fejlődésének következményeként a Közalapítvány mint szervezet előtt álló legnagyobb kihívás az, hogy a megnövekedett létszám és a komplexebb feladatok mellett is **képes legyen megőrizni a szervezeti értékeket és biztosítani a hatékony, magas minőségi kritériumok mentén végzett működést.** Ennek érdekében a Közalapítvány erősíteni kívánja a stratégiai irányítását, amit a **vezetők támogatásán, a belső kommunikáció és a szervezeti egységek közti együttműködés és szinergiák, illetve a minőségbiztosítási folyamatok megerősítésén** keresztül kíván elérni.

Az Erasmus+ programban 2017-2020 között várható, több mint évi 10%-os **forrásbővülés** lehetőséget nyújt a nemzetközi együttműködésekben résztvevő intézmények számának növelésére és a projektek minőségének fejlesztésére a köznevelési, szakképzési, felnőtt tanulási és ifjúságügyi szektorokban egyaránt. Ennek érdekében a Közalapítvány egyrészt a **potenciális pályázói kör szélesítését** és a **programban való részvétel ösztönzését** tűzte ki célul, másrészt a pályázó szervezetek stratégiai tervezéshez, nemzetköziesítéshez és az eredmények fenntarthatóságának biztosításához kapcsolódó **kapacitásának fejlesztését.** Megkülönböztetett figyelmet kell szentelnünk a **felsőoktatási hallgatói mobilitás** elősegítésének. Kiemelten fontosnak tartjuk a program **hazai ágazati beágyazottságának** további javítását, a pályázatadás szakmai relevanciájának erősítését. A program jelenleg futó **időközi értékelése** jó lehetőséget nyújt a programkoordináció tapasztalatainak összegzésére és a szükséges finomhangolások elvégzésére nemzeti és európai szinten egyaránt, illetve az eredmények láthatóvá tételére.

Az Erasmus+ program koordinációjának legnagyobb szervezeti kihívását a Közalapítvány által 2016 szeptemberében átvett **ifjúsági pályázati tevékenység integrációjának** kiteljesítése jelenti, mely a munkatársak beilleszkedésének támogatását, az eljárások és munkafolyamatok összehangolását és a lehetséges szakmai és operatív szinergiák kihasználását egyaránt magában foglalja, azok után, hogy 2016-ban sikeresen megvalósult a szükséges alapfeltételek és működési keretek biztosítása (a szervezeti struktúra és az alapvető pályázati folyamatok módosítása, közös irodai elhelyezés, a szakértői kör átvétele és kibővítése).

A **Stipendium Hungaricum** programban a pályázatadáshoz kapcsolódó feladatok vonatkozásában célunk egyrészt a **pályázók létszámának további növelése** azon országok esetében, ahol ez a kvótakihasználás érdekében még szükséges, hiszen a program minőségi fejlesztésének egyik kulcseleme, hogy megfelelő mennyiségű egyéni pályázat érkezzon a meghirdetett ösztöndíjakra. Ehhez kapcsolódik a **pályázati rendszer finomhangolása**; az új partnerek zökkenőmentes bevonása és felkészítése a programban való részvételre, valamint a pályázatói rendszer és nyilvántartás korszerűsítése, amely elősegíti az önköltséges hallgatók nyomonkövetését is.

A felsőoktatás minőségi fejlesztésének és vonzereje növelésének alapvető kritériuma **az egész magyar felsőoktatás láthatóságának növelése: a nemzetközi hallgatói toborzás** és beiskolázás fókuszának kiszélesítése az ösztöndíjas hallgatók mellett az önköltséges hallgatók bevonásával. Ennek érdekében a Közalapítvány törekszik **nemzetközi kapcsolatrendszerének további erősítésére és kihasználására**, többek között a nemzetközi szervezetekkel és társszervezetekkel való együttműködés fokozására és közös tevékenységek előmozdítására. A felsőoktatási intézmények **nemzetköziesítésének** erősítése érdekében különösen fontos szempont a Stipendium Hungaricum és a Campus Mundi programok közötti szinergiák biztosítása (pl. az intézményi részvétel és a felsőoktatási intézmények nemzetközi megjelenésének támogatása; hallgatói szolgáltatások és képzések a felsőoktatási intézmények számára).

A **felsőoktatási ösztöndíjprogramok** pályázatadása kapcsán a legnagyobb kihívást **az egyes programok összehangolt, egymást erősítő koordinációja**, valamint **a mobilitást gátló tényezők felszámolásának** előmozdítása jelenti. A célcsoportoknak szóló intenzív kommunikációs kampány, illetve az intézményvezetők és a szakpolitikai vezetés aktív támogatásának elérése révén (elsősorban a

kreditelismerés, a mobilitási ablakban rejlő lehetőségek kiaknázása, a szükséges intézményi erőforrások és ösztönzők biztosítása által) kívánunk előrelépést elérni. Az egységes fellépés elengedhetetlen a leuven-i célok elérése érdekében, hiszen ehhez jelentős növekedést kell elérni a pályázók létszámában, a pályázói kedv növelésében.

A Közalapítvány kiemelt figyelmet szentel a **felsőoktatási mobilitás promóciójára**, mely alapvető fontossággal bír az Erasmus+ programban megnyíló forrásbővülés és a Campus Mundi ösztöndíjprogramban rendelkezésre álló források lekötése szempontjából. Az előrelépés feltétele a mobilitási programjaink adatainak elemzése és értékelése, valamint a visszacsatolás az érintett célcsoportok felé (EMMI, intézményvezetők, koordinátorok, média).

Az **államközi ösztöndíjrendszerrel** kapcsolatban a 2017-es évben jelentkező forráshiány kezelése jelent kihívást, különösen annak fényében, hogy előzetesen a pályázható támogatás volumenének növekedése volt prognosztizálható. A jelenlegi helyzetben a szűkös források miatti erőteljes szelekció néhány reláció esetében diplomáciai szintű problémákat is okozhat.

A közeljövő időszakban várható az **EGT Ösztöndíj Program** következő, 2014-2020 közötti időszakának az előkészítése, melynek során a Közalapítvány feladata a pályázói célcsoportok igényeinek megfelelő feltételrendszer kialakításának biztosítása.

A **TKA tudásmenedzsment tevékenysége** részeként feladatunk a **korai iskolaelhagyás megelőzése** és a **tanári kompetencia fejlesztés** területén megvalósuló projektjeink továbbvitele, illetve befejezése, a szakpolitikai kezdeményezések és a jó gyakorlatok megismertetése és értelmezése az oktatási és képzési ágazaton belüli, illetve a társágzatokkal folytatott párbeszéd további elősegítése.

Kommunikációs szempontból az előttünk álló időszak legnagyobb kihívása az **Erasmus+ 30 kampány** sikeres megvalósítása – összhangban az európai kampány célkitűzéseivel: egyrészt a program hatásainak bemutatásával erős promóció: a potenciális pályázók figyelmének felkeltése; másrészt az Erasmus+ program összetett jellegének tudatosítása, elsősorban a felsőoktatáson kívüli szektorok vonatkozásában; végül a döntéshozók figyelmének felkeltése, elköteleződésük erősítése.

Tempus Közalapítvány, 2017. május 12.

Függelék

- táblázat a támogatásokról
- táblázat a létszámokról